

HAJDÚ-BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM 162. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1981. VII. 12., VASÁRNAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

ESŐ UTÁN, ÁLLÁS KÖZBEN (3. oldal)

„NÉPSZAVAZÁS” JÓZSÁN (5. oldal)

A LOVASNAPOKRÓL — KÉPEKBEN (6. oldal)

SZABAD IDŐ (12. oldal)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Kilencven évvel ezelőtt, 1891. július 11-én született Bécsben, és 46 éves korában, 1937 augusztusában halt meg egy véletlen baltestet okozta vérmérgezés következtében Moszkvában Biermann István, a magyar és a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő harcosa, a Kommunista Magyarországi Pártjának egyik alapítója.

A Tanácsköztársaság vérbefojtása után börtönbe vetették, ahonnan fogolyesere útján szabadult, s került ki a Szovjetunióba. Fontos gazdasági posztokon dolgozott; 1935 tavaszán — a magyar emigránsok közül elsőként — Lenin-renddel tüntették ki Moszkvában, a Novo-zvevicsi metróban van eltemetve.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Barna Ildikó Telefon: 12-144

A lottó nyerőszámai

18, 19, 27, 54, 56

Balaton nyár

Napról napra növekszik a Balatonnál üdülő hazai és külföldi vendégek száma. Fokozatosan napoznak, fürdőknek a tó vizében. A déli parton a Sióturempingjeiben, nyaralótelepein már több mint tízezer tartózkodnak, s a zamárdi autós 1, valamint a fonyódtó-bélatelepi campingben már telt ház van. Az IBUSZ által bérlettel üdülőszállók kihasználtsága is jobb a tavalyinál. A Sióturemping szálláshelyein a múlt év hasonló időszakához viszonyítva tízennyolc századdal emelkedett a vendégek száma. A forgalomnövekedésben közrejátszott a júliusi előszesz, a nyári május. (MTI)

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1981. június 21-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: „Tegnap a füzűzöld ága őrösen nyúlt a virágba, s ma virággal van tele”. 50-50 forintos könyvváltványt nyertek: Erdélyi Anikó Debrecen, Simonyi út 49.; Répás Béla Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky u. 3.; Vári Erika Debrecen, Hajdú János u. 14.; Forján Tibor Debrecen, Gyöngyösi u. 4.; Szabó Sándor Debrecen, Simonffy u. 27.; Turcsányi Béla Debrecen, Varga u. 5.; Varga-Bai András Debrecen, Csapó u. 72.; Smiri István Biharos, Szacsavai u. 11.; Tóth Béla Polgár, Hősök útja 33.; Tóth Irené Hajdúdorog, Tanító u. 22.

KÖZLEMÉNYEK

Kedves Ugyfeleim! Elköltöztem. Uzenetfelvételt: Bajcsy Zs. u. 13. hátnál, Fazekaséknál. Levélcím: Damjanich u. huszonegyhárom, 4008. Papp Endre; RTV-műszer-mester. (x)

A Magyar Autóklub debreceni szervezete személygépkocsi-vezetői tanfolyamot indít. Jelentkezési határidő 1981. augusztus 5-ig. Debrecen, Szabadság u. 96. sz. alatt. A gépkocsivezető-tanfolyam díjának kiegyenlítésére részletfizetési kedvezményt biztosítunk. (x)

Bata Jánosné nőfodrász (Dobos u. 5.) betegségből felgyógyult, szeretettel várja kedves vendégeit. (x)

Aramsünetet lesz július 16-án 9 órától 12 óráig a Simonffy út páros oldalán a 24. számú a pártos cukrászdáig, a Lisznyai u. páratlan oldalán. (x)

Vasutasok ünnepén

Aligha van olyan felnőtt polgára az országnak, aki élete során ne került volna kapcsolatba a vasúttal. A vasúttal, amely soha nem hagyta háttérbe szoritani magát; nap nap után bizonyított, hogy az újabb és újabb közlekedési eszközök nem tehetik fölöslegessé a vaspályához kötött szerelvényeket. A közúti forgalom hihetetlen fellendülése, a repülőgépek térhódítása csak befolyásolni tudta a vasútra háruló feladatokat, de a kitüntetett szerep soha nem volt vitatható.

A vasút mindig meg tudott újulni. A rozoga, fapados személykocsikat szebben berendezett típusok váltották fel; a kényelmesebb, gyorsabb utazás érdekében évről évre szaporodik a gyorsvonatok, expresszek száma. Az áruszállítás növekvő feladatainak is sikerül megfelelni — több teherkocsival, hatalmas teherpályaudvarokkal. És ne feledkezzünk el a pályák korszerűsítéséről; a nagyobb súlyt, sebességet bíró vágányokról; a villamosított vonalak hosszának növekedéséről; az automata biztosító berendezések terjedéséről.

Igaz, amikor a végállomáshoz közeledve az óránkra pillantunk, és megállapítjuk: már megint késik az expressz — bosszúságunkat nem feledteti az a tény, hogy gyermekeinknek jószerével már csak a múzeumban tudjuk megmutatni milyen is a gőzmozdony. Bosszankodás közben is jusson eszünkbe: az utóbbi három évtizedben a kétségtelen fejlődés ellenére sem jutott annyi pénz a vasút gyarapítására, amennyi igazán kellett volna. Ezért igazságtalanok azok, akik a legendás japán, vagy a nem kevésbé híres francia vasutakkal hasonlítják össze a hazai teljesítményeket.

Július második vasárnapján az egész ország tisztelettel gondol a több mint 140 ezer magyar vasutasra. Azokra az emberekre, akik mozdonyt vezetnek, vagonokat rendeznek, automatákat vizgálnak, akik éjjel-nappal, télen és nyáron gondoskodnak arról, hogy — ha olykor késve, bosszúságokkal is — biztonságosan eljussunk úticélunkhoz; hogy a mezőgazdaság és az ipar termékei megérkezzenek a címzetekhez. Azokra, akik nehéz körülmények között, olykor életveszéllyel dacolva teljesítik feladataikat, napról napra munkádkodtatják az óriási rendszert.

A szigorú szabályok pontos, részletes előírások szerint dolgozó egyenruhás sereg tagjai soha nem mondják azt, hogy munkába indulnak. Ők „szolgálatba” járnak, s az évtizedes hagyományokat őrző kifejezés igazi, nemes tartalmat hordoz. Szolgálnak miniket, az országot.

A vasútra nagy feladatok várnak

Vasutasnapi ünnepség a debreceni igazgatóságon

A het végén Mátészalkától Szolnokig bár külön-külön, de mindenhol, üzem- és szolgálati főnökségek szerte a debreceni igazgatóság területén megünnepelték a 31. vasutasnapot.

A debreceni vasúti igazgatóságon pénteken, a hagyományoktól eltérően szűkebb körben került sor a vasutasnap ünnepelésére. Többek között jelen volt Magyar József, a Hajdú-Bihar megyei pártbizottság titkára, Czirják Ferenc, a Szabolcs-Szatmár megyei pártbizottság képviselője, Kreperka Géza üzemfőnök Szolnok megyéből.

Kulcsár József először is arról szólt köszöntőjében, hogy bár létszámában és területében megrövidült a debreceni igazgatóság, de a több mint 3500 fős vasúti létszámú Szolnok területének az igazgatóságához történt csatlakozásával újabb feladatok várnak a debreceniekre, s

immár velük együtt a szolnokiakra is. A tranzitszállítások a szó szoros értelmében komoly terheket róznak erre az igazgatóságra. Hogy ezek a terhek ne csak a vasúti igazgatóság vállára nehezedjenek, azért sokat tesznek a partneri kapcsolatban levő társvállalatok is. Dinamikusnak javul például az előszállítás. Az eredményeket — mondotta Kulcsár József — az idén a kongresszusi Vörös Zászló elnyerése bizonyította. Szeretnék, s ezt a kollektívák is hangsúlyozták, ha a zászló itt maradna.

Ács Imre, a KPM vasúti főosztályát képviselve, mint az igazgatóság és jogi szakosztály vezetője a vasút reneszánszát méltatta. Az energia-problémák — mondta — ma már egyre inkább a sínekre terelik a forgalmat, s akinek gépkocsija van az is meggondolja, vajon egy hosszabb út-

ra mivel is utazzon? Ez a kérdés azt is felveti, hogy a sokat hangoztatott kulturális utaskiszolgálás úgy valósul-e meg, ahogy azt az utasok elvárják. Az elmúlt évben csak a debreceni igazgatóságnak 30 millió utasa volt. Tehát „valóban sinen kell lennünk” — szögezte le Kulcsár Józseffel együtt az igazgatóság és jogi szakosztály vezetője, Ács Imre.

Az ünnepség legbensőségesebb mozzanata Budapesten volt, ahol átadták a legmagasabb, a tízezer forinttal járó vasúti kitüntéseket, a Kiváló vasutas címet. Név szerint: Deák Zoltán vasúti igazgatóhelyettes, Bogár István felvígyázó vezető váltókezelő, Elek Ferenc felvígyázó, vezető váltókezelő, Harangi Albert főtanácsos ügyintéző, Lakatos József ellenőr, felépítési munkavezető vehette át a kitüntetést.

Az első vendégek az új debreceni kávéházban

Angol királynőből Csokonai kávéház

ÚJ VENDÉGLÁTÓIPARI EGYSÉG DEBRECENBEN

A Kossuth utca 21. szám alatti ház a patinás épületek közé tartozik Debrecenben. Igaz, sokáig magára hagyatottan állt a város főutcájától nem messze, a Csokonai Színházzal szemben. Itt az 1800-as évek legelején már vendégeket fogadó helyiség volt, a Dömösdy-kert. Nagy előszeretettel látogatta ezt a közkedvelt helyet Csokonai Vitéz Mihály is. 1880-ban az ottani fogadóvá építették át, helyet adva benn a sörözőnek, borozónak. Ady Endre valamikor 1897-98 táján hasonlított a vendégház sörözőjét „bundához”, mondván: télen meleg, nyáron pedig hűvös. Az „Angol királynő” történetéhez tartozik, hogy 1927-ben — mint az Aranybika Szálloda egyik fogadója — átépült. S még egy „szenzáció”: Debrecen városában ekkor főztek először kávét presszógépen.

1940-ig élhette csak fényes vendéglői életét a ház, ezután az OTI vásárolta meg, majd — egészen a legutóbbi időig — szakmunkástanuló ott-honnan használták. Az Alföldi Vendéglátó Vállalat kilenc évvel ezelőtt vásárolta meg az épületet, és 1980-ig kellett várni arra, hogy elő tudják teremteni a ház vendéglátóipari egységéig való átalakításához szükséges pénzüsséget. Július 11-től, szombattól újra kávéházi hangulat uralkodik a Kossuth u. 21. szám alatti épületben. Ugyancsak ezen a napon adták át a rendeltetésének az épület pincéjében — a sörözőt és a borozót. Hollósi László igazgató rövid megnyitó beszédében egyebek között elmondta, hogy 1983-ig szeretnék teljes egészében vendéglátóipari célokra átalakítani az épületet. Már főztek edzők a kávétermi rész, a szabadtéri terasz, valamint a konyha kialakításához. A tervezés Geller Ferenc és Hadházi Árpád munkája, a kivitelezést pedig a SZAKISZ és a hajdúánási Építő Ipari Szövetkezet végezte.

A kávéházban — lehet, hogy a debreceniek már elfelejtették, hogy ilyen igények is lehetnek — kapható kuglóf, briós, kávé, sült, fagyalt, párkék, poharas krémek és különböző sütemények (meglepetésnek szánják, hogy a sütemények csaknem bolti áron kaphatók, akár megrendelésre is!). A vállalat a Hajdú-Bihar megyei Üdítőital-ipari Vállalattal kötött szerződés alapján az új üdítőital-márkát, a Vikinget árusítja.

Egyedi hangulatú borozó és söröző várja a vendégeket, ahol a nyolc-tízféle sörön kívül hideg és meleg szendvicsek, sör- és borharapók fogyaszthatók. A borozóban egri és Eger környéki borokat kínálnak.

Az említett kávézó, valamint söröző és borozó, berendezéssel együtt eddig hétmillió forintba került, az étterem, terasz és a konyha elkészültével együttesen 20 millió forintot lesz ez a beruházás.

A kávéház naponta 8-20 óráig, a borozó-söröző pedig 10-től 23 óráig tart nyitva.

HAJDÚSZOBOSZLÓI NYÁR

A fürdőváros az idén is úgy igyekezett rendezvényeit, bemutatóit megválogatni, megszerkeszteni, hogy kellemebbé, emlékezetesebbé tegye a vendégek nyaralását. Már júniusban több látványos, nagyobb tömegeket vonzó rendezvénynek volt színhelye a város. Megrendezték például június 22-től július 12-ig a népművészeti heteket, az ifjú népzene népszerű táborának együttesei és szolnoki ezütal is gálaműsort adtak a városi színházban. Nagy érdeklődés kísérte július első hetében a repülőgépmoделlek országos bajnokságát.

Mit kínál ezután a program? Július 13-án Váradi Hédi gyermekműsorát élvezhetik a legifjabb fürdőzők és városi gyerekek a művelődési központban. Ugyanazon a napon este a Béke üdülő színháztermében a KISZ Központi Művészegyüttes Rajkózenekara, valamint énekes és táncos szolnoki műsora tekinthető meg. Július 19-én a művelődési központ belső udvarán Zorán és a Láma együttes lép a közönség elé. Július 20-tól 26-ig rendezik meg az idegenforgalmi napokat, melyek kapcsán kiállítás nyílik a baráti országok életéből a művelődési központ nagyszobájában. Augusztus 10-én ismét Soboszlóra látogat a KISZ Központi Művészegyüttes Rajkózenekara, fellépésük színhelye megintcsak a Béke üdülő színházterme. Augusztus 11-től 16-ig megyei keretben a művelődési központban.

Tovább lapozva a nyári programban azt látjuk, hogy augusztus második felében igen sok együttes műsorával ismerkedhetnek a nyaralók. Augusztus 19-én a P. Box együttes szerepel Soboszlón, 20-án a Hotel Delibáb bárjában a Poznani Ifjúsági Tánczenekar ad izelítőt a lengyel könnyűzenéből. Kiemelkedő eseménynek ígérkezik augusztus 21-én egy finn szimfonikus zenekar

koncertje, augusztus 26-án pedig a Debreceni Népi Együttes gálaműsora. A nyári rendezvényeket a Duna Művészegyüttes szolnoki estje zárja.

Gazdag választékot kínál a program a kiállítások terén is. Június 15-én nyílt és július 19-ig tekinthető meg a kecskeméti naiv-művészek múzeumának kiállítása. Augusztus 3-tól augusztus 30-ig látható majd Váradi Sándor szobrainak tárlata. Csak tegnap zárult a VI. megyei úttörő rajzszaktábor anyagának kiállítása a művelődési központban. Hajdúszoboszlón egyébként kellemes és tanulságos időtöltés a Bocskai István Múzeum

kiállításainak megtekintése is.

Júliusban 12-én és 26-án, augusztus 9-én és 23-án fővörös térenél hallgathatnak az üdülők. Diszkórendezvényekkel ezen a nyáron is bőven el lesz látva az ifjúság.

Augusztusban három érdekes sportverseny is színesíti a nyári programot, egy 30-ig tartó országos kispályás labdarúgó torna és egy nemzetközi kizilabatorna. A Hajdú Tourist szoboszlói kiállítása egész nyáron szervezi a kirándulókat Debrecenbe, a Hortobágyra, Tokajba, Sárospatakra, Nyírbátorba és Nagyváradra.

Strandfürdő Tiszacsegén

Csaknem nyolc évvel ezelőtt Tiszacsegén a Tisza-part közelében fúrta egy termálkutat, melynek vize 72 Celsius-fokos, teljesítménye pedig 860 liter per centiméter. A víz minősége és összetétele hasonló a hajdúszoboszlóihoz. Az építési terv elkészülte után 1974-ben kezdődött meg a fürdő kivitelezése, ami pénzüssége miatt csak lassan haladt. Az eredetileg négy medencésre tervezett strandot két medencésre módosították.

A műszaki berendezések beépítését ez év

április végére befejezték, a közelmúltban pedig sor került a fürdő ünnepélyes megnyitására is. A község lakossága több mint 500 ezer forint értékű társadalmi munkával segítette a tizhektáros terület fákka, virágokkal való beültetését, az épületek festését stb.

A megnyílt fürdőt csupán egy kerítés választja el az üdülőrésztől, ahol már több mint 160 modern hétvégi ház szolgálja az ide érkezők pihenését.

(Fotó: Berki István)

Egy hét a világpolitikában

HÉTFŐ: Közleményt tesznek közre a KGST szófiái üléseiről — Lord Carrington Moszkvában tárgyal a közös piaci tizek megbízásáról — A kommunista sajtó képviselőinek értekezlete a szovjet fővárosban

KEDD: Spadolini, az új olasz kormányfő előterjeszti programját a római parlamentben — A pápa Josef Glempet nevezte ki lengyel egyházbíróvá — A szocialista országok érdemi megállapodásokat sürgetnek a madridi Európa-találkozón — Brandt beszámol moszkvai útjáról Schmidt kancellárnak

SZERDA: Munkanélküli fiatalok tüntetésorozata a brit városokban, Észak-Irorszában újabb éhségstrájkot folytató IRA-tag veszti életét — A francia kormányprogram vitája — Az NSZK külügyminisztere Szófiában

CSÜTÖRTÖK: Izraelben ismét Begin alakít kormányt, szövetségben a vallásos pártokkal — Sztrájkok Lengyelországban — Habib amerikai különmegbízott Libanonban folytat megbeszéléseket

PÉNTEK: A LEMP Központi Bizottságának ülése Varsóban — Mongólia a forradalom 60. évfordulóját ünnepli — A három indoknai ország elítéli a New York-ba összehívott Kambodzsa-konferenciát

SZOMBAT: Elnökválasztási előkészületek Iránban — A Kanadai miniszterelnök Washingtonban

Milyen konferenciatervek vannak nyugaton Afganisztánnal, illetve Kambodzsaival kapcsolatban?

Rövid moszkvai látogatást tett a héten lord Carrington brit külügyminiszter, de ezúttal hangsúlyozottan nem saját országát, hanem a közös piaci tizek nevében tárgyal. Egy Afganisztán-értekezlet tervéről, amely a nyugati országokban már előzőleg nagy nyilvánosságot és nem kevés propagandadisztrikus mellékzörgőt kapott. Így azután, amennyire kedvezőnek ítélték meg általában a tárgyalások rendezésére irányuló kelet-nyugati kapcsolatokat, annyira nem lehetett gyakorlati eredményt várni ettől a megbeszéléstől.

Az Európai Gazdasági Közösség ugyan két szakaszos konferenciát javasol, amelynek első félédejében nem lehetnének jelen a törvényes kabuli kormány képviselői. Ez viszont eleve kizárna az érdemi tárgyalások és megállapodások lehetőségét. (Közben olyan hírek érkeztek, hogy az Egyesült Államok megduplázza az afgán ellenforradalmároknak nyújtott anyagi támogatást, amely megközelíti a százmillió dollárt, s nem hagy fel a beavatkozással a pakisztáni katonai kormányzat sem.)

Moszkvában a szovjet külügyminiszter kifejezte tárgyalási készségét — a Szovjetunió kezdettől fogva támogatja a politikai megol-

dás lehetőségét — ugyanakkor az is világossá vált: a tizek indítványa nem képezhet tárgyalási alapot. Mindez politikai elképzeléseik átgondolására kell, hogy késztesse a közös piaci terv szűlőit.

De van miről gondolkodni Kambodzsa kapcsán is. Az Egyesült Államok és Kína sugallatára — többek között olyan országok részvételével, amelyek részt vettek az Indokína elleni agresszióban — holnapra nemzetközi

Kambodzsa-konferenciát hívtak össze New Yorkba. Miután a Kambodzsai Népköztársaság kormánya még nem foglalta el a jogos helyét az ENSZ-ben, az értekezleten a levitézlett, népszerű pol-potista csoport szerepel majd Kambodzsa nevében. A cél, hogy zavarják a további konszolidációt, azt a munkát, amellyel Kambodzsa talpra áll a több éves iszonyat után, s vádaskodjanak a kambodzsai népek önzetlen segítségnyújtó Vietnám ellen.

A New Yorkban összehívott értekezleten nem lesznek ott a három indoknai ország, Vietnam, Laosz és Kambodzsa igazi képviselői. Sőt külügyminiszterük közös nyilatkozatában ítélték el a konferenciakomédiát. Távol maradnak a Kambodzsa-val tevékeny szolidaritást vállaló szocialista országok és mintegy nyolcvan

százalékosan az el nem kötelezettek. A szervezők előzetesen 144 államot kerestek meg, de minden jel szerint ezeknek csupán egyharmada lesz az értekezlet résztvevője. (A kambodzsai diplomácia vezetője, Hun Sen ugyanakkor hat országot látogat meg ezekben a napokban, tárgyalat Budapesten is.)

Amíg Kambodzsa és Afganisztánban lábbal tiporják az emberi jogokat és

féltelen terrorlétkör uralkodik, nyugaton senki sem szervezett konferenciákat. Sőt, különösképpen elégedettek voltak, mert a polpotisták, illetve Amin hívei közben vörös zászlót lengettek, és az igazi forradalmi eszméket próbálták lejáratni. Most, hogy ennek végeszakadt, Kambodzsa és Afganisztán a torzulások nélkül, helyes útra lépett, egyszerre tömegével akadnak fogadatlannak prókatorok...

Miért lángholnak a brit városok utcái?

A drámai képsorok szinte minden este jelentkeznek a képernyőn: magasa csap a pusztító tűz Liverpool, Manchester, London és más brit városok utcáin; házak, üzletek, gépkocsik semmisülnek meg; kéztusa folyik a rendőrökkel; a hadsereg bevetését fontolgatják.

A hivatalos londoni közlemények „huliganizmusról” szólnak, garázdá fiatalokat vádolnak. Ne szépségük a dolgot, bizonyára akadnak felelősen elemek, fosztogatók és öncélúan rombolók is. Mégsem ez a lényeg. Az igazi okot a gazdasági és társadalmi feszültség kitáplálható fokozódása jelenti. A tory kormány gazdaságpolitikája kizárólag az infláció fékezésére irányult, s miközben azt nem sikerült lényegesen csökkenteni, bekövetkezett a visszaesés, páratlan mértékben nőtt a

munkanélküliség. A két és fél milliós szűz felé közeledő munkanélküli sereg tekintélyes része fiatal, aki nem tud munkás életet kezdeni, a szokásos segélyben sem részesülhet és kiltatása sincs az elhelyezkedésre.

Összefonódik mindezzel a faji feszültség: Nagy-Britannia mintegy kétféle színészbőrű polgára (afrikaiak, ázsiaiak, a Karib-térségből betelepültek), akiket még a gyarmati időszakban, illetve később nemzetközösségi keretben oltós munkakeréknél hívtak vagy engedtek Angliába, különösen reménytelen helyzetben van. Okot sújtják leginkább a gazdasági gondok (fiatalabb korosztályaik között sokhelyütt 60 százalékos a munkanélküliség), a nagyvárosi gettók nehéz körülményeket kínálnak.

Melyek a közel-keleti krízis új fejleményei?

A hosszú szavazatszámlálás és mandátumosztokodás nyomán Izraelben újra Begin alakít kormányt. Négy kisebb, főként vallásos jellegű párttal, előreláthatólag 61 mandátummal rendelkezők majd a 120 tagú knesszetben. Ehhez érdemes hozzáfűzni, hogy az előző törvényhozásiban Begin sokkal meggyőzőbb többséggel kezdte, s amikor Horovitz pénzügyminiszter kiválasztása nyomán tavaly 61-re csökkent a koalíciót támogató képviselők száma, felvetődött a rendkívüli választások kiharása.

Nem véletlen, ha Izraelben ma újabb választás lehetőségét fontolgatják, s a helyzet bizonytalannak tűnik. Ez viszont általában gyengíti a rendezés amúgy sem kedvező kiltatásait, s nem sok jóval biztat Habib, washingtoni elnöki külön-

megbízott újabb közvetítő körútját tekintve. (Ráadásul az izraeli kormányfő ismét a szíriai légvédelmi rakétatekintő elleni támadással fenyegetőzik, s légierje több ízben bombázta Dél-Libanont.)

Közben sűrűsödnek az arabok közötti tárgyalások, és felvetődött egy arab csúcstalálkozó összehívásának szükségessége is. Új tervei született a libanoni nemzeti megbékélésre vonatkozóan is: a haladó arab, valamint Szíria és más arab országok azonban a jobboldali szaktitást követelik Izraellel. (Ebben az ügyben véleménykülönbségek vannak a különböző jobboldali színezetű libanoni csoportok között is.) A Közel-Keleten tehát új lehetőségek és új veszélyek: a következő hetek fejleményei döntik majd el, milyen tényezők jutnak túlsúlyra...

Réti Ervin

Lázár György hétfőn Görögországba utazik

Georgiosz Rallisz görög miniszterelnök meghívására Lázár György, a Miniszter-

Párt- és kormányküldöttség utazott az Iraki Köztársaságba

Hoós János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának tagja, az Országos Tervhivatal állam-

tanács elnöke július 13-án, hétfőn hivatalos látogatásra Görögországba utazik. (MTI)

A Magyar ENSZ-társaság nyilatkozata

A Magyar ENSZ-társaság nyilatkozatot tett közre a július 13-án kezdődő nemzetközi Kambodzsa-konferenciával kapcsolatban.

A Magyar ENSZ-társaság intézőbizottságának megítélése szerint az ENSZ égisze alatt szervezett nemzetközi Kambodzsa-konferencia nem vezethet sikerre és nem biztosítja a sokat szenvedett ország tartós békéjét — hangsúlyozta a nyilatkozat. A konferencia a kambodzsai népet képviselő törvényes kormány és a térség legközvetlenebbül érintett más kormányainak távollétében tesz kísérletet a rendezésre.

A nyilatkozat a továbbiakban rámutat, hogy az ország belső rendje az utóbbi időben jelentős mértékben megszilárdult. A korábbi, népirodenszer által okozott súlyos

társadalmi és gazdasági katasztrófa következményeinek megszüntetése elkezdődött, békés építőmunka folyik. A nemrég megtartott választások eredményei bizonyítják, hogy az országban alkotmányos rend van.

Kambodzsa, Laosz és Vietnam külügyminisztereinek a múlt hónapban közzétett nyilatkozata realitás javaslatokat tartalmaz az indoknai térség problémáinak rendezésére, az államközi kapcsolatok javítására, az együttműködés megteremtésére.

A felsorolt tények figyelmen kívül hagyásával, a senkit nem képviselő pol-potista küldöttek részvételével tartandó konferencia továbbantja a térség helyzetét, beavatkozást jelent egy szervezőbizottság megalakítása.

Kongresszusi előkészületek Varsóban

Szombaton a LEMP Központi Bizottságának székházában összeült a kongresszusi küldöttek központi munkacsoportja, hogy befejezze a kedden nyíló rendkívüli pártkongresszus előkészítését. A tanácskozáson Stanislaw Kania, a LEMP Központi Bizottságának első titkára elnökölt. Kazimierz Barcikowski, a Politikai Bizottság tagjának, a KB titkárának előterjesztése alapján a munkacsoport tagjai áttekintik a következő tervtervezeteket:

— A IX. kongresszus ütemterve,

— A kongresszus munkarendje,

— A választások alapelvei,

— A párt vezető testületébe jelöltek összetétele.

Mindezeket a kérdéseket — kivéve a jelöltek ügyét — az elmúlt napokban a kongresszusi küldöttek vajdasági szintű munkacsoportjai már megvitatták. A szombati megbeszélésen tehát összegezik és koordinálják mindazt, amivel kapcsolatban a vajdasági tanácskozáson elhangzott.

A tervezetek ismertetése után a varsói küldöttértekezleten megkezdődött a vita.

Athéni beszélgetések

3. Emberek és istenek

Héliosz napisten nagyon kegyes a görögökhöz. Ahogy mondják, Görögországban májustól szeptember végéig garantált a napsütés. De néha talán túl perzselőek ezek a sugarak. A négy nap alatt, amit Athénban töltötünk, mindig plusz 40 fok fölött járt a hőmérséklet. Ennek ellenére az Akropoliszon ezúttal is tolongtak a turisták. Talán Hellasz isteneit keresik — ki tudja, hogy bizonyosságot szerezzenek a látványra, amely mágnesként vonzza körbe-körbe az embert az ókori Athén fellegvárában. Az istenek azonban nem mutatkoznak sem ott, sem

másutt, helyettük Görögország mai lakói fogadják — ahogy évezredek szokás — kedvesen, szeretettel a xenost, az idegent. Athéni tárkodásunk idején sokszor töprengtem azon, hogy vajon az a szívélyesség, amellyel körülvettek bennünket, nekünk, magyaroknak szól-e, vagy kijár minden külföldinek.

— Számomra mindig öröm a magyarokkal együtt lenni — mondta egy görög fiatalasszony, Barbara, aki kiválóan beszéli nyelvünket. — A junta éveiben menekülteként Budapesten élttem, s nagyon megszerettem a magyarokat. Amikor

hazatértem Athénba, mindjárt elkezdtem keresni egy olyan munkahelyet, ahol tarthatom a kapcsolatot a magyarokkal. És ez sikerült.

Görögország és Magyarország kapcsolata az utóbbi esztendőben minden területen gyorsan fejlődtek. Az áruforgalom 1977 óta több mint kétszeresére nőtt, s 1979-ben volt minden idők legmagasabb szintjén: elérte a 140 millió dollárt. Azóta, sajnos, némi visszaesés mutatkozik: 1980-ban 135 millió dollárt tett ki a kölcsönös árucseré, s ahogy Athénban kiderült, az idén tovább, mintegy 35 millió dollárral csökken.

— Nagy öröm számunkra, hogy Lázár György miniszterelnök úr látogatást tesz Görögországban, s nálunk, a Kereskedelmi Kamarában is — kezdte beszélgetésünket Angelosz Avramidisz, a görög-magyar tagozat elnöke.

— Kapcsolataink jók, és mert Magyarországot, népet barátainak tekintjük, továbbra is minden igyekezetünkkel e kapcsolatokat elmélyítésén munkálkodunk. Amióta ez a tagozat létezik, bizton állíthatom, még többet tudunk tenni az együttműködésért. Nagyon jó lenne, ha a Magyar Kereskedelmi Kamarában hasonló tagozat alakulna, ahogy azt mi három éve javasoltuk. Tudjuk, közös piaci belépésünk több problémát vetett fel kétoldali kapcsolatainkban, de bízunk abban, hogy ezek a nehézségek hamarosan megszűnnek, és az áruforgalom ismét eléri a hagyományos szintet.

— A közös piaci tagsággal nemcsak jogok, hanem kötelezettségek is járnak — hangsúlyozta Papadakisz úr, a Koordinációs Minisztérium főosztályvezetője. — Ránk, görögökre is vonatkoznak az EGK előírásai, amit a harmadik országokkal, így a szocialista államokkal való kapcsolatépítésben figyelembe kell venni. Tudom, önöket is érzékenyen érinti a forgalom visszaesése, főleg a húsárak terén. De én azért együttműködésünk jövőjét illetően optimista vagyok. A görög kormány politikája vál-

tozatlanul a barátság, az együttműködés minden országgal. Csak most a megváltozott körülményekhez alkalmazkodnunk kell, Görögországnak is, Magyarországnak is. Együttes erőfeszítéssel előreléphetünk. A közös vállalkozások lehetősége változatlanul nincs kihasználva a két ország viszonylatában. Miért ne gyárthatnánk együtt autóbuszokat, hogy csak egy példát mondjak, amiket azután harmadik országokban közösen értékesíthetünk.

Magyarország húst, autóbuzsot, acélt, darukat, textilárut, háztartási porcellánt, néhány komplett üzem (öntődet) szállított Görögországnak. Már eddig is kedvezőek a tapasztalatok, de még további lehetőségek mutatkoznak a geotermikus kutatások, az infrastruktúra fejlesztése terén — való együttműködésben. A magyar vállalatok most arra kényszerülnek, hogy szívós piaci munkával pótolják a kiesést, főleg gépipari termékekkel és termelési kooperációból eredő áruszállítással. Görögországból gyapot, dohány, mazsola, textil, pamutfonal, önoztott lemez, déli gyümölcs érkezett hozzánk. Az új helyzethez való alkalmazkodás az árucseréforgalomban ugyanakkor a görög termékek szempontjából is érezhető hatású.

Emile Bonisszell, a Kereskedelmi Kamara görög-magyar tagozatának elnökhelyettesét 30 éves kapcsolatok fűzik Magyarországhoz.

— Azt is mondhatnám, hogy nekem Magyarország a második hazám. Szívesen és gyakran keresem fel országukat, és lelkesen dolgozom itt, Görögországban a kétoldali kapcsolatok bővítéséért. Hogy a magyar hűségexport kiesett, ez tény, de én úgy gondolom, hogy más termékekkel pótolhatom a kiesést. Az Ikarus autóbuszokból is kevesebbet vásárolunk az idén, de információim szerint a görög kormány már kérte a téren a közös piaci kvóta felemelést. Mi hisszük, hogy a jövőben e tekintetben is mérséklődik a probléma.

Tehát nem lehet akadály a előrelépésnek, még akár a hagyományosnál is magasabb szinten. Avramidisz úrral mindketten részt veszünk a Nemzetközi Kereskedelmi Liga munkájában. Jó lenne, ha ehhez a szervezőbizottságban a Magyar Kereskedelmi Kamara is. Így a ligában is együtt munkálkodhatnánk a kelet-nyugati kapcsolatok fejlesztéséért.

Athénban a Kereskedelmi Kamarában jártunk utoljára. Vendéglátóink egy pohár ouszóval, a görög nemzeti itallal búcsúztak tőlünk — magyarul.

— Egészségükre! Egészségükre! Az ouszóhoz egy tu-rós-pi-te is jár! Fogadják szívesen. A viszontlátásra Magyarországon.

(Vége)

Kocsi Margit

Es

állás

MÍG

— Nagy-nagy es

Hajdúhadházon is

sítja fölér az irás

„Bocska” elnöke,

hály. S még jobban

dek, minthogy a

fél napos zivatarhát

di földre, ahol ép

kétszer is visszatér

A főgonomus

ja a riport szeml

igazítani a kombá

— mondja — van

**hétfőn
utazik**

... elnöke július 13-án,
... hivatalos látogatásra
... országba utazik. (MTI)

**döntés utazott
országba**

... döntés élén az Iraki Köz-
... országba utazott, ahol részt
... július 14-17-i forra-
... évfordulója alkalmá-
... rendezendő ünnepsége-
... (MTI)

**SZ-társaság
zata**

... adalmi és gazdasági ka-
... trófa következményeinek
... szüntetése elkezdődött,
... és építómunka folyik. A
... hreg megtartott választás-
... k eredményei bizonyít-
... hogy az országban al-
... mányos rend van.

... ambodzs, Laosz és Viet-
... külügyminisztereinek a
... t hónapban közzétett
... atkozata reális javasla-
... at tartalmaz az indokinal-
... ég problémáinak rende-
... re, az államközi kapcsok-
... javítására, az együtt-
... kódés megteremtésére.

... felsorolt tények figyel-
... kívül hagyásával, a sen-
... nem képviselő pol-potista
... dtek részvételével tar-
... ló konferencia tovább-
... ja a térség helyzetét, be-
... közást jelent egy szüve-
... állam belügyeibe.

**ökészületek
an**

... A kongresszus munka-
... rendje,
... A választások alapelvei,
... A párt vezető testüle-
... teibe jelölték összetéte-
... le.

... indozékat a kérdéseket
... kivéve a jelöltek ügyét —,
... elmúlt napokban a kong-
... zusi küldöttek vajdasági
... tti munkacsoportjai már
... vitatták. A szombati meg-
... zelésen tehát összegezik
... koordinálják mindazt, ami
... el kapcsolatban a vajda-
... tanácskozáson elhang-

... tervezetek ismertetése
... a varsói küldötttertekez-
... megkezdődött a vita.

... Azt is mondhatnám,
... nekem Magyarország
... sodik hazám. Szívesen
... akran keresem fel or-
... kat, és lelkesen dolgoz-
... tt, Görögországban a
... zalu kapcsolatok bőví-
... t. Hogy a magyar
... port kiesett, ez tény,
... úgy gondolom, hogy
... ermékekkel pótolhat-
... kiesést. Az Ikarus
... uszokból is kevesebbet
... olunk az idén, de in-
... cióim szerint a görög
... any már kérte e téren
... os piaci kvóta feleme-
... Mi hisszük, hogy a
... en e tekintetben is
... klődik a probléma.
... nem lehet akadály
... relépésnek, még akár
... gományosnál is maga-
... szinten. Avramidisz
... mindketten részt ve-
... a Nemzetközi Keres-
... mi Liga munkájában.
... ne, ha ehhez a szer-
... nez csatlakozna a Ma-
... Kereskedelmi Kamara
... y a ligában is együtt
... alkodhatnánk a ke-
... rugati kapcsolatok fej-
... séért.

... enben a Kereskedelmi
... rában jártunk utol-
... Vendéglátóink egy po-
... zóval a görög nem-
... allal búcsúztak tőlünk
... magyarul.

... Egészségükre! Egész-
... re! Az ouzóhoz egy-
... pi-te is jár! Fogad-
... vesen. A viszontlát-
... Magyarországon.

(Vége)

Koosi Margit

Eső után, állás közben

MÍG MEGINDULNAK A GÉPEK

— Nagy-nagy esők estek Hajdúhadházon is — tornyosítja fölér az írás gondjait a „Bocskai” elnöke, Kukk Mihály. S még jobban megjegyzik, minthogy a szombati fél napos zivatarháború a vidékre, ahol épp arattak, kétszer is visszatért.

A főagronómus sem tudja a riport szempontjait igazítani a kombájnokat, de — mondja — van ott kinn mozgolódás, aztán meg érdemes lenne megnézni a rozszakat, mert arrafelé szokulget az is.

Gyerünk a dombok ölelte tájába! Ismerős nekem a vidék, de had rójam le néhány soros hálámát érte. A völgyesség, az öreg akácvolulatok Vid felé (előbb szőlő- és almaültetvények) mindig más szépségek, másabbak mint az asztalsímaságú Alföld.

Kéklő kombájnok térítik vissza szemem, egy magaslaton „dobozukba” ütközik.

— E5-ösök, régi gyártmányok, csak az a nagy gyomrú 16-os új — állítja meg a tarlón Márffy Mihály a kocsiját. Recseg a kerék alatt a tors.

Nincs sok idő e szántóföldi kilátó véghetetlen nyugalmán könyökölni. Az ilyen panoráma, a horpaszos tábla, egyáltalán: a lejtő, nem imilyen-amolyan megpróbáltatja a gépeket, s az embernek odafönt a kormányülésben.

— A másik kulcsot add! — emeli föl a karját a szerelő a vágószerszhez simulva.

— Meddig állnak? — nyújtom oda kulcs helyett a szokvány kérdést s az olajos, tömzsi ember — név szerint Vilmányi László —, ha lehet még jobban belebújik az E5-12-be. Nem igen állhatja a tudakozást, majd mégis megenyhül. A fellegekre huronyot:
— Az égtől, meg a javításktól fűg.
— Csak nem az alkatrészhiany...?
Erre már főlegyesedik.

Kész listát sem olvasnak fel különbül.

— Csak azokat mondom, ami ez ideig nincs: gumikar-mantyú vágószerszhez...

— Ha nincs, mi akad helyette?

A fekete tenyér szétnyilik, mintha abban volna:

— Átalakítjuk gumigyűrűsre.

— Inkább az a két liter olaj csepegjen el, de ne tehetetlenkedjünk.

— Ne álljon a kombájn — vetegetnek egy-két szót mások is. A hallgató traktoros „közönség” beszédessé válik.

— De ez semmi, ez mind semmi. Akár fel se írja. Az ékszíj, az a valami.

Fölrántanak a tekervényes halomból egyet.

— Ez a magyar. Ez kinyúl.

— Ócska az első nap után.

— Mitől fárad úgy ki?

— A vászna gyenge. Valamilyen téves gyártja Magyarországon.

— No, és a német, az milyen?

Megmondják, de meg ám!

— Két-három évet kiszolgál.

— S még akkor is ha „el-lökjük”, pihenni hagyjuk, mert egy-egy napra visszanyeri rugalmasságát. Cserének prima. Megteszi.

A nagy gyomrú még újnak mondható E5-16-os NDK-kombájn vezetője

mindehhez csak részvétet nyilvánít csendesen, szó nélkül, hisz az ő szíja még bírja. (Mikor lesz egyszer dicsérete e magyar portékának?)

A lánctalppatentokra kerül sor, mert sasseget ehhez a meghajtó lánchoz nem használhatnak. Az olajláló gumigyűrűről már esett szó.

A főagronómus értésemre adja, nehogy vakvágányra fusson az írás: Állnak ugyan a kombájnok most néhány órát, de egyelőre nem az alkatrészek bosszújából.

— Még nem tökéletesen éret a szem, húszas.

A szám a nyedességi százalék megmondója, a tizen-négyes volna igazán jó! A szemeket sem nevelte ki az idő — mondogatják. A gyengébb búzatermő földeken a májusi esőhiány csak még inkább rontott a termések átlagán.

— Nem az a legigazibb, középkötött vályog — okolja egy becsús józanságával a föld termőképességét egy traktorista kombájn, de abban senki nem kételkedik, hogy a tavalyi vetés, amit október 25-re (!) befejeztek, Vidén nem cáfolja az elfogadható hozamot. Hogy mennyit, arról korai volna még beszélni. Felelőtlenység.

Mi lehet még (nem a szó!) a beszéd tárgya a tarlón?

A vágószerszhezet hossza, hosszúsága. Hány métert is fogjon maga előtt? Ha sűrű, és még csak éppen hogy átváltozott szőke színébe a búzatábla, akkor bizony nem

szabad teljes fogással haladni.

— Ezek a kombájnok nagyon megbízhatók, de az NDK terméseredményeihez vannak szokva. A gép bírja, de mi meg a szemvesztéséget nem viselhetjük el. Árpára, rozsrá kiváló masinák ezek, s a búzára is, csak ha nagy a termés, tudni kell banni vele! — Így „nyilatkozik” Takács Sándor és Domokos János is.

Az aratóébedet sem hagyják véka alatt, bár a mondás csak az aratás miatt illik ide, hisz jó ízű, kiadós az ebed. Vasárnap birkát vág-nak.

— Így szoktuk — jegyzi meg a főagronómus, aki a medrében hagyta folyni a kinti beszélgetést.

Senki nem mond ellent.

Az út túloldalán a rozsring. Erős, magas, nagykalású. Közte nem igen fut el a szél. Vetőmagtábla. A Bocskai 410 hektárjával Hajdú-Bihar legnagyobb vetőmagroz-termelője. Az itt „fogott” mag jó részét a „Vetőmag-felügyelőség” fémzárrolja. Jó termést csak az ilyen mag adhat. Bárhol, s nem a szokvány ki tudja hányadik fokozatú. A Nyírségben is. Főleg ott fizetődne ki ez a mag.

— Nagyszaporaságú. Tal-
valy huszonhét mászat adott hektárja — gyönyörködik benne a főagronómus. — A jövő héten vágjuk.

Szalai Csaba
(Fotó: Kőszeghy György)

Az emlékezet váltóin VASUTASÜNNEPEN VASUTAS-HÉTKÖZNAPOKRÓL

A szokásos munkafőtő elkészült. Elek Ferenc vezető váltókezelő (bár ma nem teljesít szolgálatot) ugyanazzal a lengetéssel jelez, csak hogy most a kép kedvéért. Társai meg is lepődnek egy pillanatra, aztán megértik, mit keres a tovagördülő szerelvény mellett.

Nem itt kellett volna azt a fényképezőgépet elkattintani, hanem az örtonynál, ahol annyiszor megremegtek a téglafalak. Akár egy fekete erőd ostromkor, úgy állott a Nagyállomás alatt ez a szolgálati őrhely. Úgy állott, múlt időben. Vége. Lebontották. A váltókezelők súlyos figyelmű dolgát átveszi az elektronika. Az ám! A kor halad. Elek Ferenc búcsúja mégsem könnyes.

De hogy is került ő a vasút szolgálatába?

Bent, az állomásfőnök-helyettes dübörgésektől meg-megrezdülő szobájában, az indulások, érkezések hangfoszlányaitól egyelőre süket vagyok. Tétován jegyzetelgetek. Elek Ferenc talán nem is érti, miért kérdezek vissza annyiszor. A nagyállomási színhelyhez, ahol eltöltötte élete felét, viszont ragaszkodom, a macacsságomért most bűnhődöm.

— Édesapám, két bátyám vasutasok voltak — rugaszkodik neki másodsor is a kronológiailag jól felépített életrajznak a váltókezelő. A kronológiát, a napokra megírt lapot — vasutas régi pontosság — azonban eltétem vele. Megkérem, ne azt, hanem az emlékezetet bányásszuk. Mélyfejtésben.

— Kijártam (ide) ebédet hordani, a 9-es őrhelyre. A bátyámhoz. Sokszor ő hozott ki.

— Így futott egyenes útja a sinekhez...

Még mindig derűtlen arccal, szolgálatkészen:

— A bűtorgyárból vonultam be. '54 áprilisában aztán nem vettek vissza. És akkor ugyan a vasút még

nem ment annyit az emberért, mint manapság...

— Ma megy?

— Szigorú a felvétel, de igen. Szóval: a nagylapátnál kezdtem, s csak aztán állhattam be a személyforgalomba.

— Jól volt ez így?

— Mi, akkoriak lépésről lépésre ismerkedtünk meg a MÁV-val, a forgalommal.

— Volt haszna? Ha jól tudom, ma oktatják ezeket az ismereteket.

Elek Ferenc nem haborzik, a nagylapátos kezdés híve.

— Hogy valaki a pályafenntartáson vagy a rakodáson tanult előbb (me-t tanult!), annak (jóval később!) hasznát vette.

— Mert...?

— Ott is elsajátíthatta — mégpedig a gyakorlatban — a jelzéseket.

— Például?

— Most intsek egy jelzést?

— Intsen!

— Tegyük föl, éjszaka van. Fehér fényű lámpával keresztben lóbalok.

„Közeledj felém!” A jelentése ez.

Elek Ferenc abbahagyja. Újabb kérdést vár. Ösztöne szerint. „Vonata elment”, jöhet az újabb szerelvény.

A kocsirendezés nyolc événél kissé megragadunk. A félelem érdekel, amikor a vasutas nagy nyugalommal az ütközők között „keresi kenyerét.”

— Közé kell bújni ma is, s nincs remény, hogy a vasutas Magyarországon közé ne álljon. Rettenni sohasem rettettem. Mindig az járt az eszemben, hogy oda állítom a kocsit, ahová akarom. Kicentiztem a távolságot, nem szerettem a saruzást. A löketést, a nagy koppanásokat, azt, hogy törékeny áruval a kocsit megszaladjon.

Előre szerettem tudni, a kézfék fog-e? Azaz: melyik kocsit szabad a kézfékkel tedd ide, tedd oda rendezni. Gyakorló koromban persze lerepült a sapka a fejemről. Megállásnál. Legelőbb a guritónál kaptam ebből a leckéből.

— Borzalmas emlék? — Úgy akartam kérdezni, van-e a tarsolyban, de hát a váltókezelő tarsolyt nem hord. Borzalmas emléket többet is. Gázolást, elűtést. Ő, szerencsére kivevickeltetett a sinek közül egy fiatalasszonyt, aki megmaradt.

— Melyik a legrosszabb évszak a váltókezelőnek? A kocsirendezői évek után ugyanis ez a szakma következett.

A feleletet mindenki tudja:

— A tél, mikor 60, 70 fokra is lehül a deres váltó süllykörtefogója. Vasakkal ilyenkor banni? Az emberből kiveszi a síkért.

— És a köd?

— A váltótör a ködben sem nézheti el. Lekopogom. A huszonhét év alatt csak néhány nagyobb koccanás volt.

— S mindig pihent, nyugodt idegekkel érkezett szolgálatba? Ennyi éven át?

Tagadólág int.

— Olyankor szóltam a beosztottjaimnak, hogy énram is vigyázzanak!

— ??

— Szóltam a beosztottjaimnak, az alsó és a felső váltókezelőnek.

A felettes szeretne valami mást, el-térőt, de idetartozót elmondani, amit szerénységéből Elek Ferenc elhallgat.

— A régi szellem hagyatéka: Ő szolgálat előtt egy órával megjelent. Mindig.

— De miért? (Alaposságot gyaníto-
tok.)

— Hogy idejében meggyőződjön.

— S most, hogy átveszi a Dominó, az elektromos kábelagy az ők évtizedes tudását, mi lesz? Nyugdíj?

— Nem megyünk veszendőbe — tréfálkodik, de halálos komolyan, a beosztás ranglétráján egygel visszalépett váltókezelő. Beteg volt, s ezért kérte kisebb fölmentését a felelősebb vezetői cím alól. Hisz tévedni utóljára sem akar. S főleg nem kiváló vasutasként.

Sz. Cs.

MAJD A GÉPEK...

Emberközpontúbb technikára lenne szükség

Majd a gépek, a csodálatos gépek... Megörökítik és visszaadják, újabbak pedig már utánozzák is hangunkat, megszűnik, felszételik és megpírtják mindennapi kenyerünket, széjjelválogatják leveleinket, belelátanak testünk rejtejt zugaiba. Megszáritják és lenyírják hajunkat, sőt a számítástechnika térhódítása olyannyira előrehaladt, hogy egy hageni fodrászszületben már a frizurakészítés irányítását is komputer vette át. Az emberi agy kigondolta okos gépet a vendég egyéniségének, a hajműködésének, vastagságának és simaságának megfelelően programozták, hogy aztán a képernyő pillanatok alatt megjelenjen az ajánlott szín, a gondország aránya és a vágás formája...

Csodálatos gépek! Elvezük, használjuk, tökéletesítjük őket, s lassan már ott tartunk, hogy meg sem tudjuk szabni fejlődésük irányát. A soha nem látott mértékű tudományos-technikai fejlődést produkáló korban ember és gép viszonya egyre elgondolkodtatóbb. Meddig és mit érdemes gépesíteni? Hol az automatizáció határa? Megfoszthatja-e a gépek által az ember önmagát attól a munkától, amelynek ember voltát köszönheti? Nem végzetes kimenetellel fenyegető folyamatokra, szuperintelligens robotok által munkára fogott homo sapiensre és egyéb hálás sci-fi-témákra gondolok, hanem a modulok, mikroprocesszorok, szenzorok és kvarckristályok világának olyan agaszott jelenségeire, amelyek olykor-olykor töprengésre készítetik a humánus elmét.

Helyettünk mindent?

Mert valóban csodálatos vivmánya az elektronikanak a zárbebeségét, rekesznyi-lást és fókuszáltságot automatikusan beállító elektronikus vezérlésű fényképezőgép, álmélködésre készítet az egy percelt a felvétel után papírképet is kibocsátó polaroid kamera — de hogyan élhet kedvtelésének a kísérletet szerető amatőr, milyen hobbi az, amelyből a technika kizárja az alkotás örömét, az ember, az egyén szerepét? Készülnek már olyan rádiók is, amelyeknek automata állomáskeresője végigpásztázza a frekvenciás hullámhosszait, ráhangolódik az állomásra, kijelzi a vételi adatokat és önmaga szabályozza a hangerőt — de mi pótolja a rádiózás örömét, az éterbeli vadászat izgalmát? A példák sorozata nélkül is nyilvánvaló, hogy minél több, minél jobb gép és műszaki berendezés vesz körül bennünket, annál idegenebbül — s olykor tehetetlenül — érezzük magunkat közöttük. Ezt az érzelmet csak fokozza az a tény, hogy a különböző technikai felszereléseket sokkal többen használják, mint ahányan ismerik; az emberre gyakorolt hatásukkal sem vagyunk igazán tisztában, az ezzel kapcsolatos tudnivalók ugyanis még nincsenek kulturálisan feldolgozva, vagy ha úgy tesszük, nincsenek humanizálva. Itt kell idezmem Miklós Pált, aki azt írja tárgy-és környezetkultúránk kérdé-

sejt tagláló tanulmányában: „Nem mindenáron technikai haladásra van szükségünk, hanem emberközpontú technikára, emberközpontú tárgyvilágra és környezetkultúrára — vagyis értelmes életre... A szocializmus eszméinek emberközpontúsága azt is jelenti, hogy olyan világot kell építenünk, amelyben a gép, az eszköz, a tárgy elidegenedését megszüntetjük, s az emberi lényeg kiteljesedését épp a gépek és a tárgyak

Tévedni gépi dolog

A fejlődés mindezek ellenére kétségtelen s elbűvölő, hiszen ma már a gyufáskatulyában elférő, húsz dollárba kerülő kis integrált áramkörök is olyan memóriatakapacitással van, mint az első 35 tonnás IBM számítógépnek, amelyért annak idején egymillió dollárt kértek. Ezért abban mégis emberbarátok, ránk hasonlítanak a gépek, hogy ugyanúgy tévednek ők is, mint mi. Gyengeségeinktől sem mentesek. „Azt hittük — írja Emberggyár című tudományos-fantasztikus regényében Szentmihályi Szabó Péter —, hogy a gépeket majd nem lehet becsapni... Hát kiderült, hogy lehet. Csak programozás kérdése az egész.” Személyes példám: kapom az egyik hónapban a telefonszámomat, azaz egyforintnyi összeggel (otthon őrzöm). Rákérdezek

uralmunkba szorításával valószínűleg meg.” Azaz a technikai fejlődést már úgy kellene fogadnunk, hogy mi lehetőleg tudományos-technikai fejlődést produkáló korban ember és gép viszonya egyre elgondolkodtatóbb. Meddig és mit érdemes gépesíteni? Hol az automatizáció határa? Megfoszthatja-e a gépek által az ember önmagát attól a munkától, amelynek ember voltát köszönheti? Nem végzetes kimenetellel fenyegető folyamatokra, szuperintelligens robotok által munkára fogott homo sapiensre és egyéb hálás sci-fi-témákra gondolok, hanem a modulok, mikroprocesszorok, szenzorok és kvarckristályok világának olyan agaszott jelenségeire, amelyek olykor-olykor töprengésre készítetik a humánus elmét.

a postán. „A gép téved” — hárítja át a felelősséget az elektronikus gépkönyvelésre az ügyintéző. Ugyanó néhány hónappal később, amikor a hétszázhusz forintóra, általam el nem követett táviratfeladás és távolsági beszállítás díját is tartalmazó számlám ügyében reklamál, azt mondja: „A gép nem téved.” Nem a csodát! Micsoda kalamajka volt a MERKUR-nál, amikor bevezették az igénylők adatainak számítógépes feldolgozását! Vagy az emberek nem tanulnak meg jól a kétébű komputerből, vagy a gép nem az emberek nyelvét, mert X, aki fél évvel hamarabb fizet be a kocsiját Y-nál, az új sorszámtól kezdve csak jóval öt követően lehet majd új autóbirtokosa. Hogy ezért a memóriagyűjtés valamelyik feritmagjára vagy a vállalat

ügymintézőjére neheztel, az már rajta múlik. Ki rosszul, ki jól jár, ha gépekkel van dolga. Az utóbbiak közé sorolható az a marseille-i állampolgár is, aki bement a bankba, hogy 10 ezer frankos bankszámlájáról kivége a pénzt. Meg is kapta — itt szólnak közbe az elektromágneses információ-tárolók — mind a 240 ezer frankot! Áldott mikroprocesszorok és komputerek! A számítógép tévedéséből meggazdagodott francia már nyakára is lépett a majdnem másfél millió forinttal egyenértékű összegnek, amikor a sok-sokszor lebecsült emberi agy (vagy egy másik számítógép?) kiderítette a fejlett technika tévedését. A bank (bal)szencségi ügyfele most aztán százalévi részletfizetésre törlesztheti kényszeradóságát...

Nem ennyire mulatságos eset a nukleáris veszély, amely elég komolyan fenyegette már bolygónk lakóit. Elektronikus számítógép válságműködés miatt, nem is egyszerű, kis híján atomriadót rendelték el az Egyesült Államok csendes-óceáni térségében. „A társadalom szükségképpen egyre inkább gépek megfigyelése (kép- és hangrögzítő, illetve -továbbító be- rendezés) és ellenőrzése (elektronikus agyakban tárolt adatok) alá fog kerülni — hangzik az 1973-ból való megállapítás —, hiszen csakis ez a totális kontroll óvatja meg az emberiséget az önpusztítástól”. Számítalan írók ihletelt meg már a gép és ember viszonyának gondolata. A futurologusok, a jövődől fejlődés útját számítógépek és a társadalom elgépésedéseinek és a gépek hatalma alá kerülésének egyre ijeszítőbb és feltartóztatathatlannak vált folyamatát festégték olvasóik el. Megint mások kedélyesen kezelik a kérdést. Az adoma szerint egy neves professzor, akitől a komputerekre való áttérés lényegét tudakolták, így válaszolt: „Most tízezer embernek kell dolgoznia évszázadokon keresztül, hogy ugyanannyi hibát ejtsen, mint egy jó számítógép három másodperc alatt...”

Tűnődöm, töprengök otthon gép és ember viszonyán. Közben gyanakodva a centrifugáramra sandított: nem fog-e egyszer megbuktatni engem? **Juhani Nagy János**

Arkanyl Sztrugackij
Borisz Sztrugackij

NEHÉZ ISTENNEK LENNI

— Ez a baj — dunnogte Rumata, miközben megfordította csodórét, és ráérsően felhúta a kesztyűjét. A kanyar mögött két lovas rontott elő, s amikor észrevették, azonnal megálltak.
— Hé te, neves don! — kiáltott az egyik. — Nosza, mutasd fel az úti papírod!
— Pimasz népség! — válaszolta Rumata. — Hiszen nem tudok olvasni, minek nekem a papír?!
Térdevel megbökte csodórét, és ügetve a rohamosztagosok felé indult. Megszepennek, gondolta. Tétovázni... Ők hadat valakinek és mocskolódjanak, mi nyugodtak leszünk, mint az istenek. Az isteneknek nincs hová sietniük, előlük az örökkévalóság...
Közel léptettek hozzájuk. A rohamosztagosok tétován felemelték fejszéjüket, és hátrálni kezdtek.
— Nos? — kérdezte Rumata.
— Vagy úgy? — mondta zavartan az első rohamosztagos. — A nemes don Rumata?
A másik rohamosztagos megfordította a lovát, és elvágott. Az első pedig egyre csak hátrált, s leeresztette a fejszéjét.
— Bocsánatot kérünk, nemes don — hadarta. — Összetévesztettük valakivel. Államügy, tévedés mindig lehetséges. A fiúk beszivtak egy kicsit, égnek a buzgó-ságtól... — Oldalozva kezdett távolodni. — Hiszen megérti, nehéző idők járnak... A szokott írástudókat fogdoszuk össze.
Rumata háttal fordított.
— Szerencsés utat a nemes donnak! — szólt utána megkönnyebbülten a rohamosztagos, és ellovagolt.
Rumata halkán szólította társát:
— Kiun!
Senki sem felelt. Rumata fülelni kezdett, és hallotta a bokrok zizegését. Kiun sebesen igyekezett a mezőn keresztül nyugat felé, oda, ahol húsz mérföldre az iru-

Zöldségtermesztés, termásvíz-hasznosítással

Polgár is feliratkozik

Zöldségtermesztésbe fogni a szövetkezeti gazdaság részéről nem egyszerűen ritka, de feltűnést keltő vállalkozás. Kiváltképp az, ha vállalkozás helyi tapasztalatokra nem is építhet, mert teszem azt a szóban forgó üzem korábban nem foglalkozott kertészkedéssel. Arról most nem akarok fejtegetésbe bonyolódni, hogy a termelés (vetés) tájanként és településenként kialakult szerkezetét milyen nehéz (mert társadalmi vonatkozások által is meghatározott) új kultúrák meghonosításával átalakítani. Ahogyan az

Kukoricaföldekkel körülvett területen épül fel a hatalmas fólia ház. Rakják a szennyvízcsatorna betonlemeit

a félsz sem kíván bemutatást, ami a zöldségtermesztés vidékét ma a termesztés övezetében belengi. A költségek drasztikus emelkedését figyelve az ember már meg lepődik a virággal, főképp székfűvel tett üvegházak láttán, amik, mondanom sem kell, eredetileg zöldségtermesztési céllal épültek — feltétlenül nem kis állami támogatással.

Hogy mégsem reménytelen a helyzet, arról épp a minap győztem meg Polgár Koncz Tibor, a November 7. Termelőszövetkezet alig több mint egy esztendője „hivatalban” levő elnöke elismerésre méltó vállalkozókedvvel látott munkához a nem túl jó adottságokkal megáldott gazdaság élén. Kezdeményezésére a tsz feliratkozik a zöldségtermesztők közé. No persze ezt csak leírni ilyen egyszerű.
Elutaztam s megismerkedtem a meglehetősen új (hiszen eddig még nem nagyon alkalmazott) technológiájú kertészet létrejöttének körülményeivel. Két hektár szántóföldet fognak a polgáriak zöldségtermesztésre „varázsolni”, s közben a már meglévő, de az év nagyobbrészében még hiába fakadó termásvizet is hasznosítják. (Nyaranta ez a kút táplálja a közösi strandot.) Tulajdonképpen a gondolatot is ez adta az elnöknek: a 42 fokos termásvíz, amint elfolyik, miközben az ember drágan

fizet a mesterséges hő minden Celsius-fokáért. Vannak szerencsére, akik az ilyesmi-be nem tudnak belenyugodni. Koncz Tibor úgy vélte, megoldásnak is lenni kell.
— Még a hetvenes években hallottam egy előadást a víz-függönyös fóliaházról — mondja. — Tudtam, hogy a Kertészeti Egyetem tanzérsége ezt meg is csinálta, úgyhogy elmentem megnézni. Hazajövet beszámoltam róla.
A jó elgondolások gyors megvalósulásához olykor szerencse is kell. A polgáriak szemszögéből például szerencsének (egyebéknél nagyon is tudatos gazdasági döntések következményének) mondható, hogy pályázattal 3,2 millió forint állami támogatáshoz jutottak, aminek birtokában most már valóban gyorsan konkretizálódhat az elképzelés.

Polgár határában, a Malomzugban, kukoricaföldekkel körülvett területen (egyelőre fél hektáron) épül fel a hatalmas fólia ház, aminek a fűszigetelését (tehát nem hűtését!) szolgálja a termásvíz. Ezt az ötezer négyzetmétert bővített majd évről évre, egészen 2 hektárig, akkor azonban már újabb kutatkat kell fúrni.

Feltűnt nekem, mennyire ügyelnek a tsz-ben a szakzsérűsége. Mivel a létesítmény saját kivitelezésben épül, néhány szakmunkás már a tél végén elment Soroksárra, megnézni az ottani fólia házat. „Hadd lássák, mi az, amit csinálniuk kell” — így az elnök. Nyilván nem volt hiábavaló az utazás, ha a Kertészeti Egyetem Polgáron járt tanárai néhány héttel ezelőtt olyan jó véleményekkel voltak az eddig elévített munkáról. A célprogrammal szerkesztett kivitelezők októberre próbázni kezdenek, ami azt jelenti, hogy a télen salátát, retket, a jövő tavasszal pedig már paradicsomot, paprikát ad a fogyasztók asztalára a polgári kertészet. A munka újszerűsége, lendülete megmozgatta a kis kivitelező csoport szakembereiben szunnyadó alkotóképességet. **Mészáros Bertalan és Tállai Gyula** csőhajlító gépet szerkesztettek, amivel jelentős mértékben csökkenthető a kivitelezésre fordított idő.

1982-ben a kertészeti üzemtől mintegy 2 millió forint árbevétel és húsz-negyven százalékos jövedelmezőséget remélnék a termesztésüket vezetői. Fő szerződéses partnerük a nem túl jó ZÖLDERT Vállalat lesz, de természetesen, saját — helyi — értékesítésre is gondolnak. Ha mindehhez hozzáteszünk, hogy alig másfél esztendő telt el az ötlet megszületésétől, akár jó és követendő példaként is említhetnénk a már akadálytalanul zajló beruházást, noha a tapasztalatok ezúttal is óvatosságra intenek. Az mindenesetre tény, immár ez a példa is bizonyítja, hogy — miként az ország gazdasági életének vezetői ezt többször is hangsúlyozták — az igazán jó, a valódi igényeket szolgáló kezdeményezésekre ma is van pénz, csak legyen, aki a gondolatot is megvalósulási vezető utat végigjárja.

Gulyás Imre

A szükség és a kivitelezők újítókodva szülte a csőhajlító gépet (Fotó: Nagy Gábor)

A

Szokatlanul sokan elmúlt vasárnap józsi utcán. Feltűnhet így leírva, hogy volt valami lyesség ebben a mo- nemcsak a ruhákon,

„A két józ

A kérdés szinte me nemli. Nem sok oly- ság lehet az or- amelynek létét, tozásáért anny vita, kedés folyt volna, jelenleg Józsiaként is A helytörténeti k foglalkozóknak ugyan ezen a néven kell k község múltjára utal- kat, hanem Macs (Egyházas Macs (Szentgyörgy elne- ahányszor, annyifé- írva. Ezek vélhető- a XII—XIII. század- kott helyek voltak. N a XIII. sz.-ban a Dózsa család birto- Szentgyörgy pedig Kismacsnak is neve- a Várdai családé. E birtokot azonban a Várdaj Dózsa nádorr- gosította el 1322-ben, kezdve több nem- keresztül megállás- folyt a pereskedés- birtokjogáért.

A XVI. század- találkozhatunk első- a birtokosok között- családdal, s a török- ge felé került Szer- pusztá egy része év- Debrecen város ke- Egy időben Böszörm- bet kínált érte. Debrecen licitált, megszerezte Szent- egész mezejét legelt- nagyon változatos é- történelem során, egy Józsa utód viszá- Debrecenről a sze- Józsa-részt, s ettől- beszélhetünk a hely- településről.

Debrecen ugyan- rá, hogy a józsi ré- ki le ne telepedjen, ellenére egyre több- itt, sok olyan csal- kötözött, amelynek Debrecenben volt h-

Egyértelmű

Szathmári Károly- dű-Bihar megyéje- V. B. Debreceni jár- talának elnöke is- Józsa- a szavazás- napján. Tőle kérde- lajdonképpen mi is- rendje annak, hogy- ség hivatalosan h- kössön.

— Amikor a hely- ügy látják, minden- megvan az egyesülé- zetes állásfoglalás- megyei tanács felt- javaslatot a M- nácsosra. Ha az- megvan, megkezd- az előkészületek- illetve községek v- kialakult fórumai- szervezetek, népr- ság tanácsai b- — tájékoztatják a- az egyesülés lehe- előnévelről vagy sz- géről, s természet-

Több, n

Hogyan véleke- kosság? Dávid B- nagyközség párt- titkáranak szava- többség előnyének- egyesülést. Város- fejlesztési a tel- természetes kíván- több lehetőséget lá- Remélik, hogy j- az orvosi ellátás- dr. Szabó Lajos- vos magyarzá- nem lehet gyer- községet létesíteni, hoz előírás szerint- négy felnőtt kör- ernyi pedig nincs- ban. A „nagy- azonban erre is so- s talán orvosos is- akad —, az óvodai- haev maga mögöt- valókat, pedig a j- sok a debreceni- éopúgy kivették

a mesterséges hő min-
Celsius-fokáért. Vannak
ncsére, akik az ilyesmim
tudnak belyugod-
oncz Tibor úgy vélte,
ldásnak is lenni kell.
Még a hetvenes években
tam egy előadást a víz-
nyós főliaházról —
ja. — Tudtam, hogy a
szeti Egyetem tangaza-
a ezt meg is csinálta,
gy elmentem megnéz-
azajövet beszámoltam

ó elgondolások gyors
alósulásához olykor sze-
e is kell. A polgáriak
szögéből például sze-
ének (egyébként nagyon
atos gazdasági dönté-
következményének)
ható, hogy pályáza-
al 3,2 millió forint álla-
mogatáshoz jutottak,
ek birtokában most már
an gyorsan konkretizá-
t az elképzelés.
gár határában, a Mag-
gban, kukoricaföldek-
körülvev területen
őre fél hektáron) épül
hatalmas fólia ház,
ek a hőszigetelést (te-
nem fűtését) szolgálja a
lvíz. Ezt az ötezer
étméért bővített majd
évre, egészen 2 hekt-
akkor azonban már
kutakat kell fúrni.

űnt nekem, mennyire
nek a tsz-ben a szak-
segre. Mivel a létesít-
saját kivitelezésben
néhány szakmunkás
a tél végén elment So-
rra, megnézi az ottani
názat. „Hadd lássák, mi
nt csinálnak” —
z elnök. Nyilván nem
tárbaváló az utazás, ha
rtészeti Egyetem Polgá-
rt tanárai néhány hét-
szelött olyan jó véle-
lyel voltak az eddigi el-
t munkáról. A célpré-
mal serkentett kivite-
októberre próbázemet
ek, ami azt jelenti,
a télen salátát, retket, a
zavassal pedig már pa-
somot, paprikát ad a
sztók asztalára a polgá-
részlet. A munka új sze-
e, lendülete megmoz-
a kis kivitelező csoport
mbereiben szunnyadó
képességet **Mészáros**
lan és **Tállai Gyula**
lító gépet szerkesztet-
mivel jelentős mérték-
ökkenhető a kivitele-
fordított idő.

2-ben a kertészeti
ól mintegy 2 millió for-
árbevétel és húsz-
en százalékos jövedel-
séget remélnék a terme-
tetkező vezetők. Fő
déses partnerük a ME-
ZOLDÉRT Vállalat lesz,
részletes, saját — he-
értékesítésre is gondol-
Ha mindehhez hozzá-
k, hogy alig másfél
dó telt el az ötlet
zületésétől, akár jó és
endő példaként is em-
nenk a már akadály-
ul zajló beruházást, no-
tápasztalok ezúttal is
sságra intenek. Az
enesetre tény, immár ez
a is bizonyítja, hogy
ként az ország gazdasá-
tának vezetői ezt több-
s hangsúlyozták — az
n jó, a valós igényeket
aló kezdeményezésekre
van pénz, csak legyen,
gondolattól a megvaló-
g vezető utat végigjár-

szoklatlanul sokan jártak
elmúlt vasárnap reggel a
józsi utcaon. Frázisnak
tűnhet így leírva, de tény,
hogy volt valami ünnepe-
lyesség ebben a mozgásban,
nemcsak a ruhákon, az arco-

kon is látszott. Szavazni
igyekeztek Józsa nagyközség
lakosai, arról döntöttek
egyenként mondvá véle-
ményt: akarnak-e debrece-
niékké válni.

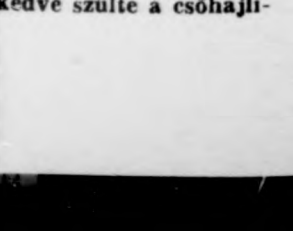
„A két józsaszentgyörgyi kertről
lemond”
A kérdés szinte már törté-
nelmi. Nem sok olyan hely-
ség lehet az országban,
amelynek léteért, hovatar-
tozásáért annyi vita, peres-
kedés folyt volna, mint a
jelenleg Józsa kertről ismert.
A helytörténeti kutatással
foglalkozóknak ugyanis nem
ezen a néven kell keresni a
község múltjára utaló adato-
kat, hanem Macs (Kismacs,
Egyházás Macs), illetve
Szentgyörgy elnevezéssel,
ahányszor, annyiféleképpen
írva. Ezek vélhetőleg már
a XII—XIII. században la-
kott helyek voltak. Nagymacs
a XIII. sz.-ban a debreceni
Dózsa család birtoka lett,
Szentgyörgy pedig (amelyt
Kismacsnak is nevezhetnének)
a Várdai családé. Ez utóbbi
birtokot azonban az egyik
Várdai Dózsa nádornak zálog-
gostotta el 1322-ben, s attól
kezdve több nemzedéken
keresztül megállás nélkül
folyt a pereskedés a terület
birtokjogáért.

A XVI. század közepén
találkozhatunk első ízben
a birtokosok között a Józsa
családdal, s a török idők vé-
ge felé került Szentgyörgy-
puszta egy része évi bérért
Debrecen város kezelésébe.
Egy időben Bözörmény töb-
bét kinált érte, de aztán
Debrecen licitált, s ismét
megszerezte Szent György
egész mezőjét legeltetésre.
A nagyon vázlatosan elmondott
történelem során 1769-ben
egy Józsa utód visszaváltoztta
Debrecenről a szentgyörgyi
Józsa-részt, s ettől kezdve
debreceniek a helyen igazi
településlő.

Debrecen ugyanis ügyelt
rá, hogy a józsi részen senki
le ne telepedjen, ennek
ellenére egyre többen laktak
itt, sok olyan család is ki-
költözött, amelynek pedig
Debrecenben volt háza. Nem

hallgatják a véleményeket is.
A szokásos menetrend szer-
int ezután a két érintett ta-
nács dönt. Utána a megyei
szervek kidolgozzák a
részleteket, például, hány
fős legyen a közös tanács,
létrehoznak-e tanács ki-
rendeltséget stb., majd vé-
gül az Elnöki Tanács rende-
lete törvényesíti az egyesü-
lést.
— Ez alkalommal Józsa
egy nagyon lényeges mozza-
natot is közbeiktattak: a
községi tanács döntés előtt
szavazás formájában kéri a
lakosság véleményét. Ezt
semmilyen törvény, rendelet
nem írja elő, de nem is
tiltja. Úgy gondoljuk, ha
ennyire demokratikus mó-
don készítjük elő, a közési
tanács nyugodtabb lélekkel
dönthet, s a lakosság is job-
ban magának érzi majd
ezt a döntést.

Hogyan vélekedik a la-
kosság? **Dávid Bélának**, a
nagyközség pártvezetője
titkárnak szavai szerint a
többség elnyomásnak tartja az
egyesülést. Városi módra
fejlesztési a települést —
természetes kívánság, s így
több lehetőséget látnak erre.
Remélik, hogy javulni fog
az orvosi ellátás — ahogyan
dr. Szabó Lajos körzeti or-
vos magyarázza. Józsa
nem lehet gyermekorvosi
körzetet létesíteni, mert ah-
hoz előírás szerint legalább
négy felnőtt körzet kell,
ennyi pedig nincs a falu-
ban. A „nagy kálaban”
azonban erre is sor kerülhet,
s talán forogvos is hamarabb
akad — az óvodai helvzet is
haz magá mögött kívánni-
valókat. Deben a józsi lakos-
ok a debreceni üzemekben
éppúgy kivették a részüket

kedve szülte a csóhajli-

A község népe igent mondott

„NÉPSZAVAZÁS”
JÓZSÁN

— 1947-ben kérte volna a
község lakossága a csatlako-
zást Debrecenhez, csak hogy
a város nem fogadta. Hajdú
megye legszegényebb közsé-
ge volt Józsa, semmije sem
volt.
— Volt átrendezés közben
— magyarázza tovább —,
1953-ban ide csatolták a
Hadházi—Tóth-telepet. Csak
úgy utasítás formájában.
Debrecenhez tartozott, 956
lakos élt ott, nem volt sem-
mi, se iskola, se bolt, csak
villany, hamarabb, mint itt
Józsa, és olcsóbban is kap-
ták nálunk. Szavazást nem
tartottak akkor, valószínű-
leg ugyan, hogy kevesen szava-
zók voltak, csak kijött a II. ke-
rületi Tanács titkára, és kö-
zölte, hogy tetszik, nem tetszik,
ezeknek az embereknek az
úgyével ezután Józsa
szán foglalkozzon a tanács.
— 1970-ben megint felve-
lődték a gondolat, de végül
nagyközségi rangot kapott
Józsa, és megerősítették az
önállóságát.

Tíz éve kellett volna

— Régen sérelmezte már
ezt a lakosság — mondja.
— Most is nem egy ember
azzal veszi el a szavazólapot,
hogy tíz évvel ezelőtt kellett
volna egyesülni. Egy ilyen
nagy város tözsomszédságá-
ban önálló munkahelyek
úgysem létesülnek, minden-
féle szempontból a városhoz
kötődünk. Hiszen volt is
már szó erről korábban is.
Tóth István, aki szintén
nyugdíjas, s most a szava-
zatszedő bizottsági tagja,
negyvenkét évig Józsa köz-
ség közigazgatásában dolgo-
zott, lexikon pontosságával
ismeri az adatokat, időpon-
tokat.

Gondoljunk a fiatalokra!

A **Tóth István** által el-
mondottakról nekem is
eszembe jut egy városi ta-
nács vb-ülés jó másfél évti-
zeddel ezelőtt. Akkor dön-
töttek úgy, hogy mégis-
csak ad vizet a város Józsa-
nak, amár Debrecen szá-
mára is éppen csak elegendő
a kutak hozama. A „köl-
dökszínór” azóta is megvan,
akár lesz egyesülés, akár
nem, ivóvíz dolgában Józ-
sa — mivel itt nincs meg-
felelő minőségű — a város-
ra szorul.

Kovács Ferencné nyugdí-
jasként éri meg, hogy városi
pedagógus legyen. Tanyán
kezdte pályafutását, az is
jelentős lépés volt, hogy
nagyközségbe került, s ott
igazgató lett. Most is hajdú-
nantiányainak, a fiatalok-
nak véleményéről beszél. A
fiatalok a tanácsági be-

számlákon nagyon az egye-
sülés mellett voltak. Több le-
hetőséget jelent számukra a
város, és talán még az is
megfordul a fejükben, egy
kisfiány vagy egy udvarló fia-
talember kapásból megta-
lálhatja a térképen Debrecen-
től, nem kell magyarázgatni
neki, hol keresse a címet.
Az idősebbek között voltak
néhányan, akik nem egés-
zen értik, minek kell ez a
változás, de őket éppen kor-
társaik szölkék a fiatalok-
ra! — mondták.
S bár sokan tudják, hogy
Debrecenben vannak a jó-
zsinál rosszabbul ellátott
külsőségi területek, mégsem
aggályoskodnak. Ami meg-
van, azt nem veszik el —
mondják —, s ahogy a város
fejlődni tud, úgy haladha-
tunk majd vele együtt mi is.

számlákon nagyon az egye-
sülés mellett voltak. Több le-
hetőséget jelent számukra a
város, és talán még az is
megfordul a fejükben, egy
kisfiány vagy egy udvarló fia-
talember kapásból megta-
lálhatja a térképen Debrecen-
től, nem kell magyarázgatni
neki, hol keresse a címet.
Az idősebbek között voltak
néhányan, akik nem egés-
zen értik, minek kell ez a
változás, de őket éppen kor-
társaik szölkék a fiatalok-
ra! — mondták.
S bár sokan tudják, hogy
Debrecenben vannak a jó-
zsinál rosszabbul ellátott
külsőségi területek, mégsem
aggályoskodnak. Ami meg-
van, azt nem veszik el —
mondják —, s ahogy a város
fejlődni tud, úgy haladha-
tunk majd vele együtt mi is.

számlákon nagyon az egye-
sülés mellett voltak. Több le-
hetőséget jelent számukra a
város, és talán még az is
megfordul a fejükben, egy
kisfiány vagy egy udvarló fia-
talember kapásból megta-
lálhatja a térképen Debrecen-
től, nem kell magyarázgatni
neki, hol keresse a címet.
Az idősebbek között voltak
néhányan, akik nem egés-
zen értik, minek kell ez a
változás, de őket éppen kor-
társaik szölkék a fiatalok-
ra! — mondták.
S bár sokan tudják, hogy
Debrecenben vannak a jó-
zsinál rosszabbul ellátott
külsőségi területek, mégsem
aggályoskodnak. Ami meg-
van, azt nem veszik el —
mondják —, s ahogy a város
fejlődni tud, úgy haladha-
tunk majd vele együtt mi is.

számlákon nagyon az egye-
sülés mellett voltak. Több le-
hetőséget jelent számukra a
város, és talán még az is
megfordul a fejükben, egy
kisfiány vagy egy udvarló fia-
talember kapásból megta-
lálhatja a térképen Debrecen-
től, nem kell magyarázgatni
neki, hol keresse a címet.
Az idősebbek között voltak
néhányan, akik nem egés-
zen értik, minek kell ez a
változás, de őket éppen kor-
társaik szölkék a fiatalok-
ra! — mondták.
S bár sokan tudják, hogy
Debrecenben vannak a jó-
zsinál rosszabbul ellátott
külsőségi területek, mégsem
aggályoskodnak. Ami meg-
van, azt nem veszik el —
mondják —, s ahogy a város
fejlődni tud, úgy haladha-
tunk majd vele együtt mi is.

számlákon nagyon az egye-
sülés mellett voltak. Több le-
hetőséget jelent számukra a
város, és talán még az is
megfordul a fejükben, egy
kisfiány vagy egy udvarló fia-
talember kapásból megta-
lálhatja a térképen Debrecen-
től, nem kell magyarázgatni
neki, hol keresse a címet.
Az idősebbek között voltak
néhányan, akik nem egés-
zen értik, minek kell ez a
változás, de őket éppen kor-
társaik szölkék a fiatalok-
ra! — mondták.
S bár sokan tudják, hogy
Debrecenben vannak a jó-
zsinál rosszabbul ellátott
külsőségi területek, mégsem
aggályoskodnak. Ami meg-
van, azt nem veszik el —
mondják —, s ahogy a város
fejlődni tud, úgy haladha-
tunk majd vele együtt mi is.

számlákon nagyon az egye-
sülés mellett voltak. Több le-
hetőséget jelent számukra a
város, és talán még az is
megfordul a fejükben, egy
kisfiány vagy egy udvarló fia-
talember kapásból megta-
lálhatja a térképen Debrecen-
től, nem kell magyarázgatni
neki, hol keresse a címet.
Az idősebbek között voltak
néhányan, akik nem egés-
zen értik, minek kell ez a
változás, de őket éppen kor-
társaik szölkék a fiatalok-
ra! — mondták.
S bár sokan tudják, hogy
Debrecenben vannak a jó-
zsinál rosszabbul ellátott
külsőségi területek, mégsem
aggályoskodnak. Ami meg-
van, azt nem veszik el —
mondják —, s ahogy a város
fejlődni tud, úgy haladha-
tunk majd vele együtt mi is.

„MEDICOR Művek, Józsa”

Máté László farmernad-
rágos fiatalember, egész
családja helyett leadta a
szavazatot (erre lehetősége
volt a családoknak). Szá-
mukra visszatérést jelent, ha
lakóhelyük Debrecenhez
fog tartozni. Ugyanis nem-
rég költöztek ki, még épül
a házuk a Vendég utcán, a
65 ezer forintért vásárolt
570 négyzetméter telken.
Igaza, nem a belvárosban
laktak, hanem a Bellegelón,
s a családfő a Béke Tsz-ben
dolgozik, aminek vannak
józsai érdekeltségei. A fiú
vizont a MEDICOR-ban or-
vosi műszerész, s nem túlzás
azt mondani: a MEDICOR-
osok „sűrűsége” Józsa na-
gyobb, mint Debrecenben. S
különösen az lesz a jövőben.
— Hatvan munkáslakást
épit az orvosműszer-gyár
Felsőjózsa, a múút mellett
épülő nyolc tantermes iskola
közéleben — magyarázza
Vizeli Sándor, a nagyköz-
ségi tanács vb-titkára. —
Sorráadásul lesznek „központi
fűtéssel, teljesen városi kom-
forttal. A tanács biztosítja

hozza a telket. A Béke Tsz is
bejelentette az igényét egy
húszlakásos sorházra azon a
részen, most készítjük a te-
rület beépítési tervét. Kü-
lönben a MEDICOR igazga-
tója is nálunk vett telket, itt
akar házat építeni.
S nem ő lesz az egyetlen,
aki a debreceni lakást cseré-
li fel józsaival. A vb-tit-
kár, miközben a debreceni
kereskedelmi szakközépisko-
la igazgatójának szép, két-
szintes házat mutatja — ar-
ról tájékoztat, hogy a jelen-
legi 250 telekigénylő kö-
zül csak mintegy ötven a jó-
zsi, a többi Debrecenből ki-
vándorolt a több tágasságot,
tisztább levegőt biztosító
falusi környezetbe. Ámbar-
ez a környezet szemre sok-
kal városibb, mint Debrecen
egynemelyik része, kétszin-
te vagy manzardos házak
sorakoznak az utcákon. (Az
utca nevekket viszont baj
lesz, nemcsak a szokásos,
hanem a tipikusan debreceni
nevek is fellelhetők a táblá-
kon.)

És ha nem lesz jószágértartás?

Baranyi Sándor családja
is az építőcégek közé tarto-
zik. Innen az asszony dol-
gozik a MEDICOR-ban, a férj
a BIVIMPEX debreceni

pen a költözés miatt nem
kaptak értesítést a szavazás-
ról, így ők kimaradtak, a
véleményük azonban azonos
a többséggel, jobb lesz a vá-
rossal együtt.

A munkákban segítkezik
szabadnapján **Puzsár István**,
a Józsa—Debrecer közötti
buszjárat sofőre. Ő a leg-
több vélemény ismerője, hi-
szen a buszon az emberek
beszélgetnek, vitatkoznak,
nyilván, hogy szóba került
nemegyszer a jelentős vá-
tozás is. Szerinte nem olyan
egyértelmű a józsiak lelke-
sedése, mint ahogy látszatra
tűnik.

— Mindenki fél az isme-
retlentől. Attól is félnék az
emberek, hogy nem fog úgy
fejlődni a falu, ahogy ed-
dig. Ismerik például a
Nagy-Sándor-telepet, a Tég-
laskertet, úgy vélekednek,
hogy a város először még-

tanács tagjává, hiszen az
jelenleg csak kétszer ekkora
létszámú. Időközben választá-
sokat kell majd tartani, s a
lakosság számának megfelelő
arányban tanácstagokat de-
legálni. Talán egy tanács-
tagi csoport is alakulhat majd
addig, amíg az egybeolvasás
lassú folyamata végbemegy.
Ha viszont nem lesz a te-
lepülésen önálló tanács,
még a társadalmi szervek,
mindenekelőtt a néprontbi-
zottság szerepe. Józsa —
ahogy mondták — agilis
lakosság él, szívesen vállal-
nak közösségi munkát az
emberek, a jól szervezett tár-
sadalmi munkára sem kell
kétszer hívti őket. A terület
sajátos problémáit is ennek
a testületnek kell majd gon-
dozni, s ehhez a feladathoz
remélhetőleg jó erőstől
kap azoknak a személyében,
akik eddig tanácsagok vol-
tak, s most a városi tanács-
nak nem lesznek tagjai.

A négy pártalapszervezet
közül három nyilván a szak-
ma szerinti pártbizottság
irányítása alá kerül, ez segí-
ti is majd a munkájukat, több
lehetőségük lesz tapasztalat-
cserére, a sajátos problé-
mák megvitatására. A te-
rületi pártbizottság fel-
adatai pedig már most adot-
tak — tagjait mindenütt ott
találtuk a szavazókörökben
is.

Azt viszont nagyon saj-
nálunk a józsiak, ha a szé-
pen szereplő sportkörök el-
sorvadna, de gondolom, efe-
lől hasonlóképpen véleked-
nek a debreceni sportvezetők
is.

Négyezer-négy százötvenöt igen

A délelőttnek még köze-
pén sem jártunk, amikor a
szavazókörökben jelentették
hétven-nyolcvan százaléknál
tartanak. Indultak a mozgó
urnákkal azokhoz, akiket be-
tegség tartott otthon, s mi-
re delet harangoztak, már
eldőlt a kérdés, akarja-e Jó-
zsa lakossága a tervezett
„házasságot”.

A válasz igen, s e mögött a
kikerekedett egy szó mögött
nagyon komoly szándék rej-
tőzik.

Utólag már bevallhatjuk,
voltak, akik egy kicsit félték
a józsi szokatlan szavazás-
tól. Nem volt még példa
rá, nem tudhattuk tapaszta-
lat alapján, vajon az embe-
rek valóban akarnak-e él-
ni ilyen formában is demok-
ratikus jogokkal. Nem le-
gyintenek-e csupán „dönt-
sége el az okosok, mi majd
tudomásul vesszük”.

Az évszázadok során a
mai Józsa jelentő települé-
sért annyit marokodás, peres-
kedés folyt, hogy összeszám-
lálni is lehetetlen lenne,
hányszor mondták ki, most
pedig ide vagy oda tartoz-
zik. A perekben meghallgat-
tak tulajdonosokat, tanú-
kat, józsiakat. Csak éppen
még soha azt nem kérdezték
meg, aki a legilletékesebb: a
falu lakosságát.

Most megtörtént.
Nagy Zsuzsa

E

Imúlt hét vasárnap, kora délután. Nagymacs-nál munkaruhás férfi integet az út szélén. Gyorsan szerzett autóstoppos útítársam sietne hazafelé — a hét végére vállalt munka után — Hortobágyra. „Nálunk a lovasnapok jelentik az ünnepet — mondja —, remélem, látok még néhány érdekes ugratást, de előbb a családot kell megkeresni. A nagyobbik fiam rendszeresen lovalog, szégyellném, ha nem ezt tenné. Hortobágyon így van ez rendjén.”

Bizony, így van, hiszen erre felé a lóra természetszerűleg dolog, akárcsak az, hogy immár tizenhét éve június végén, július elején országos „zarándok-hellyé” váltik a máti lovaspálya és környéke.

Jönnek ide a Dunántúl legtulsóbbik szegletéből, az ország szinte minden pontjáról, külön ezért a rendezvényért kerekednek fel a környező szocialista országokból, de Nyugat-Európából is a kíváncsi turisták. Megyénk első rangú idegenforgalmi rendezvénye a nemzetközi hortobágyi lovasnapok.

A hagyományos pusztai találkozó — a Hortobágy sajátosságainak felvillantásával — elsősorban idegenforgalmi látványosság, ám hagyományörző szerepet is betölt. Rendszeresen kiállítják termékeiket a lovaspálya környékén felállított sátraikban a tájegység legjobb népművészei, népi iparművészei.

Képriportunkban az egy héttel ezelőtt befejeződött lovasnapok néhány pillanatát örökítettük meg. Egy évre elraktározandó emlékül.

— k. d. p. —

A hazai és külföldi lovasok verseny előtti felvonulása, nézők előtti tisztelgése a lovassportolónál kötelező hagyomány

Hangos volt a puszta

A LOVASNAPOKRÓL — KÉPEKBEN

Minden szempár — hány is lehet? — a lovaspályára szegeződik

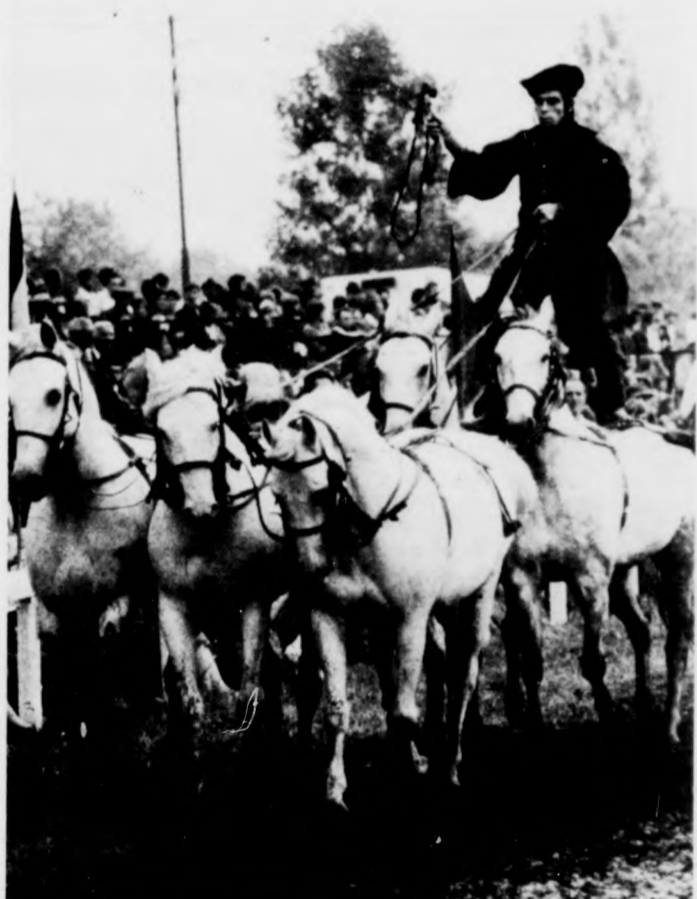
Kettős koncentráció: a ló és lovasa legyőzi az akadályt

Nem éppen kedves vendég a vihar. Eső elől menekülők és esőre fittyet hányók csoportja

Verseny előtti közös koncentráció

Látványosság: a bátrak fogatán Kalmár András (Kalmár István képriportja)

Hetykén, derűsen, amolyan igazi hortobágyi csikós módjára

Diszben

A lovasnapokon nemcsak a lovakat látni, gépkocsik ezreit is

H

A Hazafias Népront kongresszusa után a szervezők újalakultak a galom különböző bizottságokkal, új szervezőkkel és új programokkal.

AZ

Milyen változások következtek a megyei honismereti bizottságok felállításától? Mindenekelőtt a bizottságok elnöke dr. Dezső egyetemi tanár, a dr. Tóth Béla egyetemi adjunktus lett. A bizottság tagjai évente négy alkalommal találkoznak. A bizottság a megyei területi irás-írástudományi munkacsoportokat működtet. Ezek a csoportok: krónikairás, néprajzi (vezetője Béres János) üzemtörténet-írás, helytörténet-írás (Szűcs Ernő) ismereti szakkörök, néprajzi munkacsoportja.

AZ

Milyen célokat tűztek ki az új honismereti bizottságok? Mindenekelőtt törekednek, hogy a szellemi munkával segítse a helyi honismereti és helytörténeti munkát, a hazaszerettség mélyítését, hogy mind a személy, közösség, foglalkozás, és a jelen emlékeivel.

Ennek érdekében feladatának tartja, hogy a kapcsolatot a legkülönbözőbb szervezetekkel, köztük a műemlékvédelmi albizottsággal, a munkások történelmi bizottságával, a Déri Múzeummal, a pártarchívummal, a TIT megyei szervezettel. Kiemelt feladatának tartja a bizottság, hogy a honismeret megismerését, a haladó hivatásait, vállalkozókat, kutatókat, dolgozó munkásokat. E feladatok elvégzését nyújt a bizottság Sárregi műemlékmozgalom, az üzemtörténet-írás, a krónikairás, a néprajzi emlékhelyek felmérése.

TÁRS

A népront VI. kongresszusa óta folyamatosan rendezik meg a megyékben a Sárregi műemlékmozgalom, amely eredményeivel országos felhívta magára a figyelmet. A mozgalom támogató bizottság azért tartja fontosnak, mert programjait a lakosság széles bekapcsolódásával, a helyi honismereti munkásokkal, mert olyan ismereteket nyújt, amelyek a résztvevők életmódjában, szokásaikban megmutatkoznak. Emellett a mozgalom alakuló és helytörténeti munkákkal foglalkozó csoportok alapját képezheti a községi, nagyközségi honismereti bizottságok létesítésének.

A honismereti bizottságok

A tahiti legenda

Hazánk nyári kultúrnapjának egyik legizgalmasabb eseménye. A világhírű együttes, csütörtökön este a debreceni színházban a debreceni színház előadására válthatók a pénztárban.

Tahiti legenda

Honismeret öt évre

A Hazafias Népfront VII. kongresszusa után ország-szerte újalakultak a mozgalom különböző bizottságai. Ujjászerveződött, új vezetőséggel és új programmal foly-

tatja munkáját a megyei honismereti és helytörténeti bizottság is, amely ebben az összetételben már kétszer ülésezett.

AZ ÚJ SZERVEZET

Milyen változások történtek a megyei honismeret szempontjából fontos testületben? Mindenekelőtt: a bizottság elnöke dr. Farkas Dezső egyetemi tanár, titkára dr. Tóth Béla egyetemi adjunktus lett. A bizottság huszonnyolc taggal működik, évente négy alkalommal ülésezik. A bizottság a tevékenységi körébe tartozó szakmai területek irányítása érdekében munkacsoportokat működtet. Ezek a következők: krónikairás munkacsoport (vezetője Bérés András) üzemtörténet-írás munkacsoport (Szűcs Ernő), honismereti szakkörök módszertani munkacsoportja (Juhász

Imre), műemlékvédelmi munkacsoport (Tóth Ferenc), Tájak, korok, múzeumok munkacsoport (Cs. Tábory Hajnalka), a Hortobágytól Sárrétig művelődési mozgalom munkacsoport (Milibik Éva), földrajzinév-gyűjtő és anyanyelv-ápoló munkacsoport (Sebestyén Árpád). Ezek mellett a bizottság a megyében működő járási, városi és községi honismereti bizottságok munkájának támogatása, segítése érdekében területfelelősi hálózatot épít ki. A felelősök figyelemmel kísérik a vidéki bizottságok munkáját, s tapasztalataikról rendszeresen tájékoztatják a megyei bizottságot.

AZ ÚJ CÉLOK

Milyen célokat tűzött maga elé az új honismereti bizottság? Mindenekelőtt arra törekszik, hogy a széles körű honismereti és helytörténeti munkával segítse a hazafias nevelést, a hazaszeretet elmélyítését, hogy mind több személy, közösség foglalkozzon a helytörténettel, a múlt és a jelen emlékeivel, eredményeivel.

Ennek érdekében fontos feladatának tartja, hogy gyümölcsöző kapcsolatot építsen ki a legkülönbözőbb szervezetekkel, köztük a megyei műemlékvédelmi albizottsággal, a munkásmozgalom területi bizottsággal, a levéltárral, a Déri Múzeummal, a pártarchívummal, a TIT megyei szervezetével. Kiemelt feladatának tekint a bizottság, hogy a munkások ismerjék meg a munkáséletmód haladó hagyományait, vállaljanak részt a helytörténeti kutató és feldolgozó munkában. Erre lehetőséget nyújt a Hortobágytól Sárrétig művelődési mozgalom, az üzemtörténet-írás, a krónikairás, a történelmi emlékhelyek gondozása.

TÁRSADALMI ERŐVEL

A népfront VI. kongresszusa óta folyamatosan megrendezik megyénkben a Hortobágytól Sárrétig művelődési mozgalom, amely eddigi eredményeivel ország-szerte felhívta magára a figyelmet. A mozgalom támogatását a bizottság azért tartja fontosnak, mert programja biztosítja a lakosság széles körű bekapcsolódását a honismereti, helytörténeti munkába, s mert olyan ismereteket kíván a résztvevőktől, amelyek az életmódjukban, szokásaikban megélték. Emellett a mozgalomban kialakuló és helytörténeti kérdésekkel foglalkozó közösségek alapját képezhetik új, községi, nagyközségi honismereti bizottságok létrehozásának.

A honismereti bizottság tá-

mogatni kívánja a műemlékvédelmet, a Tájak, korok, múzeumok országos akciót, a TIT anyanyelv-ápoló és földrajzinév-gyűjtő munkáját. Arra törekszik, hogy ezekkel a szervezetekkel mindennapos munkakapcsolatot alakítsanak ki, segítséget nyújtsanak a közönséghez való eljuttatásához és ahhoz, hogy a szakemberekhez megfelelő információk jussanak el. Fontos, hogy minél szélesebb körben ismerjék meg a lakosság a műemlékvédelem és a természetvédelem fontosságát, a nyelvi emlékek feltárásának és megőrzésének hasznát.

Miként más területeken, a honismereti munkában is előrelendítő erejük a szakmai tapasztalatcserék. Ezért a bizottság javasolja, hogy a já-

rás, városi, községi bizottságok szervezzenek kölcsönös tapasztalatcserét, szakmai kiadványokat; a megyei bizottság pedig évente egyszer a szomszéd megyékre tervez szakmai kiadványokat. Ez év októberében például a Szolnok megyei honismereti és helytörténeti bizottsággal kerül sor találkozóra.

Hajdú-Bihar megyében szép számmal jelennek meg helytörténeti kiadványok. A megyei bizottság elhatározta, hogy lehetőségeihez mérten támogatni fogja e kiadványok publikálását. Összefoglaló szakmai vitát rendeznek a Honismeret című periodikáról.

A Hazafias Népfront megyei Bizottsága mellett működő honismereti és helytörténeti bizottság társadalmi testület, s ez lehetőségeit is meghatározza. Az egyetlen olyan szerv viszont, amely az egyre fontosabbá váló honismereti és helytörténeti munkát összefogja, koordinálja és szakmai támogatásban részesíti. A bizottságot a szakterületek legjobbjai alkotják, a program pedig világosan kirajzolja, hogy az elkövetkező öt évben milyen irányban kívánják fejleszteni a honismeretet és a helytörténetet Hajdú-Bihar megyében.

T. G.

Füstbe ment tervek

HAJDÚ-BIHAR MEGYE KÉPZŐMŰVÉSZETE 1945-1956

Megszoktuk, hogy a debreceni kiadványok valós szellemi szükségletet elégítsenek ki, valakik várják, valakik azonnal kézbe veszik őket. Pedig sokszor ezek a munkák külsőre tekintve szerények, igénytelenek. Ilyen a megyei könyvtár legfrissebb kiadványa, a *Hajdú-Bihar megye képzőművészete 1945-1956* című rotaprintes technikával készült könyvecske is.

A kiadvány két részből áll. A dokumentumokra épülő, tárgyilagos hangvételű tanulmányt *Bíró Lajos* írta, a bibliográfiát *Gellért Ferencné* szerkesztette. Mindkét munka rendkívül tanulságos, s éppen objektív műveltségben ilyeneként felzárkózó olvasmány.

Bíró Lajos tanulmányából és visszatekintéséből kiderül, mindenki azt várta, hogy a felszabadulás után kibontakozó politikai-társadalmi változások nyomán Debrecen az ország fontos kulturális-művészeti központja lesz ismét, még jelentősebb, mint amilyen a város a felszabadulás előtt volt. Csakugyan, minden a várakozásoknak megfelelően kezdődött a képzőművészeti életben is. 1945. április 6-án (!) már megren-

dezték a Déri Múzeumban az első tárlatot, az antifasiszta rajzkiállítás, s azután is folytatódott a nagy szándékú, sokirányú készülődés, a tervezés, az erők számbavétele. „Festeni kell, hisz ennek a rendszernek is szüksége van festőkre, képekre” — összegzi *Dienes János* a művészek vélekedését, közérteletét. 1946-ban *Sőregi János*, a Déri Múzeum kitűnő igazgatója megfogalmazza a debreceni művésztelep nagyszerű tervét. Ismét mozgolódik az *Ady Társaság*, lendületbe jönnek a művészi csoportosulások, bár hatáskörük nincs. A nyomor, az infláció azonban egyre, másra itéli kudarca a merész terveket, szép elgondolásokat.

A művészek szabadszervezete Debrecenben 1946-ban az utolsók között alakult meg, s már létrejött pillanatában ellentéteket hozdortott magában. Az ellentétek oka sokféle, de a legfontosabb talán mégis az, hogy a legkitűnőbb festőművészek rossz néven vették, hogy a szabad szervezet megnyitotta ajtóit a dilettánsok előtt is.

Az 1946-tól 48-ig tartó művészeti vitákat, útkereséseket azonban 1949-ben elfojtatta a *Révai József* által meghirdetett dogmatikus művészetpolitika, amely főleg esztétikán kívüli normákat kért számon a műalkotásoktól. A dogmatizmus, a szemérmes legfőbb szállásainál a debreceni képzőművészetben a könyv dokumentumai szerint, érdekes módon az a *Menyhárt József* volt, aki a felszabadulástól kezdve élte minden helyi képzőművészeti kezdeményezésnek. Ő fogalmazta meg elsőként a csoport 1949. évi működéséről szólva azokat a kirekesztő elveket, amelyeknek aztán a gyakorlatban évekre áldozata lett *Holló László*, *Hrabeczy Ernő*, *Senyeyi Oláh István*. A formalizmus, a kispolgári életszemlélet vétkében marasztalta őket el, persze segítségére voltak a Néplap kritikusa is, akik „a mai nap döntő kérdéseit alátámasztó kultúrpolitikai szempontokat” kérték számon kizárólag a műalkotásoktól, s ezzel feje tetejére állították az értékrendet.

A jegyzőkönyv megőrzött olyan cinikus eseteket is, mint például ami az 1951-es őszi tárlat zsűrizésén történt. *Tóth László* „Hozzászóló” képerőpárta alakult ki a zsűriben, mert a pártnapon hozzászóló nő arcán irtózat tükröződött. „A festő... átszellemült arcot akart festeni, de ez nem sikerült. Javasolja a zsűri, hogy a festő dolgozza át a felszólaló nő arcát, ezen az arcon tükröződjék a párt-napi felszólaló öntudata. Ha a kép átfestésére már nincs idő, kiállítható akkor is... megfelelő címváltoztatással... *Menyhárt javasolja címetek: Vád a múlt ellen. Javaslat alapján a zsűri döntése 4:1 arányban igen.*”

Sajnos, a város kulturális élete az ötvenes évek első felében a tanácselnök és más illetékes vezetők önkritikus megállapítása szerint a mélypontra jutott, vele együtt a képzőművészet színvonala is. Tény például, hogy 1949 szeptemberétől 1953 decemberéig Debrecenben képzőművészeti kiállítás állam vásárlás nem történt. Ez, mint a csoportvezető *Menyhárt József* egy reklámoló levelelő ki-tűnik, országosan egyedülálló volt!

Sajnos, a központ is csak 1953 körül kezdte felismerni, hogy a vidéki képzőművészeti élet a teljes elsoorvadás felé tart, jóllehet szólamszerűen állandóan hangzottak a decentralizációt. Fellendülés csak 1955-ben kezdődött, bár vidéken, így Debrecenben még 1956-ban a mozdulatlan-ságról szólnak a dokumentumok. A meghirdetett program tehát nem valósult meg, 1945-től 1956-ig a debreceni képzőművészeti élet nemhogy fejlődött volna, ellenkezőleg visszafejlődött.

A könyv tehát nem tud eredményekről beszámolni, csak a kontrasztelekiót, a melléfogásokat, a hiányokat állapítja meg. A képzőművészeti fellendüléséről Debrecenben csak 1956 után beszélhetünk, az eredmények regisztrálása majd egy másik könyv feladata lesz.

Bakó Endre

Nemzetiségi olvasótábor Berettyóújfaluban

A berettyóújfalui városi-járás művelődési központ szervezésében az idén harmadik alkalommal rendeznek nemzetiségi olvasótábort. Nyolc napot töltenek együtt azok a gyerekek, akik a járás nemzetiségi közösségeiben élnek. A tábor új vonása, hogy ebben az évben a táborlakók csak 3 napot töltenek el Berettyóújfaluban, majd Nagyváradra mennek, ahol román nyelvi környezetben töltenek el 5 napot. Várardól csercsoportot érkezik Újfaluba. Olyan pajtások tagjai a csoportnak, akiknek az anyanyelve magyar.

Az első napokban nyelvi csoportfoglalkozásokat tartanak, valamint az erdélyi rész nevezetességeiről hangoznak el előadások, élménybeszámolók. Tanulnak román népdalokat, néptáncokat a résztvevők. A Romániából érkező gyerekek megismerkednek Berettyóújfaluban, ellátogatnak a helyi úttörőcsapatokhoz, vendégeskednek a körösszegi gyerekekkel, hallhatnak zenét, előadást, meglátogathatják *Kárpáti Gusztáv* festőművész műtermét. Túra során felkeresik Debrecent és Hajdúszoboszlót, majd a bihari emlékhelyeket Bakonyszegen és Nagykereken. A tábor július 13-20-ig tart. (h. es.)

Tonino Valerii: A nevem: Senki

Filmnapló

Két dolog fémjelzi „A nevem: Senki” című olasz-francia-NSZK koprodukcióban készült filmet: műfaja és egyik főszereplője neve. *Tonino Valerii* alkotása western, pontosabban westernparódia, melyben az egyik főszerepelt *Henry Fonda* játssza. A filmet emlékeztet mégis egy harmadik dolog teszi: *Terence Hill* játéka, az általa megismertített *Senki*. Napbarátság, borotvátalan arc, ragyogó fehér fogak, csibészes mosoly és világitó halványkék szemek — már ez a szimpatikus külső is elegendő lenne ahhoz, hogy valakit a közönség örökre a szívébe zárjon. *Terence Hill* esetén azonban a fentiekhez még egy nem mindennapi tehetség is társul, erről a westernparódiák sorozata tanúskodik. Megjelenéséből csak úgy árad a magabiztos, az erő, a fortély és a bátorság. A westernfilmek jó és rossz párharcában örökké a jó oldalán áll, annak győzelmét segíti és ösztönzi „A nevem: Senki” című alkotásban is.

Személye mellett bizonyos mértékig eltörpül *Henry Fonda* alakja, bár az ő szerepe új színfoltot jelent a műfajban. A westernhősök ugyanis vagy pisztoly által buknak el, vagy dicsőségük csúcspontján megjelenik a filmeken a „Vége” felirat — vagyis öregedésüknek, erejük és bátorságuk lassú hanyatlásának soha nem lehetünk tanúi. Ez a motívum ugyanis ellentmondana a western követelményeinek. Itt viszont a műfaj paródiájától van szó, ezért fo-

gadható el a megfáradt, nyugdíjról álmódó pisztolyharcos alakja. Mozdulataiban még őri a régi, hagyományos amerikai western motívumait, tartása és tekintete azonban már járadságról, a nyugalom utáni vágyról tanúskodik.

Úgy érzem azonban, hogy a film műfaji meghatározása nem mindig fedi a látottakat. A paródia műfaji követelményei ugyanis csak időnként érvényesülnek, s utalásai általában nem egyértelműek. Szembetűnő a film vonatottsága, s mesejének minden fantáziát nélkülöző bonyolítása. Feltételezhető, hogy mindez a *Sergio Leone* rendezte „Volt egyszer egy vadnyugat” című westernre utal (A ne-

vem: *Senki* című filmnek *Sergio Leone* a gyártója volt), annak ingerlő lassúságát, rémületesen kinagyított részleteit akarta közel tiz év távlatából kigúnyolni — de ez csak halvány mentségül szolgálhat, ettől még a nézőt bosszantja az erősen lelassított ritmus.

Tonino Valerii alkotása tipikusan „agyonzenelt” film, az üresjáratokat a rendező rendszerint a kísérőzenével akarta kitölteni. A film zenéje és hanghatása kitűnő is lehetne — ha kevesebb lenne belőle. Zene-szerzője — *Ennio Morricone* — a filmszakmában nem ismeretlen, már több kísérőzenével is emlékeztetett sikert aratott. Legismertebb munkái: „Volt egyszer egy vadnyugat”, „Vizsgálat egy

minden gyanú fölött álló polgár ügyében” és a „Vizsgálat lezárult, felejtse el!” *Ennio Morricone* gyakran alkalmaz különleges hanghatásokat, pl. sóhajokat, korbácssuhintás hangját, haragszót, füttyöt, ezáltal zenéje agresszív, lüktető ritmusa lesz, amely azonban gyakran fölbemészó dallamokat tartalmaz. Ez a kísérőzenében megnyilvánuló — ellentmondás rendszerint tökéletesen összhangban van a filmben meglevenített világ belső ellentmondásaival, így alkotó módon egészíti ki a látottakat. „A nevem: Senki” című filmben azonban indokolatlanul előtérbe nyomult, s szerepe ilyenkor elsősorban az, hogy leplezze a cselekmény során bekövetkezett eseménytelenséget.

Hans Noever: A túlélés ára

Míg a műfaji következetlenség „A nevem: Senki” esetén egy közepes western eredményezett, ugyanez „A túlélés ára” című NSZK-francia koprodukció esetén egy kimondottan rossz film létrehozását „segítette elő”. *Hans Noever* alkotásában halvány nyomokban megtalálhatók a politikai krimi, a pszichológiai krimi, továbbá egy nyomozáson alapuló dráma vonásai. Miután a rendező mindhárom műfajt csak felszínesen érintette, a felvetett problémák is megoldatlanok és a film végzetleg homályosok maradnak. Az első buktató rögtön a

film elején megjelenik, ez már eleve megnehezíti az események logikus egymásba illeszkedését, s a nézőben keletkezett zavart csak fokozza egy ismeretlen férfi megjelenése, aki szemmel láthatóan nyomoz, de hogy milyen nyom után, és csak az utolsó képkockákon világosodik meg. Teljesen indokolatlan a város lakóinak agresszív magatartása a gyilkos férfi családtagjaival szemben, a feleség és a két gyerek nyilvánvalóan csak ártatlan áldozatai az eseményeknek — ilyen szituációban az emberek részéről inkább a tolatkodó sajnálkozás és a leplezetlen kívá-

csiskodás szokott megnyilvánulni, a filmben bemutatott tömeghisztéria viszont egy nagyon rossz rendezői fogás, feltételezhetően a feszültség fokozása érdekében.

Nem sokat tudott emelni a film színvonalán *Michel Piccoli* játéka sem. Szerepe annyira vázlatos, az általa végzett nyomozói munka annyira csak a passzív érdeklődésre szorítkozik, hogy semmi együttérzést, semmi fejtörtést, semmi együttgondolkodást nem eredményez.

Sümei Anikó

A tahiti balett Debrecenben

Hazánk nyári kulturális programjának az idén az egyik legszínesebb eseménye a Grand Ballet de Tahiti vendégjátéka. A világhírű együttes július 15-én, szerdán és július 16-án, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel a nagyterdei szabadtéri színpadon Debrecenben is fellép. Jegyek még mindkét előadásra válthatók a Kölcsény Művelődési Központ jegypénztárában.

Tahiti legenda

kötelező hagyomány

nár András

ik ezreit is

Bagatellek

A lakótelepi otthonnak megvan az a megfizethetetlen előnye, különösen ha az ember magasabb szinten lakik, hogy az életet a maga teljességében vizsgálhatja, anélkül, hogy ki kellene mozdulnia saját kis toronylakásából. És mennél inkább a horizont alá bukik a Nap, annál gazdagabb a tapasztalás. Az édes félhomályban ugyanis, amely az áramszolgáltató vállalat jóvoltából néha vaksötétté dermed, úgy verődnek össze a „térben” a részeg gajdoló, a lengébb erkölcsű lányok, a csöveket nélkülöző csövesek, munkakerülők, botrányhősök, volt és leendő sipések, mint égő körül az éjjeli bogarak.

A sötétben szállongó hangokból is megítélhető, hogy a késő esti gyülekezeten mi a hitvallása, életelve, milyen az erkölcsi állapota, s hogy a magyar nyelv szótárából milyen szavakat kedvel leginkább (főleg azokat persze, amelyek be se kerültek, s csak szinonimáik révén kerülnek nyomtatásra). A perifériára szorult szavakat véget nem érő variációkban csámcsogják úgy, hogy egy obszcén szótár készítője alighanem kötetre való gyűjthetne össze egy-két hónap alatt. És hogy mások is okulhassanak, a legkésebb kifejezések rápingáltatnak padokra, aszfaltra, falakra, olyan lelki szennyezést okozva, amelynek továbburjazását megakadályozni majdnem reménytelen kísérlet.

Az egyszer fölmázolt szavakat s jelszavakat senki nem törli le, így aztán néha egészen csinos kis kupaktanács alakul a tanulmányozásukra. Az ifjabb generáció tagjai élénken vitatják, mi lehet az ige, vagy a főnév pontos jelentése, de aztán hogy tisztába jönnék vele, hét-nyolc éves korukat meghazudtoló biztonsággal és az iskolai szorgalmat megszegyénítő buzgalommal használják őket.

A fiatalságnak mint tapasztalható, nemcsak a nyelvkészsége szegényedik amiatt, hogy az irodalom is majdnem fölösleges lommá vált az iskolában. A gondolkodásmód is esekélyesedik, az erkölcsi érzék is hanyatlak, az irt pedig, amelyet a kötelező olvasmányok elhanyagolhatósága produkál, az obszcenitás tölti ki, a durvaság, a hányaveti modor...

Nem folytatom tovább. Ezek a fiatalok a lakótelepi „pontokban” gyülekező gyanús és lézengő lumpen elemektől tanulnak modort, erkölcsöt, magatartást, az-az hogy mindennek az ellenkezőjét, a negatívját. A rossz értelemben vett bátorság is itt sarjad ki, mely aztán öncélú rombolásba torkollik. Nem csupán arról van szó, hogy szétverik mindazt a közvagyonot, amiről úgy sejtik, gazdátlan — padokat, kerítéseket, telefonfülkét — de intézmények udvarán is garázdálkodnak. Óvodák és napközik vezetői panaszzal, hogy barbár módon leszaggatják a napozók vászonernyőit, némely helyen szét is vagdalják, más helyen az ernyőket működtető villanymotorokat teszik tönkre, az udvari játékokat törlik össze.

Egyelőre semmi jele annak, hogy a panaszoknak nyoma, de főleg eredménye lenne. Így aztán még inkább fölbátorodnak a nagy okosak, akik semmit nem tisztelek, aml szép, vonzó, célszerű.

A rossz szellem kiszabadult a palackból, visszaparancsolni aligha lehet, de befogni talán még igen.

A példa ragadós, a példa a legolcsóbb tőke, a példa erkölcsi érték, az eszménykép nélkülözhetetlen az ifjúság nevelésében — halljuk úton-útfélen a félig találó, félig mellé trafaló megállapításokat. Mindenesetre érdemes elgondolkozni azon, hogy a felnövekvő nemzedék erkölcsi érzékét, világképét miként befolyásolja a társadalmi környezet és az a kozmikus sugárzás, ami főként a televízióból éri.

Elégé gyévertelmű tapasztalat, hogy a fiatalok az úgynevezett irodalmi műsorokat, a művész filmeket nem nézik, vagy csak igen kevesen. Azt is tudjuk, hogy a krimik, a westernek és a szórakoztató összeállítások a legnépszerűbb műsorok közé tartoznak. Vagyis az igényes előadások szellemétől mentesek maradnak a tizenévesek és a benyomások főként az antikultúra fogalma alá vonható dömpingműsorokból érik.

Nem vagyok ellensége a könnyű műfajoknak, de elgondolkodtató, hogy mi miatt alakult ki nálunk az az (anti)értékrend, amely nemzeti fogyasztást biztosít a selejtnék, miközben nézetlenül maradnak a televízióknak azok a programjai, amelyekből emberséget, néphez való hűséget, magyarságsimertetet tanulhatna a fiatalság.

Be kell vallanom, nekem az itthon készült szórakoztató műsorokkal van a legtöbb vitám, ezek nélkülözök ugyanis leginkább az esztétikai érzéket, és ha szabad ezt írni, ezek felelnek meg legkevésbé a morális követelményeknek is.

Legutóbb is az egyik műsorban vendégeskedett a jeles rockzenekar. Olyan zenészek álltak mikrofon és kamerák elé, akik bálványai a fiataloknak, akiknek dalaikat úton-útfélen hallani. Elvárható volna hát, hogy jó értelemben legyenek a serdülők példaképei: magatartásban, öltözködésben, beszédben. Ugy, amiként méltán lehet példa Magyar Zoltán, Taróczy vagy Balczó. Sajnos azonban a rockzenekarnak ez a szereplése riasztó és bosszantó volt. A „főnök” ugyanis egy ép mondatot nem tudott összehozni a műsor alatt. Fintorgó arccal kacarászott és mindössze egyetlen szócskát ismételt, természetesen azt se magyarul: yes, yes, yes!

És ez még hagyján! Miközben ugyanis a zenekarvezető ilyen mindenki számára érthető módon fogalmazta meg terveiket, az egyik tag hosszú körmeivel türelmesen piszkálta a fogát, majd hosszan kotorászott a szájában, ezzel jelezve nyilván, hogy protestál. Egy harmadik zenész viszont a haját bontogatta szorgosan, azt szipogálva a nézőknek, hogy a sikernek egyik előfeltétele, ha nem is titka a hosszú, rendezetlen haj. A csim-bókot szájba is vette és foggal-körömmel igyekezett szétszaláni, bizonyítva, hogy nem csalás, nem ámitás: a haj valóban ragacos. A hajbontogatás közben arra is maradt ideje, hogy piszkáljon az orrában, szemügyre véve mindazt, amit sikerült a mélyből kihalszania. E produktiókhoz képest alig érdemel figyelmet, hogy az orgonista, miáltal révületben jászott az elektromos hangszereken, lábát átvette a zenszerszámon...

Csak találgatni lehet, hogy a rendező riasztani akart-e a valóban riasztó képekkel, vagy csak véletlen műve volt az „emberközeli” ismerkedés?

Köteles Pál

RÉVÉSZ NAPSUGÁR RAJZA

TAAR FERENC

Erdei történet

Buzgó Lajos felzaklatott lélekkel feküdt a kórházi ágyon. A nyári nap fénye már rézsút vágott be az ablakon, esteledett. Feküdt, gondécselt és rémülten nygolt arra, hogy a ténen elkoborolt a világba azóta, a disznók is szanaszét, az aprójszágot pedig, ha kint éjszakázik, megzideheli a féreg. Mindene odaveszhet. Eppen ezért elképzeltelhetetlen, hogy az ember csak feküdjék itt az ágyban, tudván tudva, hogy tönkremegy otthon a kis gazdasága, amibe az élete munkája, a reménye is benne. Lehetőség persze, hogy a szomszéd, aki véle volt a szekéren, ellátja a jószágait, éjszakára kulcsra zárja a tanya ajtaját. De ez a gondolat sem nyugtatta meg. Az a fukar, gúzó ember, az a gyors hazug, heberencs, az most csak úgy beleturkálhat az ő otthonába. És azt visz el, amit akar.

Felnyögött. Nem a sebbe fájt: a gondolat bántotta. Uzenjen a volt feleségének? Akárhogyan is vannak most, lelétek egy életet együtt. Latolgatta, mit tegyen. Elvetette ezt a lehetőséget, gyorsan. Nem, nem kell! Még a bajban sem kell! Hiába kérlete annak idején, maradjanak még legalább egy-két évet a tanyán, amíg eléri a számítását, megvalósítja a terveit, azután, ha majd együtt lesz, amennyit szeretne, búcsút mondanak az erdei világnak, beköltöznek együtt a fiához, a városi lakásba, ahol helyük van, hi-

szén megváltották a hozzá való jogukat a lakás árával. Élete virágjában van, alig múlt ötven, mit kezd magával a városon, a flaszteron? Az asszony nem engedett, elment, beköltözött. Ő meg maradt. Hamarosan szét is mentek, törvényesen is. Az asszony majdnem kiforgatta mindenéből. Most meg forduljon hozzá, bizalommal, jó szóval, alázza meg magát? Inkább vesszen minden, akkor sem!

Arra a következtetésre jutott, hogy nincsen semmiféle más mód: neki kell mindenáron hazajutnia, még hozzá napvilágon, amíg nem késő. Mindegy hogyan, sántikálva, mászáva, négykézláb, nem számít, csak otthon lehessen. Senkire az égvilágon nem számíthat.

Most döbönt rá, mennyire egyedül maradt. Egyedül, kiszolgáltatva, földrezuhanva. Nyílt az ajtó. Az orvos lépett be. Ezenesen odament hozzá, leült az ágya szélére, elismította izzadt homlokán a haját.

— Hogy van?
— Rosszul — hörögte szenvedően. — Nagyon rosszul.

Az orvos fiatal ember volt, alig több harmincnél, de komolyabbnak, érettebbnek látszott az idejénél, talán a bajusza tette, vagy a kis pipája, amelyet mindig a markában szorongatott. Aprókat bólogatott, megértően, úgy mondta:

— Három helyen tört el a lába.

FARKAS OSZKÁR VERSEI:

Fővetés

A fák nem viselnek háborút.
Meg soha nem hálnak.
Átváltoznak, felmutattatnak,
mint pásztorsíp, bölcső,
csobolyó, csörgő,
bitangkaró, országbíró,
juhászbót, kütgém, kopjafa,
korona Apám krisztusi fején.

Indulok

Áldj meg Anyám. Szegődj nyomomba halálomig.
Indulok madarak beszakadt lábnyomát keresve
elejtett könnyeid nyomán.

Gazdagszom

Örököm-jussom magamra iratom.
Elől Apám. Jobb keze mint az
inga leng. A földet méri, mutat
az időre. Magához int, ölébe vesz.

Este

A csillagok kiültek szomszédolni.

Űr

Napfogyatkozás — a tűzfalak mennybe
mennek.
Földfogyatkozás, üszkös korongokkal
mellükre szegyetten csak az anyák
védik az időt.

Közelségek

Szempillantásnyira tőled mint cigarettád,
gyufásdobozod, kenyered, megbotozott apád
emléke. Megrogygatt hantok, ravatalok
énekelnek.

Éveim

Szemedben lassan felfűződnék —
ácsorgó árva gyerekek, szeresd
őket.

megértem. Csakis saját felelősségére teheti.
— Vállalom! — ragyogott fel a beteg szeme.
— Alá kell írnia egy ilyen nyilatkozatot.
— Hol az a papír?
— És legfeljebb 1-2, maximum három napról lehet szó. Vissza kell jönnie.
— Szavamat adom, hogy visszajövök!
Az orvos intézkedett.

Amíg a papír elkészült és előhozták a holmiját, ketten-öltöztek, most már késő nélkül is elmondta, ami történt, úgy érezvén, ezzel hálálhatja meg az orvos hozzá való jószágát.

Válás után elhatározta, hogy most már véglegesen berendezkedik a tanyán, hosszabb távra. Zöltséget fog termelni, azt hordja majd a piacra. Meg az aprójszágot, tejet, ami van a ház körül. Vett egy szekert, elébe meg egy hároméves szép csikót.
A vásárra elhívta magával a tanyai szomszédját, más jóembere nem volt, aki egy ilyen nagy eseménynél segítségére lehetne. A vásár jól sikerült, áldomást is ittak, vidáman trappoltak hazafelé. Már az erdőben jártak, a homokos földuton, amikor a fiatal állat valamitől — fánán rebbenhetett, vaddisznó horkantott — úgy megijedt, hogy elragadta a szekert. Hiába próbálta visszafogni. A szomszéd ijedtében hanyatt vágta magát a szekerderekbán. Az eszeveszett rohanás közben jutott eszébe a bolond gondolat: egy hatalmas fa mellett vitt el az út, kitartja majd a jobb lábát, s a talpával, rugó módjával megpróbálja megfogni a szekert. Azután már csak arra emlékezett, hogy repül a levegőben. A mentőautóban tért magához. A szomszédja simogatta a homlokát. Tőle tudta meg a többi: a ló bevágott a fiatal csemetés-

be, ott aztán megfogták bokrok. A szomszéd gyorsan megkötözte egy hoz, a sérültet bevonszolt árnyékba s elrohant, keztül az erdőn a kerülő mert csak ott van legkelebb telefon. Hát, ez történt. És csak azt sajnálja, nem bízza rá a tanyát, a szágokat, mert akármilyen ember is, segített rajta, benne emberség, meg volna, ha megkéri, most lenne ilyen nehéz gondba. Amikor az apólok be-tették a taxiba, az orvos behajolt hozzá:
— Három nap, legfeljebb Erti?
— Megértem, viss-vők!

Buzgó Lajos szorított nem volt megázott: ott talála a szordot a tanyájában. Eppen fejzte az állatok k munkát. Minden ren volt, mint máskor.
— Kösönöm — me Buzgó meghatortt és hegyével megértette a sik vállalt, ami a kösnyomatékát jelentette, tartotta vacsorára. Bó ittak. Részletesen meg-ták-vetették a történet, majd megállapodtak, h szomszéd minden tenni ellát addig, amíg föl-épül. Meg is mutogatta mit, hol talál. Bicegve romkodva, sziszegve ma menés. De amikor a má litert is letöltögtették, gondolt, jól ki kellene nálnia azt a három r. Úgy hagyta itt mind másokra, hogy aztán nytan feketne bent az é nem emésztene a gond-sóbb azt mondta hát a szédnek:

— Megkérnélek egy vességre. — Itt szünetelt, tott, mintha elbizonytá tott volna, de aztán fo-ta:
— Ettől a gipszkt-

Rém Elek tiszteletes

Rém Elek tiszteletes — azaz Tompa Mihály magyar költő — hadakozása is egy furcsa, diákstílinek indult kollégiumi perrel kezdődik. A sárospataki diákok között hagyományos szokás volt telen a falopás. Egyrészt a gyakran nyomorító hideg miatt, másrészt meg afféle virtusból is, hiszen lophattak volna fát a közeli erdőkből is. A diákok azonban házak-tól „rekviráltak”.

„A menyasszony meddőségért eped, Szüle nem zokog holt magzat felett, A vén lelke örömmel eltelik, Hogy nem kell élni már sok ideig.”

A vers T. aláírással jelent meg Szilágyi Sándor lapjának, a Magyar Emléklapoknak 1850. 4. számában. A lapot azonnal elkobozták, aztán sokáig úgy tűnt, nem történik semmi, a vers szerzőjéhez senki sem szólt. 1852 májusában azonban — épp mikor Tompa Aranyról volt látogatásban — lakásában házkutatást tartottak, irományait, leveleit, virágregéinek majdnem kész kéziratát lefoglalták, lepecsételték. (Akkor már Hanván volt lelkes.) „Semmi nagy történet nem lehet, de mégis kellemtelen állapot” — írja erről Arany, bizonyítván, a házkutatás még nem izgatja komolyan.

állítás után a katonai törvénytörési iratokat, közöttük a kassait is megsemmisítették, így levéltári dokumentumok nincsenek.) Most majdnem két hónapot tölt Kassán, rendkívül félve attól, hogy kenyerkereseti forrását, papi állását elveszítheti, hiszen ez a törvény: ha a papot büntetik, nem hirdethet igét tovább a szószékről. Szilágyi Sándor apja, a kormány hivatalos lapjának szerkesztője emel szót érdekében, s 1853. április 3-án végleg elbocsátják. (A császár szerencsés meggyógyulásának öröme.) A legenda szerint a német bíró tört magyarsággal inti börtönből való eltávozásakor:

— Aztán több golya... nem csinálni!

Valóságban az elbocsátó irat így szól: „A katonai és polgári helytartóság 1853. március 28-án kelt magos leírata következtében a további vizsgálat alól felmentetik és szabadlábra helyeztetik.”

Több golya nincs!

1852. július 6-án aztán három zsoldár jelent meg Tompánál kocsival. Magukkal vitték Kassára, még ott maradt irataival együtt, a kassai császári katonai törvénytörési parancsára. Először Szilágyi Sándorhoz fordul támogatástért: „Neked tán kötelességed is volna valamit munkálkodni, mert többnyire te adtad ki azon költségeket, melyekért hadi törvények élé állítatom. Ezek közt leginkább terhel a Golya, mint azt a felsőbb parancsolatban saját szememmel olvastam. Azért rajta, Sándor öcsém, most segíts, ha valaha! Választ hiába írsz, én már akkor lsten tudja hol és hogyan lesznek” — írja július 10-én. Az inkriminált két sor egyébként ez:

„Mond meg nekik, hogy pusztulunk, veszünk, Mint oldott kéve, széthull nemzetünk.”

Kassán a régi Fekete Sas fogadóba átalakított fogházba kerül, ahol társaival érintkezhetett, a városba kijárhatott, vendéget fogadhatott. Letartóztatása után azonban csak az ötödik hét végén hallgatják ki, bizonytalansága tehát érthető. „Meddig fog ez az állapot tartani? Feleletül látok itt 8-9 hónapos, sőt egy-két éves kihallgatatlan foglyokat” — írja Arany Jánoshoz.

Kihallgatása után azonban — míg vallomása Bécsben megjárja — hazaengedik, augusztus közepe táján már otthon van. 1853. január 31-én újra Kassára idézik, egyesek szerint most már a kéziratban terjedő Pustán című vers miatt is, bár erre utalást nem találunk. (Igaz, az alkotmányos rend helyre-

Irtóztató idő

Tompa is immár húsz esztendősen, orátor korában, 1838-ban. Csakhogy érvényben volt egy iskolai törvény is, amely kimondta: „Aki valakinek... kárt tesz, azaz lop, fát, vagy mást: azonkivül, hogy a kár megbecsülte, azt megfordítani kötelezzük, veréssel is büntetjük.” Erre ítélte Csoma Mihály tanár is a nagydíkot. Mikor Tompa ezt megtudta, állítólag így kiáltott fel:

— Boruljon el a nap, ha engem verve lát!

Verve látta, nem borult el, Tompa pedig a verés miatt megsértődött s egy évre elment praecceptornak Sárospataira. Aztán visszatért a kollégiumba, bár Csomának soha meg nem bocsátott, noha Sárospatakat visszafogadta szívébe.

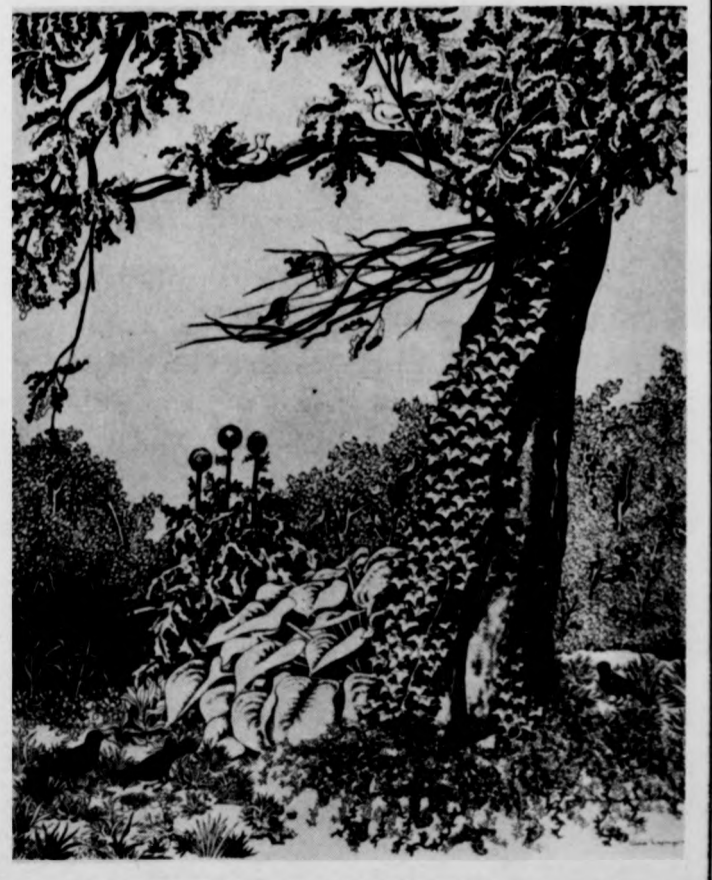
Ez azonban valóban epizód.

Igazi összeütközése akkor kezdődik a hatalommal, amikor rátalál a forradalom bukása után a felrészegített keserű, kemény lírájának hangjaira.

Tompa református lelkesi hivatásához képest aktívan részt vett a forradalomban tábori papként, önkéntes nemzetőrként. A bukás után visszahúzódik a magánéletbe, s papi hivatásához, csak leveleiből tör fel eleinte az ember panasz: „Ez irtóztató idő, megmérgezi a kedélyt, s nincs is a becsületes, gondolkodni szerető embernek élete” — írja Szemere Miklósnak. Az sem véletlen, hogy írói nevének — Kelemér községből képezve, ahol szolgált — a Rém Elek-et választja.

Aztán felfakad a versek áradata is. 1850-ben megírja A golyához című hatalmas versét. A szájhagyomány szerint 1850 tavaszán Losonczi Ábrahámmal látogatott Susára, az udvaron egy hatalmas vadgesztenyefa alatt beszélgettek a rémuralomról, amikor a csűr tetején elkezdett egy golya kelepelni. Ebből az idillből fogalmazta meg azt a háborzongatóan kemény látólatot, amelynek sorai nemzeti szállóigévé váltak, s amelyben ilyen végítéleti sorok vannak:

RÉVÉSZ NAPSUGÁR RAJZA

RÉVÉSZ NAPSUGÁR RAJZA

ÉRTSÜNK SZÓT!

Fel-, fel-, fel-...

A fel igekötő túlzott használatát nem most említjük először. Ismét szólunk róla, mert hagyományos igekötőinket egyre-másra szorítja ki a használatból, nem egyszer felesleges is, és olykor még a megértést is zavarja.

Ennek a „fel”-törekvésnek a példáit unáig hallhatjuk és olvashatjuk naponta. Például nálunk mindenki felkészít és felkészül. A mezőgazdaság felkészül az esedékes munkálatokra, a MAV a csúcstorgalomra, az ipar a termékváltásra meg a rekonstrukciónak. A ZÖLDERT felkészül a burgonyatárolásra, a szállodák és üdülők a vendégek fogadására, s az úttörőábrók is felkészülten várják a pajtasokat.

A sportolókat felkészítik a versenyekre, a pályázókat a felvételi vizsgára, a bukkott diákokat is felkészítik a javítóra, az autósokat meg az UTIFORM készítő szintén fel a várható közlekedési akadályokra.

Maga a felkészít ige szabályos nyelvi alkotás. A hiba ott van, hogy valamilyen célra az előkészületeket megtenni, valakit a készüléssel segíteni másként is lehet. A hajdúsági nép ez ideig még hozzákészt a munkához, a tennivalóhoz, az útra készült, készülődött, elkészült, olykor-olykor kászolódott is. A versenyzőt, a versenyzőt, a diákokat a javítóra előkészítették, s azok a bizonyos tanfolyamok is előkészítő tanfolyamok voltak.

Csoda-e, ha ennyi felkészülés és felkészítés hallatán már a tanítóképzőben sem készítek, hanem felkészítik a jelötteket az oktató-nevelő munkára.

Itt van azután a tömegtelen felgyorsulás és felgyorsítás. Felgyorsítjuk a különféle munkálatokat, főként azokat, amelyeknek ütemük van: a betakarítás, a szállítás, az építkezés, a rekonstrukció és más effélék ütemét. Van, ki a magyar és a francia tévés párbeszédét kívánja felgyorsítani. Hányszor halljuk, hogy korunk a felgyorsult

XX. század. Ennek következménye lehet, hogy „Szentesen is felgyorsult az élet”.

A sáskák, amelyek hagyományosan csak elszaporodtak, mostanság már felszaporodnak, s felszaporodnak a merényletek is Spanyolországban, pedig csak sokasodnak, gyakoribbakká lettek. Teherán lakossága is felszaporodott a tudósító ajakán, pedig csak megszaporodott.

A felgyorsít, felszaporít, felhizlal, feljavít igéket jól használjuk, amikor valamit egy meghatározott fokban, mértékben gyorsabbá, népesebbé, jobbá, súlyosabbá teszünk, helytelenül tesszük viszont, ha a megszokott igekötőt a fel-le cseréljük fel. A szerződött süldőt 100 kg-ra kell felhizlalni. A lazac hizsánának mértékét aligha szabhatja meg valaki, a Delta mégis felhizlalja őket.

A tövis, a tors, a szederinda valamikor megsebezte, megsértette kezünket-lábunkat, mostanság felszebi, felsérti. A VOLÁN kocsjai nem a fuvarozásban, hanem a felfuvarozásban segítenek. A grönlandi jég felolvaszva jó ivóvíz. Már a jég sem meg, hanem felolvad, legalábbis a tudósító szerint. A tévé játékmestere mondotta: a léggömb felpukkan. Vannak még, kik szerint kipukkan. Egy koreográfus arról nyilatkozott, hogy a nemzetiségi folklórincset felgyújtotta. Így hozzuk a folklórt meg a szénát közös nevezőre?

A Kistemplomot a falában levő márványtábla szerint 1928-ban megújították. Ma felújítanánk, esetleg rekonstrukcióját végrehajtanánk.

Nem a fel igekötő ellen íródtak e cikkek. Igen hasznos tagja a szókincsünknek. A Kéziszótár tizennyegye jelentésben értelmű. Ne bővítsük feleslegesen jelentéskörét, főként hagyományos igekötőink rovására ne!

É. Kiss Sándor

be, ott aztán megfogták a bokrok. A szomszéd erre gyorsan megkötözte egy fához, a sérültet bevonszolta az árnyékba s elrohant, keresztül az erdőn a kerülőhöz, mert csak ott van legközelebb telefon. Hát, ez történt. És csak azt sajnálja, hogy nem bízza rá a tanyát, a jószágokat, mert akármilyen ember is, segített rajta, van benne emberség, megtette volna, ha megkéri, most nem lenne ilyen nehéz gondban.

Amikor az ápolók besegítették a taxiba, az orvos még behajolt hozzá:

— Három nap, legfeljebb. Érti?

— Megígértem, visszajövök!

Buzgó Lajos szorongása nem volt megalapozott: ott találta a szomszédot a tanyájában. Éppen befejezte az állatok körüli munkát. Minden rendben volt, mint máskor.

— Köszönöm — mondta Buzgó meghatottan és ujjahegyével megérintette a másik vállát, ami a köszönetnyomatékát jelentette. Ott tartotta vacsorára. Bort is ittak. Részletesen meghánytákvettek a történetek, majd megállapodtak, hogy a szomszéd minden tennivalót ellát addig, amíg föl nem épül. Meg is mutogatta neki, mit, hol talál. Bicegve, káromkodva, sziszegve ment a menés. De amikor a második lilt is letöltögték, arra gondolt, jól ki kellene használnia azt a három napot. Úgy hagyna itt mindent a másikra, hogy aztán nyugodtan feketne bent az ágyon, nem emésztene a gond. Később azt mondta hát a szomszédnak:

— Megkérnélek egy szívessegre. — Itt szünetet tartott, mintha elbizonytalanodott volna, de aztán folytatta:

— Ettől a gipszkötéstől

nem bírok mozogni. Tőri a combomat. Vágjál le belőle egy keveset. Hadd végezzek valamit, amíg itthon vagyok, ne akadályozzon.

A szomszéd aggályoskodott. Sokáig forgatta maga előtt a gyufásdobozt az asztalon. Buzgó nyugtatta: ne féljen semmitől. Csak egy te nyérnyi az egész. Végül a szomszéd még akkor éjjel elvezette a műveletet. Buzgó ki is próbálta a járását. Igen célszerűnek találta a beavatkozást. Nem is értette, miért kellett öt annyira, egészen combtögt bekötni, amikor csak az alsó lábszárával történt a baj.

Másnap egész nap talpon volt. Szénát forgatott. Kitakarította az istállót, az olákat, újra almozott. Darált, cipekedett. Megtisztogatta a lovat, a disznóknak moslékot készített. Estére nagyon elégedett volt az napi teljesítményével. És arra gondolt: tulajdonképpen ki is lehetne bírni ezt a begipszelt állapotot, ha még egy keveset levágna a kötéstől a szomszéd. Csak annyit, hogy a térdét is mozgathassa, ne legyen merev.

Nem akart kötélnek állani. Végül kiegyeztek egy választási malacban. De az egyezségben az is benne volt, hogy a szomszéd bevisz a doktor-nak egy demizon jó bort és megmondja, hogy Buzgó János tisztelteti, ne haragudjon, ha kicsit meghosszabbítja a három napot, mielőtt lehet, azonnal jelentkezik újrán, de most semmiképpen nem hagyhatja itt a tanyát, rengeteg a dolga.

Másnap folytatta a munkát. Hajtotta magát. Jóformán le sem pihent, pedig már éjjel hasogatott a lába. Kora délután aztán már nem bírt talpon állni. Kinjában az öklét harapdálta. Estére úgy bedagadt a lába, majd szívesfeszítette a kötést, és tüzes volt, mint az eleven seb.

— Szaladj a kerülőhöz! — hörögte a szomszédnak.

Amikor a beteget sietve vitték befelé hordágyon a kórház műtőjébe, összetaláltak a fiatal orvossal.

— Hát maga? — nézett reá összehúzott szemmel, ráncolt homlokkal, döbbenet.

Buzgó Lajos mosolyt erőltetett az arcára, kinkeserves fintort inkább, úgy lehetett:

— Visszajöttem, doktor úr...

Az orvos fölemelte a takarót és elszörnyedt.

— Ember... mit tett magam?

Buzgó Lajos kiolvasta az orvos arckifejezéséből, a hangja színéből, hogy nagy baj lehet. És talán, hogy erőt mutasson és evvel magát is bátorítsa, megint elmosolyodott. Arcáról előlött a veríték. A kín görcsbe rántotta.

— Megígértem... visszajöttem, ugye?... És elvesztette az eszméletét.

A szomszéd egy darabig ott állt kábán-bávan a kórház folyosóján, kezében a demizson borral és nem tudta, mitévő legyen. Amikor a beteg mögött becsukódott az ajtó és a lift fölvitte, elindult haza, gyalog, a messi tanyára, kezében a demizsonnal. Minek adja oda, ha már nincs célja vele? A féléúton meghúzta az üveget. Mi az a néhány korty? Később megint ivott belőle.

Aztán arra gondolt, hogy ennyit igazán megérdemel ő is. Ki tudja, mikor kerül elő Lajos, ha egyáltalán még előkerül, addig neki kell helyt állania. Hát, mi ez a kis semmi demizson bor ahhoz képest?...

Hazaérve pedig, miközben ellátta a jószágokat azt latolgatta, hogy ha netán... Lajos még sem... isten ne adja. De, ha mégis... akkor mihez tarthatná majd jussát a szolgálatai fejében...

SEI:

S

aborút.
attatnak.
ső,
ró,
kopjafa,
si fején.

k

omomba halálomig.
bnyomát keresve

tom

mra iratom.
mint az
ri, mutat
lébe vesz.

zomszédolni.

alak mennybe
mennek.
corongokkal
az anyák
öt.

gek

nt cigarettád,
negbotozott apád
k, ravatalok
énekelnek.

elfűződnek —
gek, szeresd

tem. Csakis saját fele-
lére teheti.
Vállalom! — ragyogott
peteg szeme.
Alá kell írnia egy ilyen
kozatot.
Hol az a papír?
Es legfeljebb 1-2, ma-
n három napról lehet
íssa kell jönnie.
szavamat adom, hogy
jövök!
orvos intézkedett.
g a papír elkészült és
ták a holmiját, ketten-
ették, most már kérdés
is elmondta, ami tör-
gy érzésvén, ezzel há-
ja meg az orvos hozzá
vőségét.

as után elhatározta,
most már véglegesen
dezkedik a tanyán,
bb távra. Zöldséget fog
ni, azt hordja majd a
Meg az aprójszágot,
ami van a ház körül.
gy szekeret, elébe meg
hároméves szép csikót.
arra elhívta magával a
szomszédját, más jó-
e nem volt, aki egy
nagy eseménynél se-
re lehetne. A vásár jól
it, áldomást is ittak,
an trappoltak hazafelé.
az erdőben jártak, a
os földúton, amikor a
állat valamitől — fá-
rebbenhetett, vaddisznó
ntott — úgy megijedt,
elragadta a szekeret.
próbálta visszafogni.
széd ijedtében ha-
vágta magát a szekér-
pan. Az eszevesztett ro-
közben jutott észbe a
gondolat: egy hatal-
a mellett vitt el az út,
a majd a jobb lábát, s
pával, rugó módjával
obálja megfogni a sze-
Azután már csak arra
zett, hogy repül a le-
a. A mentőautóban
nagához. A szomszédja
atta a homlokát. Tőle
meg a többi: a ló be-
ott a fiatal csemetés-

délután

atód.) A hangszereken el-
zanak dalokat, meg kell
pitani, mely országban
ett a dal? Esetleg azt
ki írta? Külföldi hangle-
meghallgatása után ki
a megmondani milyen
ven énekeltek? Hasonló
vényeket Te is kitalál-
sz!
hetetőnek feladhatsz
két találos kérdést és
zolgálatok uzsonnát.
a résztvevők adják össze
l, hogy mindenki hoz egy
meglepetést (gyümölcs,
sz, szörp, csoki, cukor
). A legjobb találos kérdés
etőjét jutalmazhatjátok
mőlccsel!

artalékban írok neked
találos kérdést. (Száz
ne van, mégsem lát;
e) Láb nélkül jár, kéz
kül út; (óra) Melyik tő-
nem lehet fűrdni; (ra-
tót) Melyik korban élnek
adarak; (bokorban) stb.

a van kedved, a társaid
mára készíts sportrejtvé-
ket. Például rokon ér-
nű, a sportággal kapcsos
s vagy eseményt kifejező
akat írd össze. Bokszesz-
— gong, csusza — ado-
s, sarokrúgás — 6 : 3, le-
folytatni a sort napes-
Ezután ezeket a szava-
keverd össze és társaid-
add oda, ők párosítsák
e! A győztes a kiváló
tmaster kitüntető címet
ja meg.

délután vidám játékkal
zzétek be! Mindenki ír-
el a papírjára a következ-
szavakat: kerékpár, moz-
zpcső, fa, bohóc. E szavak
pítésével kell egy rövid
enetet írni vagy mondani,
skoláról, esetleg az osz-
főnöki óráról.

a jól éreztétek magato-
a rejtélyes délután új
vényekkel megismételhe-
de azon már Te is törd a
d!

Horváth Mihály

MESÉK

mihelyst megmelengette a
nyait, már kérlelte a te-
t:

Fogadd be a bolhát is.
denhonnan elkergetik
nyent!

ég a bolhát is befogadta
én. De a bolha csúful
zett a dajkasággért: éjsza-
ól megcsipdoste, reggelre
agrasztotta az egész tár-
got.

a a bolha nyugton ma-
volna, ez a bolondos
e is tovább tartott vol-

ő mese

o, mivel még kevesen
unk, keresünk néhány
cimborát — gondoltam.
aptam a torony tetejéről
zkakast, az rögtön előku-
kolt a bicegő kocsit és
ogó bocit is. Jött a kac-
macska, szájában a pisze
eggel. Jött a tücsök, a vö-
t, a gérbic bibic, a csivo-
sók, a hóka fók, a va-
róka, a kotyogó kulacs
a kullogó kullancs.

gy aztán ilyen szépen
tt voltunk, mindenki
zdte a magát. Fecske
gett, kecske kecsgett,
ac kucorgott, macsó mak-
skodott, pocok porcogott,
t pityergett, csikó csinta-
odott, piszke reszketett,
s sikoltott, köcsög köh-
hőrcsög hümmögött, ko-
kocogott, boci bocogott,
ska vackolódott, keszeg
rgett, tücsök tüszögött,
ök vörösödött, bibic bi-
tt, csórt a csóka, forgott
ka, koplalt a róka, csur-
ka kulacs, turkált a kul-

tkora lármát csaptak,
belésükettem, elsza-
am, világ végéig meg
álltam,

Hallottuk valahol

Az újdonsült férj a nász-
útról a következő táviratot
küldi az édesanyjának:
„Nagyon jól érezzük ma-
gunkat. Mary tündér. Bol-
dog vagyok.”
Az anya elolvassa a táv-
iratot, majd vállat von, és
megvetően kijelenti:
— Szép kis dolog! Már
hazudni is megtanította a
férjét!

— Nem szokott álmában
beszélni? — kérdezi pácién-
sétől az orvos. — Az ön ál-
lapotában ez gyakran elő-
fordulhat.
— Nem, doktor úr — je-

AFORIZMÁK

A részegnek mindig van mondanivalója.
Minden betegségnek megvan a maga története.
Minél kisebb valakinek a homloka, annál nagyobb az ön-
hittsége.
A bölcsesség az évekkel jön meg, az ostobaság — a szü-
letés pillanatáva!
A véka alá rejtett gondolat előbb-utóbb napvilágra ke-
rül.
Milyen sok tehetség suttérezett az én árnyékomban!
(Szergej Popov és Jevgenyij Szazonov gyűjtése)
A nevetés — emberszeretetre vall.
(L. N. Tolsztoj)
Elveszteti nap az, amikor egyetlenegyszer sem neveltünk.
(M. J. Guyau)
A vidám ember mindig nagyszerű ember. A gazfickók rit-
kán vidámak.
(M. Gorkij)
Semmiben sem mutatkozik meg annyira az emberek jel-
leme, mint abban, hogy mit találnak nevelésnek.
(J. W. Goethe)

— Hálásan köszönöm, fő-
orvos úr, hogy világhírű ta-
lálmányáról, a magyar placé-
bőről elsőként a nemesisz-
keti Helyi Hírharang számá-
ra ad interjút — bár úgy tu-
dom, a televízió neves ren-
dezője már egész hetet be-
töltő filmet forgatott a té-
máról...
— Egész hetet!? Hetet-ha-
vat betöltő filmet forgatott,
de az egészségügyi főhatóság
még nem látta időszzerűnek
a témát. A lapok számára
pedig valóban ez az első in-
terjú — és az utolsó...
— Hallhatnánk valamit a
lényegről!
— Kérem, erről lesz szó, a
lényegről. A magyar placé-
bó világszabadalom — a tő-
kéletes gyógyterápia mód-
szere. A kezelés olcsó, egy-
szerű — nem kellene drá-
ga műszerek, nincs szükség
külföldi gyógyszerekre, szin-
te a nullára le tudják szori-
tani az egy betegre jutó ki-
adásokat. Nem kell hozzá
szakértelem — elég, ami
van...
— A lényeg, a lényeg...
— Rátérek. Feküdt már ön
kórházban? Igen. Akkor tud-
ja, mi a lényeg...
— Igen, előkészíttem egy
borítékot...
— No, ugye, mind így kez-
di. És mi lett volna, ha nem
csúsztatja diszkrétén zsebbe
azt a borítékot? Nem vették
volna ki a vakbelét?
— Így sem vették ki. Rossz
volt a diagnózis. De ahogy
átadtam, megnyugodtam, úgy
éreztem, meggyógyultam...
— Látja, ez pontos megfi-
gyelés. Így jöttünk mi is rá a
dolog lényegére. Mert mivel
kezd a beteg? A boríték-
kal. Ha átadta, úgy érzi,
meggyógyult, akár mehet is
haza. Az egészségügyi etikai

ki este tíz után is fogadhatta.
Nyugtatók helyett a legjobb
svájci regeneráló szereket
kapták a páciensek... Nos,
ez a beteganyag senyvett,
sínylődött, többen súlyos tu-
datzavarral küszködtek, volt
egy öngyilkosunk is...
A súlyosabb betegségeben
szervenektől elfogadtuk a
borítékot. Őket tizenhat
ágyas kórtermekben helyez-

Magyar placébó

ilyen megkülönböztetést.
Nem kell az én pénzem,
mert én csak egy egyszerű
takarítónő vagyok. Az én
pénzemnek talán szaga van,
mert a nyilvános W. C.-ket
takarítom?”
— Az lehetetlen, ezeket a
tisztvisz intézményeket nem
takarítja senki...
— Ekkor érdekes kísérlet-
be kezdünk. Gondosan el-
különytettük egymástól a
kétféle beteganyagot. A na-
gyon könnyű, kis lelki sérü-
léssel bajlódóktól nem fo-
gadtunk el borítékot — ők
kétágyas szobákba, szanató-
riumi körülmények közé ke-
rültek. Naponta ótórati teát
rendeztünk — öt órakeror bi-
kinis ápolónők töltik be a
pléhkocsin a finom kínai
teát, s közben a kórházi
hangszórókon keresztül nem
orvosi tanácsokat sugározt-
unk, hanem a Kéglidál
csendült fel, meg a Csavard
fel a szőnyeg; előfizettünk
a kórház valutakeretéből két
francia nyelvű szexmagazin-
ra; a feleségeknél és a fér-
jeknél nem adtunk kórházi
belépőt, de a barátnőjét bár-

tük el, az öregeket, a szédü-
lőseket emeletes ágyra fektet-
tük. Ejjelenként kétszer
tartottunk riadót — átvizs-
gáltuk az ágyakat, nem gyü-
röttek-e a párnák, a takarók
— aztán békaügetésben kel-
lett elugrálniuk a laborató-
riumig vérvételre. Akik ösz-
szesetek a félelemtől — a
többiek mosdattak fel.
Gyógyszert nem kaptak, ételt
is csak keveset. Délutánon-
ként mindenkinek kétszer
végig kellett nézni a Csen-
des kiáltás című új magyar
művészfilmet, amelyet a mo-
zik is csak a legelső csator-
nában vetítettek. Ebben a
kórteremben mindenki de-
rűs volt, jókedvű és kiegyen-
súlyozott. Megszűntek az
epebántalmak, a gyomorpa-
naszok, a ritmuszavarok.
— A rákosokat is így gyó-
gyították.
— Azokat pláne így! A
lényeg: a kísérlet a kétkedő-
ket is meggyőzte. Igen, ezek-
re a lelki tényezőkre kell
építeni az egész terápiát —
ez a hatóanyag nélküli
gyógyszer a magyar placébó,
csodát művel...
— De főorvos úr, ez er-
kölcstelen, és a pénz!...
— Várjon! Az összegekről
pontos listát vezetünk. Sen-
kit nem ér kár — valami-
lyen módon visszakapja a
gyógyulása érdekében lefize-
tett összeget. (Igaz, ez meg-
növelte a kórházi adminisz-
trációs munkát — egy iroda-
házat kellett építeni számi-
tőgépközponttal, de ez még-
iscsak olcsóbb, mint egy kór-
ház — és adminisztrátor is
több van, mint orvos.) Ho-
gyan juttatjuk vissza a
pénzt? Például vetélkedőt
rendezünk „Ki tud többet a
gyomorfekélyről?” címmel, s
a győztes megkapja azt az
összeget, amit borítékba tett.
De megkapja a második, a
harmadik, sőt az utolsó he-
lyezett is. Aki pedig nem ve-
télkedik — annak távozása-
kor különböző címeket ado-
mányozunk, például: „A leg-
tűrelmesebb betegünk” —
500 forint, „Legkedvesebb
betegünk” — 1000 forint,
„Nagy aranyérdíj” — 1500
forint és így tovább. A beteg
is csak keveset. Délutánon-
ként mindenkinek kétszer
egyrészt gyógyultan távozik,
másrészt helyrebillen lelki
egyensúlya is. Mert azért
mind egyik azt számolja —
nem adtam mégis sokat, elég
lett volna 500 is...
— Hát ez óriási! Csodála-
tos! És hogyan sikerült a te-
rápia széles körű elterjeszté-
se?...
— Úgy érzem, jó úton já-
runk! Az már most megállá-
pítható, hogy mintegy 50
százalékos az eredmény...
— Ez már igazi félsí-
ker!...
— Igen. Ötvenszázalékos.
A pénzt már csaknem min-
denütt elfogadják — de még
nem adják vissza...
Gombkötő Gábor

HÍRES EMBEREK TÖRTÉNETEK

Rudyard Kipling magas
termetű, szőke hajú, gym-
matihivatalnok-modorú
ember volt. Egy ízben, am-
ikor estélyre sietett, sieté-
ben egyik lábára fekte, a
másikra sárga cipőt húzott,
s ilyen gyatra külsőben je-
lent meg a választékos tár-
saság színe előtt.
— Sir — tanácsolta a
módfelett megbotránkozott
főkomornyik — jobban
tenné, ha hazasietne és ki-
cserelné a cipőjét.
— Nem érdemes — le-
gyintett az ilyesféle forma-
ságra Kipling. — Hiszen

odahaza szakasztott ugyan-
ilyen pár cipő maradt!

Egy Stendhallal folytatott
nem hivatalos, baráti be-
fokomornyik — jobban
szórszállasogató kritik-
us beismerte:
— Olvastam az ön Vö-
gintett az ilyesféle forma-
ságra Kipling. — Hiszen

autóbuszon utazott, s még
hét megálló volt hátra cél-
jág, egy rendkívül csinos
nő — nyilván a szépiroda-
lom lelkes hive — felis-
merte a nagy emberbarátot,
és a következő magas kér-
dést intézte hozzá:
— A következő megállónál
leszál?
— És maga? — tudakol-
ta Jevgenyij Szazonov.
— Micsoda kérdés!
— Akkor én is leszállok
— határozta el Jevgenyij
Szazonov, aki soha, semmit
nem tagadott meg a nőktől.
Danyil Rudij gyűjtése

FELIKSZ KRIVIN:

A Féligazság

A Bolond Igazságot Vett
magának a piacon. Szeren-
csés vásár volt: három osto-
ba kérdésért kapta, de még
abból is visszakapott három
nyaklevest. Fogta az Igazsá-
got és hazament.
Könnyű azt mondani, hogy
hazament, hanem megten-
ni... Nem is olyan könnyű
az Igazsággal járni. Aki meg-
próbálta, az tudja csak iga-
zán. Bizony nehéz. Fölka-
paszkodni rá nem lehet, aki
meg magára veszi, az bizony
lassan jár.
Vonszolta a Bolond a ma-
ga Igazát, bajlódott vele.
Nem volt szíve otthagyni,
hisz mégiscsak megfizetett
érte.
Alig élt, mire hazavergő-
dött.
— Hol kujtórógtál, te Bol-
ond? — esett neki a felesé-
ge.
Elmondott neki mindent a
Bolond, úgy, ahogy volt, csak
azt nem tudta megmondani,
hogy minek neki az Igazság.
Ott hevert az Igazság az
utca közepén, nem fért be
egyik kapun sem. A Bolond
meghánytá-vetette a felesé-
gével, hogy mi legyen vele,
mire lehetne használni a ház-
körü.
Gondoltak erre, gondoltak
arra, de nem jutottak sem-
mire. Még helyet sem talá-
nának neki. Mit csináljanak,
nincs helye az Igazságnak?
— Menj! — mondta a Bol-
ondnak a felesége —, és add
el az Igazságot. Csak nem
tartsd magasra az árát, örülj,
ha valamit is adnak érte!
Hisz örömről úgyse sok van
belőle.
Elvergődött a Bolond a
piacon. Jól látható helyre
állt ki, kiabálni kezdett:
— Igazság! Igazság! Igaz-
ságot tessék!
De senkinek sem kellett.
— Hé, emberek! — kiabált
a Bolond. — Vigyék az
Igazságot, olcsón adom!
— Ugyan — mondták az
emberek —, minek nekünk a
te Igazad, hisz nekünk is
megvan a magunké.
Am aztán odament a Bo-
londhoz egy Dörzsölt, ácsor-
gott egy kicsit, aztán meg-
kérdezte:
— Szóval az Igazságot árul-
lod, te legény? Na és meny-
nyit kérsz érte?
— Keveset, nagyon keve-
set — örült meg a Bolond.
— Egy köszönőmért is oda-
adom.
— Egy köszönőmért? Az
sok — kezdett alkudozni a
Dörzsölt.
Ekkor ért oda egy másik
Dörzsölt is, és az is alkudni
kezdett.
Alkudoztak, alkudoztak,
végül abban állapodtak meg,
hogy ketten veszik meg az
Igazságot.
Kettévágták az Igazságot:
így lett belőle két Féligazság;
mindegyik könnyebb is, ké-
nyelmesebb is, mint a teljes
Igazság, és sokkal szemreva-
lőbbak is nála.
Ment a két Dörzsölt a
piacon, mindenki irigyelte
őket. Aztán az ő példájukra
a többi dörzsölt is Féligazsá-
gokat ügyeskedett ki magá-
nak.
Szabdálják az Igazságot,
többszörösen bebiztosítják
magukat Féligazsággal.
Most már jobban kijönnek
egymással, gördülékeny-
ben társalognak.
Ha azt kellene mondani:
„Gazember!” — azt lehet
mondani: „De nehéz természe-
te van magának!”, a pimasz
tökfilkót közvetlen embernek
hívják, a megatalkodott ha-
zudozóról meg azt mondják,
hogy élénk a fantáziája.
Még a mi Bolondunkat sem
Bolondnak hívják, hanem azt
mondják róla, hogy a maga
fejével gondolkodik.
Hát így szabdálják föl az
Igazságot.
(Fordította: Bratka László)

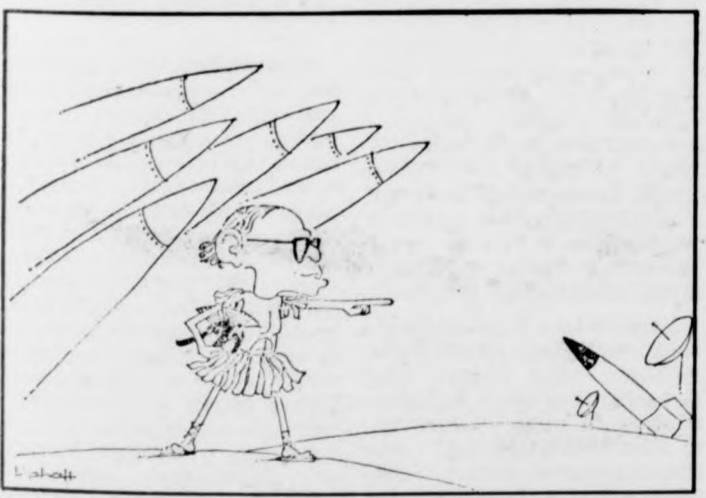
A hét karikatúrái

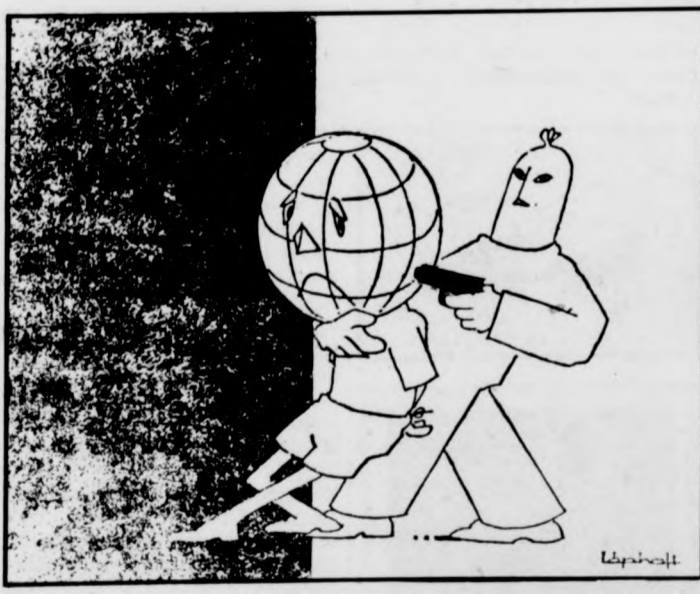
USA: új elvek
Emberi jogok helyett — „terrorizmusellenes” kampány...
(The Philadelphia Enquirer — KS)

Mi körül forog a világ?

Libanoni válság
Begin: Azonnal vigyék onnan azt a rakétát!

Terrorhullám '81
(Magyar Szó — KS)

Amiről utcát
neveztek el
Debrecenben

LANT

A lant arab eredetű penge-
tős hangszer. Arabok révén a
9-10. sz.-ban Spanyol- és
Dél-Olaszországon keresztül
jutott el Európába. A 13-14.
sz.-ban már elterjedt az egész
kontinensen, s fontos hang-
szere lett mind a házi, mind
a társas muzsikálásnak, majd
különböző alakban a zeneka-
rokkban is előkelő helyet tölt-
ött be.

Alakja hosszúkás, mandu-
laformájú, alul kiszélesedő,
félgömböserűen domborodó
testtel, rövid nyakkal, hátra-
hajló kulcsokkal, a fedőlap
kerekek hangrészel, kettős
bélhúrokkal. Jegyzésmodja
tabulatúra (tablázatos) volt
(kottafejek helyett számokkal
és vonalakkal jegezték a
fogásmódokat, a fogólap
használatát). A 16-17. sz.-
ban élte fénykorát, amikor a
fogólapon kívül szabadon fe-
szített basszuhókat is al-
kalmaztak rá. Húrjainak szá-
ma 4-11 között váltakozott.
Csak a 18. században tűnt el
a hangszerok után. Az I. vilá-
gháború után Németország-
ban ismét divatba hozták a
lantot, ami azonban csupán a
gitár egyik formája volt.

A lantirodalom a 16. sz.-
ban virágzott (Virágung, 1511.
Schlick, 1512. stb.). Királyi
udvarok versengtek a lant-
virtuozokért, akik közül a
leghíresebb Bakfark Bálint
(Greff, 1507-1576) lantmű-
vész zeneszerző volt, aki pá-
lyafutását Szapolyai János
udvarában kezdte, s Jagello
Zsigmondtól nemességet
nyert. 1550-ben visszatért Er-
dőbénye János Zsigmond udva-
rába. Bolognában ölte meg a
pestis. Hazánkban a 16. sz.-
ban volt a lantjáték virágko-
ra, de itt nem külön hang-
szeres zenét jelentett, hanem
lantal kísért éneket, elkülön-
ül, speciális zenei funkció
nélkül. Első lantosunkról
1427-es feljegyzések emléke-
znek. Nevérol annyit tudunk,
hogy Gergelynek hívták. A
magyar főúri rezidenciáin a
15-16. sz.-ban gyakran
megfordultak a lantosok, pl.
Nádasdy Tamás (1540-60),
Batthyány Ferenc és Boldi-
cz udvarában. Hivatásos
lantos énekmondó volt Tinó-
di Lantos Sebestyén (?-1556),
aki „aranlábú Debrecen vá-
rosában” is megfordult. Deb-
receni látogatásához főzödi
egyik szerzeményének szüle-
tése is. Mátyás király (1458-
1490) szolgálatában állott
Aurelio Brandolini költő és
lantművész. II. Lajos (1516-
1526) jóformán muzsikában
nőtt fel, és a feljegyzések sze-
rint jó lantművész volt. Es-
tei Hippolit bíboros (?-1521)
révén került Magyarországra
a 16 sz.-i zeneéletünk egyik
állóságilla: **Adrien Willaert**
németalföldi zeneszerző és
lantművész, aki II. Lajosnak
„musicius regis”-e volt, s csak
a mohácsi csatavesztés
(1526) után távozott Velen-
kegyhez, a karmestereként
működött tovább. II. Ulászló
rajongott a zenéért (1490-
1516). Özevgyésznek csak a
zene vigasztalta. 1493-i fel-
jegyzés szerint Melchior Russ
svájci követnek nem fizette
vissza a kölcsönkért 20 ara-
nyat, de a lantosokat nem
hagyta fizetés nélkül.

János Zsigmond erdélyi fe-
jedelem (1556-1571) kitűnő
lantjátékos volt, aki sokat ta-
nult Bakfark Bálinttól is.
1561-ben lantjába csempé-
szett lóporral akarták ellen-
ségei megölteni. A magyar re-
zidenciákon a 17-18. sz.-ban
is szerepeltek lantosok énekm-
ondói, s kísérő funkcióval.
Maga a lant szó valószínű né-
metből való 15. sz.-i átvétel.

Manapság Lantos család-
névvel elvett találkozunk.
Többnyire névmagyarosítás-
sal van kapcsolatban. A
Lantos személynév először
1427-ben Veszprém várme-
gyében fordult elő Georgius
Lalthus formában. Lant ut-
ca a Nagy-Sándor-telepen
található.

Dr. Nyakas László

SZABADIDŐ * SZABADIDŐ * SZABADIDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA

A balkezességről

A balkezesség nem jó
vagy rossz szokás kérdése,
meg kevésbé jellemeli tu-
lajdonság. A kéz használatát,
az ún. vezérelő, az agyban
lévő központok irányítják. A
jobbkezeseknek a bal agyfél-
tekében, a balkezeseeknek a
jobb agyféltekében helyezke-
dik el a mozgatócentruma.
Ez már a magzati élet har-
madik hónapjában kialakul,
és rendszerint örökös, csalá-
di vonás. A balkezesség
nem befolyásolja sem a kéz-
ügyességet, sem a szellemi
képességeket, sem a jellemet.
Nem értéktelenebb a társai-
nál az az ember, akinek a bal
a vezérelő. Kiemelkedő
alkotó művészek között is
találunk balkezeset, például
Leonardo da Vincit.

A megrögződött előítéletek,
hagyományok miatt mégis
„rossz szokás”-nak vélik a
balkezességet, sok emberben
viszolygást kelt, nem ritka,
hogy szégyennek tartják, ha
valakinek a családjában bal-
kezes van.

Ezért az anyák többsége
igyekszik gyermekét a jobb
kéz használatára szoktatni.
Az átszoktatásnak különböző
változataival találkozunk:

olykor csak gyengéden át-
vezetik a gumibabát, a kiflit
csesemő bal kezéből a jobb
kezébe, s mondogatják, hogy
ez a „szép” keze, ezt használ-
ja. Mások rászólnak, meg-
szégyenítik, ha ösztönösen
bal kezét nyújtja kézfoga-
ra. Aztán szidják, ha „már me-
gint” a bal kezével kíván
rajzolni vagy kanalat fogni.
A gyakorlatos, a szidás és
a büntetés minden formáját
látjuk már, egészen a legdur-
vábbig, amikor lekötik a bal
karrt, hogy a gyerek semmi
képpen ne tudja azt használni.
Gondoljuk meg, mit je-
lent, ha valakinek az agyból
jóvó irányítás folytán az a
természetes, hogy bal kezével
nyúl, fog, eszik, játszik, raj-
zol, s arra kényszerítik, hogy
a számára természetes irány-
tás felcserélje, mindent fordítva
csináljon. Ha igyekszik alkál-
mazkodni, akkor valóban át-
szokik a jobb kézre, ezzel a
kézzel azonban soha nem
lesz olyan ügyes, mint amily-
en a bal kezével lehetett
volna. Így alakultak ki az ún.
„kétbalkezes” gyerekek.
A kezűgyógyorvos elvezetése
nem az egyetlen veszélye az
átszoktatásnak. Az idegrend-

szert súlyosan megerheli
az irányítást, s az állan-
dó tiltás, következménye le-
het indulatosság, ingerlé-
kenység, súlyos dac, általa-
nos magatartási zavar, és
egyéb ideges tünetek. Az át-
állítás következtében gyakran
lép fel dadogás, mert a be-
szédőközpont ugyanazon az ol-
dalon helyezkedik el, mint a
mozgatóközpont, s így azt is
érinti a gátlás.

Az átszoktatás mellett ál-
lók azzal érvelnek, hogy bal
kezével nem lehet rendesen
írni, nem lehet dolgozni, erőt
kifejténi. Pedig a kéziszer-
számok (kalapácsot, ásót,
fűrész, ollót, tűt, kést)
ugyanolyan jól lehet ügyes
bal, mint ügyes jobb kézzel
használni. A gépek között el-
enyészően kevés azoknak a
száma, amelyeket a jobb ke-
zével lehet irányítani, s az egy-
re növekvő automatizálás
során ez a kérdés elveszti
jelentőségét. Vannak orszá-
gok, ahol autót is gyárta-
nak balkezesek számára.
Sportolókban néha kifejezett
előnyt jelent a balkezesség
(tenisznél, vívásnál, ping-
pongban).

A balkezeseknek valóban
nehezebb megtanulniuk írni,
főleg azért, mert tanításuk-
nak még nincs kidolgozott
módszere. A tapasztalat
azonban azt mutatja, hogy a
balkezes gyerekek, ha az
írás tanulásakor is használ-
hatják a bal kezüket, szeb-
ben írnak, mint átszoktatott
társaik. A balkezeseknek
úgyis nehéz megszokniuk az
írás irányát, nekik az volna
magától értendő, ha az írás
jobbról balra folytatódna. Ha
ezt még teheti az átszoktatás-
ból eredő neurotikus hatás,
akkor súlyos teljesítményza-
varok léphetnek fel az iskolá-
ban.

Minden gondos szülő meg-
tudhatja, hogy melyik a gy-
erek vezérelője, ha arra fi-
gyel, hogy melyik kezével
végzi az ösztönös (nem tanít-
ott) mozdulatokat. Például,
melyik kezével nyúl a labda
vagy az enniváló után, me-
lyik kezével simítja le a ha-
ját.

Az óvodában, iskolában a
szakképzett pedagógusok ma-
rá megengedik a bal kéz
használatát. Ha a szülők
megengednék, hogy gyerme-
kük azt a kezét használja,
amely számára természetes,
elkerülhetik a különböző ma-
gatarási zavarok kialakulá-
sát.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

MIT ÉS HOGYAN ?

A most lezajlott francia-
magyar államközi kiállítás
nézői a bélyeggyűjtés min-
den szépségében gyönyör-
ködhetnek. Már összeállítá-
suk címe jelzi, hogy mind-
két ország filatelistái a bé-
lyegkülönlegességek bemu-
tatásán versengtek. Ezúttal
nem is arról szólnak, hogy
az országgyűjtemények kez-
detől a mai napig tökélete-
sek voltak. Ugyanis ilyen al-
bumok csak évtizedes mun-
ka során telnek meg. Jól ki-
választott részterületen, a té-
mában elmélyedve és azt ki-
dolgozva igen hamar alkot-
hatunk kiállításra méltó
gyűjteményt. A francia pos-
ta például gyakorta adott ki
bélyegfüzeteket, mert ezek-
ben a közönség az előre vá-
sárolt bélyegeket hibátlanul
megőrizhette. A gyűjtők ko-
rábban még a fedőlapok vál-
tozatos rajjai felett is elisk-
loltak, ezért a füzetek ritkák

lettek. Aki idejében odafi-
gyelt, most a bemutatón igen
látványos anyagot tárt a lá-
togatók elé. Az egyik össze-
állítás látogatába hívták:
utazunk Franciaországba,
más helyütt a bélyegek tük-
rében csodálhattuk Párizst.
Napoleon életét úgy dolgoz-
ták fel, hogy az események
színléteit térképen is bemu-
tatták. A bélyeg, a bélyegző
és a képeplap együttese (car-
telle maximum) segítségével
világhírű műalkotásokat
szemléltethünk, amelyet a
szakértők egy-egy korszakra,
mint az impresszionizmus
vagy a román stílus építő-
szete bontakoztattak ki.

A kiállítás egésze (csak
egy kis részt ismertethet-
ünk) a filatélia egyik szabá-
lyát bizonyította: a teljesre,
a szépre mindenki saját el-
gondolása szerint töreked-
jen.

BÉLYEGZŐK ITT ÉS OTT

A sakk barátai részére kü-
lönleges bélyegző örökítette
meg az Alföldy László női
versenyt Budapesten június
29-én. Június 27-én Békés-
csabán a bábfesztiválon
használt a posta emlékbé-
lyegzőt. Az úttörők jubileu-
mi csillebércei táborozását is
ilyen bélyegzővel jelezték. A
Két nap múlva a szent-
endrei tárlat alkalmából, jú-
nius 12-én Sopronban a vas-
utasnap során tették rajzos
bélyegzőt a levelekre.

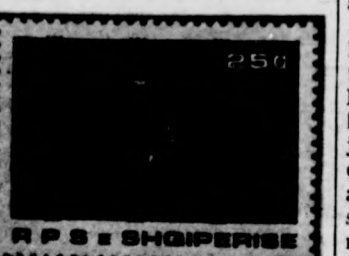
A posta másutt is nehezen
bírt a bélyegkiadását ki-
vánásokkal, a javaslatvöl-
ket többnyire különleges bé-

lyegzők készítésével elégitik
ki. Erdemes megnézni, hogy
az NSZK-ban két hét alatt
milyen alkalmas nyertek pe-
csétet. Az orvosi továbbké-
zés kongresszusa, a vasu-
tos bokszbajnoksága, a helyi
postásokus júleuma, a
Siemens bélyegzőknek kiál-
lítása, a Grönlád-Heidel-
berg közötti repülés emléke-
re a postások mindenütt ér-
dekes rajzú pecsétet
nyomtak a levelekre. Sajna-
latosan gyakori azonban a
hadserg szereplése: a pán-
célos tüzséget, az utaszo-
kat, egyes laktányokat kö-
szöntének és népszerűsítnek
a bélyegzők.

ÚJDONSÁGOK

A kubai posta a kocsi ot-
tani változataival ismert
meg. Az első címetlen a vilá-
mos őse, a lófogató omni-
busz járja a várost, a máso-
dik értéken az utasokat szél-
lítő postakocsi látható. Ezt
követik nálunk is használt
típusok, míg a befejező ér-
ték egy díszes halottaskocsi
ábrázol. Kubában sokan szó-
rakoznak a kakasviadalokon.
A harcra kitenyészett fajták
legjobb egyedek hat bélyeg
mutatja be.

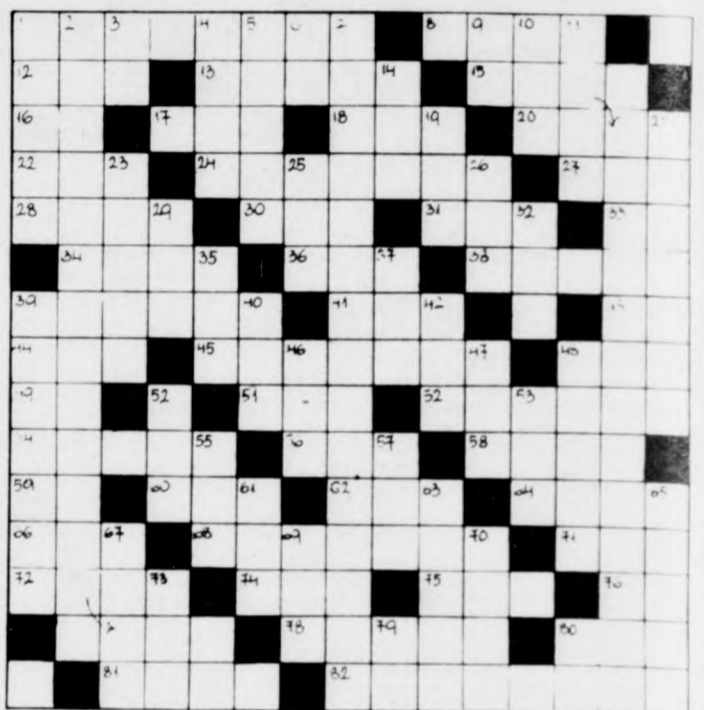
Nyolc mongol bélyeg a vi-
torlás hajók történetét tárja
elénk. Az egyiptomiak bár-
káját a középkori felfedezők
több árboccos hajó váltották
fel — illusztrálják a bélyeg-
gek. A 19. században gyors-
járatú vitorlások már a ten-
gerek feletti hatalomért
viaskodtak.
Az albán népművészetről

KERESZTREJTVÉNY

Bálint Györgyre emlékezve

75 éve, 1906. július 9-én született Bálint György, a két
világháború közötti időszak egyik legjelentősebb kriti-
kusa, az ellenforradalmi rendszerrel és a fasizmussal har-
cosan szemben álló író, újságíró. Az évforduló alkalmából
az író néhány műve szerepel rejtvenyünkben.

Vízszintes: 1. Erős, vizálló bőr.
2. Figyelmeztetés, 12. Lak-
doló ház szarnyas. 13. Lako-
dalom. 15. A felszabadulás után,
1947-ben kiadott egyik válogatott
gyűjteménye (Zárt betű: E.) 16.
Valkáni és Kubai autók betűje-
le. 17. Tájék. 18. Illegális ír-
felegyves szervezet névbetű. 20.
Népszerű színész (András). 22.
Az Egyesült Arab Köztársá-
Kartyalap, népiesen disznó. 24.
Szabó Lőrinc szerkesztésében
lelkejelejn újat jelent. 28. An-
1927-ben megjelent szepirodalmi
és kritikai folyóirat, melyben az
író több írása jelent meg. 27.
Becézett Mária. 28. Egykori al-
gériál származású francia kato-
na. 30. Két személyes névmas.
31. Fizimiska. 33. Munkács hatá-
44. Hívós évszák. 45. Szenet, kö-
zetet repest, porlaszt. 48. Czuz-
czor Gergely írói álneve. 49. Az
orra középel. 51. Nedves rétek
füzény növénye. 52. Orvos. 54.
Gyenyessedes járó ekecsma. 56.
Mocsár. 58. Vadregényes. 59. A
vas vegyjele. 60. Komárom me-
gíes közég. 62. Töltés. 64. Len-
dület. 66. Általános rövidítése. 68.
Pannónia. 71. Tószámév. 72.
Semmi németül (KEIN). 74. Ver-
senyzánkó. 75. Rizikó egynemű
betű. 76. Félíg régi! 78. Becézet
Margit. 80. Feltucat. 81. Lopako-
dik. 82. Kivégzőszék.

M. J. Nem fukarkodik, ha ké-
nek tőle. 4. Erre lehet építeni. 5.
Marokkó fővárosa. 6. Határág.
7. 1935-ben megjelent kötetnek
címe. 9. Tiltakozás. 10. Terve-
ző megelőző karbantartás. 11.
Lankadás nélkül figyelő. 14. A
kopuláskor megmaradó savany-
gyaláng. 29. Gombabetegegy a
növények levetén. 32. Bána. 35.
Ejjeli mulatóhely. 37. Az ott le-
gérál származású francia kato-
na. 39. Egyetlen verseskötetnek
címe, 1929-ben jelent meg. 40.
Ilyen a tenger vize. 42. A ver-
szerződés hét magyar vezérének
egyike. 46. Tánccsalutás. 47.
Hegedűtárho. 48. Az Attila né-
változata. 50. Főkézetetlen. 53.
Félig kiemelt. 55. Fészket épít a
fecske. 57. Igen jól hasadó á-
vány. 61. ...-dab; apró-cseprő
ügyre mondják. 63. Karcolat az
újságban. 65. A bál kezdetét je-
léző csárdás. 67. Tavaly elhunyt
európai államfő. 68. Mindenféle
kecat. 70. Szódat tartalmazó
fr. 73. Felelege van. 77. Hazi-
álat. 79. Kettős mássalhangzó.
80. Magyar és olasz autók jel-
zése.

OTT MEI

A hagyományos, minde-
ezen a nyáron még jobba-
felett is viselhetővé vál-
kerte, bizony igen jó, val-
és persze a hős áhított ba-
mindannyian (a tinikoron-
zetbe, váratlan vendég éri-
étkészhez, át kellett szá-
mit gyorsan fel kellett
„nyári” fonalból kötött s-
alatt elkészül, és a házi t-
va „öltöztet”. A fonalsza-
különleges kikészítésű zse-
Nem meleg, gyorsan szára-
kínálja a mellényformát.

Hozzávaló: 40 dkg kétsz-
tű.
Lustakötés: mindkét old-
Alapminta: a munka sze-
meket kötik. Szemp-
Munkamenet: a mellén-
A munkát a hátrész alsó
kötéssel, 3 cm = 6 sort k-
dalszéleket dolgozunk a
érese után, mindkét olda-
kötéssel folytatunk. A ny-
elérése után, a középrész
után az oldalrészeket, a
kadarabban, de azonos sz-
tatjuk. Váll: 21 szem, 2
belső nyakhoz kerülő sze-
tunk 1 x 1, 2 x 2, 1 x 1
folyamatosan 4 szem k-
nyílás szélén, kezdéstől s-
szemes lustakötéses szél-
117 cm elérése után az e-
azonosan 3 cm = 6 sorra-
meket egyenként lefog-
Zseb: a nyakkerekítés-
belső szélét kiindulva, 1
belsőnek folytatunk, alag-
vetkező sorban 10 új sze-

Miert tornázzunk reg-
Mert ébredés után a sze-
zet még „gátolt” állapo-
van, álmosak, gyengék
gyunk. A reggeli torna e-
kit, felfrissít, áthatag-
előkészíti a napi munká-
gyakorlatok munkaké-
teszik az izmokat, serk-
a szívet és a tüdő mű-
sét, fokozatosan emeli
szervezet teljesítőké-
gét. Emellett az ideg-
szerre is jótékony hat-
vannak. Ezért kezdjük hat-
val a napot!

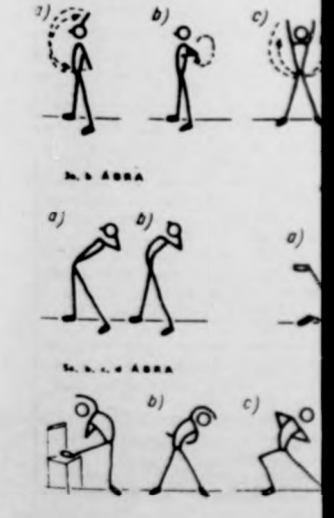
A torna után alap-
mosakodjunk meg (legjó-
gyors zuhanózás), és d-
törülközővel dörzsöljük
gunkat jó szárazra. Csak
után reggelizünk.

Lényeges, hogy rend-
sen tornázzunk. Ha nap-
csak 10 percet száruk-
hamarosan érezni és
fogjuk az eredményt:
tartásunk sebb lesz, en-
tésünk megjavul, nem
dunk el olyan hamar,
azelőtt. Elejét tudjuk
a felesleges zsírpanák
alakulásának is.

Milyen gyakorlatokat
talmazzon a reggeli torna
1. Nyújtózkodással kez-
mindig — ébredés után
kémentlenül is kívánjuk
Mély belegéztet követ-
nyújtjuk ki izmainkat, li-
teinket. A jóleső nyújt-
dás fokozza a légzést, a
kerिंगést. Kis hátra-
sal, főleg a gerincoszlop-
ső szakaszára terjedően
végezhetjük. Három-
nylen mély levegővétél
gendő. Mindig friss leve-
tornázzunk!

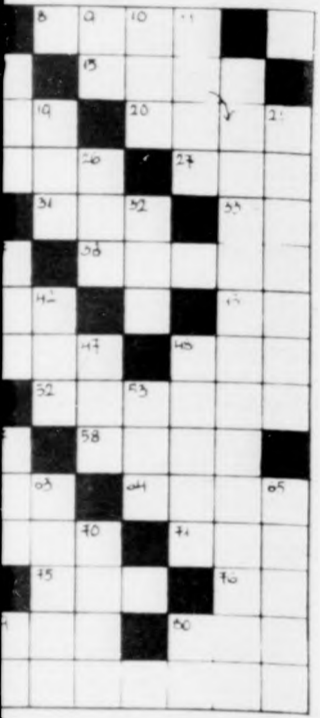
Súlypont. Személyautóknál
a nyomtávhöz képest a súly-
pont alacsonyabban fekszik,
hogy az autó ne legyen haj-
lamos a borulásra. Egy sze-
mélyautó előbb csúszik, és
csak akkor borul, ha a kere-
kek megakadnak valamben
(például járdaszegély), vagy
csuszós útburkolatról hirt-
len jó tapadású burkolatra
kerülnek.

Skakértelek. Mint minden-
hez az autózéshez is
szükséges, különösen a kar-
burátor és a gyújtás beállítá-
sához. Vannak olyan szerke-
zetek, amelyeknek beállítá-
sához a skakértelek kevés-
pontos és megbízható mű-
szert kell hozzá (például zár-
szög, automatikus előgyű-
tás-szabályozás ellenőrzése,
feszültség-szabályozó beállítá-
sa stb.). A műszer viszont
nem pótolja a skakértelek
Szakszerűtlen beavatkozások
nemcsak a fogyasztást növel-
hetik meg jelentősen, hanem
— áttételesen, követke-
ményként — súlyos károkat
is okozhatnak, főleg a motor-
nál.

emlékezve

tett Bálint György, a két legjelentékenyebb krikerrel és a fasizmussal harcolt. Az évforduló alkalmából emlékezünk.

3. Nem fukarkodik, ha kéri. 4. Erre lehet építeni. 5. Kökő fővárosa. 6. Határrag. 7. 1935-ben megjelent kötetének szerzője. 8. Tiltakozás. 9. Tervezés. 10. Megelőző karbantartás. 11. Kadás nélkül figyelő. 12. A díszkor megmaradó savanyó folyadék. 13. Menyasszony. 14. Az Egyesült Arab Köztársaság volt elnöke (Camel Abdel). 15. Becsukódik. 16. Szóösszetétel. 17. Újat jelent. 18. Annyit. 19. Gombabetege a nyak levelein. 20. Bánya. 21. Mulatóhely. 22. Az ott le- 23. Egyetlen verseskötetnek 1929-ben jelent meg. 24. A tenger víze. 25. A vérzések hét magyar vezérének neve. 26. Táncmulatság. 27. Edutartó. 28. Az Attila név özvegye. 29. Félvezetelen. 30. Kiemelt. 31. Fészkét épít a kék. 32. Igen jól hasadó ásvány. 33. ...-dab; apró-cseprőre mondják. 34. Karcolat az erdőben. 35. A bál kezdetét jelölő csárdás. 36. Tavaly elhunyt pap államfő. 37. Mindenféle. 38. Szódtartalmú. 39. Felesége van. 40. Ház. 41. Kettős mássalhangzó. Magyar és olasz autók jellemzői.

H. J.

küldendő: a vízszintes 15., valamint a függőleges 2., 7., 9. számú sorok megfejtése. Küldési határidő: 1981. július

ai ABC

za jelzés időtartama leg- 3 másodperc. Ennyi idővel a piros jelzés előtt még távol van a jármű, így kényelmes fékezésel (nem veszélyeztetve!) tud állni.

lypont. Személyautóknál nyomtávhoz képest a súly- terhelés alacsony fekszik, így az autó ne legyen haj- őrös a burolásra. Egy szem- őrös autót előbb csúszk, és akkor borul, ha a kere- őrös megakadnak valamiben (például járdaszegély), vagy zós útburkolatról hirtelen tapadású burkolatra állnak.

akértelem. Mint minden- az autózsereléshez is szükséges, különösen a kar- őrös és a gyújtás beállítá- őrös. Vannak olyan szerke- őrös, amelyeknek beállítá- őrös a szakértelem kevés- őrös és megbízható műszer kell hozzá (például zárás- őrös, automatikus előgyúj- őrös szabályozás ellenőrzése, őrös szabályozó beállítá- őrös). A műszer viszont őrös pótolja a szakértelem- őrös szeretlen beavatkozások csak a fogyasztást növel- őrös meg jelentősen, hanem őrös ártalmatlan, következ- őrös ként — súlyos károkat okozhatnak, főleg a motor-

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

MELLÉNY

(Mb. 96 cm)

A hagyományos, mindenhez viselhető mellény, ha lehet, ezen a nyáron még jobban leegyszerűsödött, és fűdőruha felett is viselhetővé vált. Kifejűdni a vízpartra, a zöldellő kertbe, bizony igen jó, valódi, testet, lelket felüdítő pihenés, és persze a hön áhitott barnulást is elősegíti. De bizonyára mindannyian (a tinikoron túl) kerültünk már kínos helyzetbe, váratlan vendég érkezett, nem volt időnk átöltözni az étkezéshez, át kellett szaladni a szomszédba... szóval valamit gyorsan fel kellett volna venni!... de mit? A laza „nyári” fonalból kötött sima vonalú mellény szinte órák alatt elkészül, és a házi viseleten kívül mindig, mindenho- va „öltöztet”. A fonalszakületben fedeztem fel a vékony, különleges kikészítésű zsenília fonalat (a FOKI terméke). Nem meleg, gyorsan szárad, puha, bársonyos felülete szinte kínálja a mellényformát.

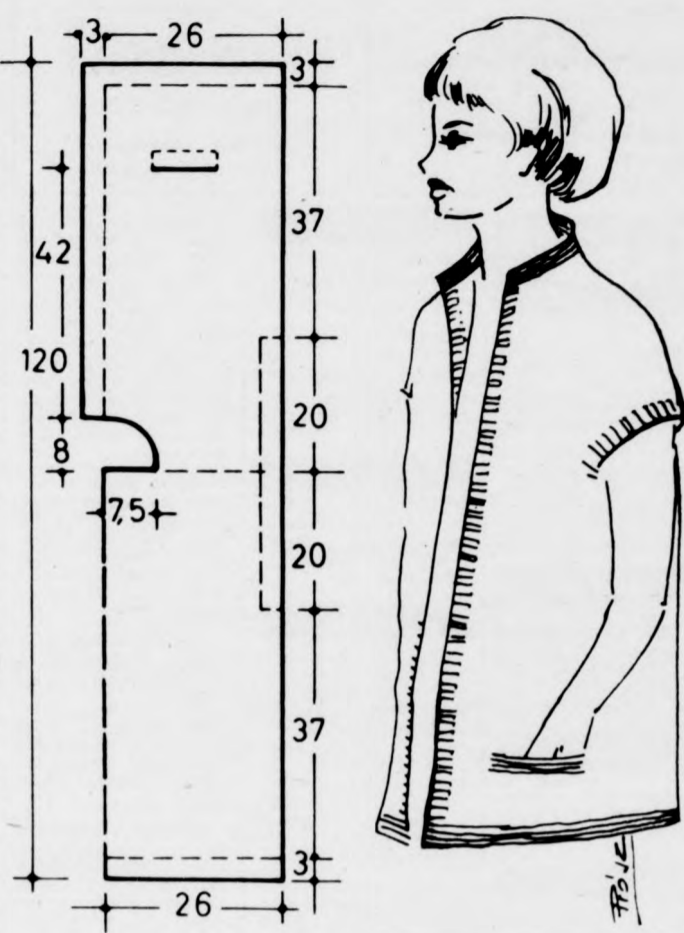
Hozzávaló: 40 dkg kétszálás FOKI zsenília fonal, 8-as kötőtű.

Lustakötés: mindkét oldalon sima szemeket kötünk.

Alapminta: a munka színén sima, a bal oldalon fordított szemeket kötünk. Szempróba: 11 szem x 16 sor = 10 cm.

Munkamenet: a mellényt egyetlen darabban kötjük. A munkát a hátrész alsó szélén 58 szemre kezdjük, lustakötéssel, 3 cm = 6 sorot kötünk, majd egyenesen haladó oldalszélekkel dolgozunk a karnyílásig 37 cm = 60 sor elérése után, mindkét oldalszárlélen ezután 4-4 szemet lustakötéssel folytatunk. A nyakkivágás részére, 20 cm = 32 sor elérése után, a középrészen lefogyasztunk 16 szemet. Ezután az oldalszéleket, a váll- és elejérszéleket külön munkadarabban, de azonos szem- és sorszámmal, mintával folytatjuk. Váll: 21 szem, 2 sort kötünk alapmintával, majd a belső nyakhoz kerülő szélrészen, minden 2. sorban szaporítunk 1 x 1, 2 x 2, 1 x 6 szemet (32). A belső elejeközépen folyamatosan 4 szemet lustakötéssel kötünk. A külső, karnyílás szélén, kezdéstől számított 80 cm elérése után a 4 szemes lustakötéses szélrészt ismét alapmintával folytatjuk. 117 cm elérése után az eleje szélrésze, a háta, kezdőrésszel azonosan 3 cm = 6 sorral lustakötést kötünk. Végül a szemeket egyenként lefogyasztjuk.

Zseb: a nyakkerekítéstől számolva 42 cm elérése után, belső szélétől kiindulva, 12 szemet lekötünk, 10 szemet zseb- belsőnek folytatunk, alapmintával. E 10 szem felett a köv- őrös vetkező sorban 10 új szemet készítenk, melyre 3 cm = 6

szorral lustakötéses mintát kötünk. A zseb oldalszélét, a munka belső oldalán szem- és sorszámmal szerinti összevarrjuk.

Összeállítás: az oldalszéleket sorszámmal szerinti karnyílásig összevarrjuk. A felső nyakszárlélen felszedünk 50 szemet, lustakötéssel 3 cm = 6 sort kötünk, majd a szemeket lefogyasztjuk, a szálvégződéseket eldolgazzuk.

PV.

REGGELI TORNA

Miért tornázzunk reggel? Mert ébredés után a szervezet még „gátolt” állapotban van, álmosak, gyengék vagyunk. A reggeli torna élénkít, felfrissít, áthangol és előkészíti a napi munkára. A gyakorlatok munkaképessé teszik az izmokat, serkentik a szívet és a tüdő működését, fokozatosan emelik a szervezet teljesítőképességét. Emellett az idegrendszerre is jótékony hatással vannak. Ezért kezdjük tornával a napot!

A torna után alaposan mosakodjunk meg (legjobb a gyors zuhanyozás), és durva törülközővel dörzsöljük magunkat jó szárazra. Csak ezután reggelizzünk.

Lényeges, hogy rendszeresen tornázzunk. Ha naponta csak 10 percet szánunk rá, hamarosan érezni és látni fogjuk az eredményt: testtartásunk szebb lesz, emésztésünk megjavul, nem fáradunk el olyan hamar, mint azelőtt. Elejét tudjuk venni a felesleges zsírpárnák kialakulásának is.

Milyen gyakorlatokat tartalmazzon a reggeli torna?

1. Nyújtózkodással kezdjük mindig — ébredés után önkéntelenül is kívánjuk ezt. Mély belégzést követően nyújtjuk ki izmainkat, izületjeinket. A jóleső nyújtózkodás fokozza a légzést, a vérkeringést. Kis hátrahajlással, főleg a gerincoszlop felső szakaszára terjedően is végezhetjük. Három-négy ilyen mély levegővétel elegendő. Mindig friss levegőn tornázzunk!

2. Kargyakorlattal folytatjuk — karhúzást, karlendítést vagy karkörzést végezzünk. Ezek bemelegítő hatású, élénk tempójú gyakorlatok, amelyek nyújtják a váll- és izmait, fokozzák a vérkeringést. Néhány példa: karkartáscsere: élénk ütemben cseréljük a karkarokat, erőteljes hátrahúzással; karkörzés hátra; karkörzés a test előtt (1a, b, c ábra)

3. Hátgyakorlat (nyújtó) — ülésben vagy állásban végezzük törzshajlítást előre, amely a csípő, a gerinc izületeinek mozgékonytását növeli, nyújtja a háizmokat és a combhajlítót. Nyújtott lábbal, a gerinc alsó szakaszából végezzük az előre-törzshajlítást talajérintéssel; törzshajlítást terpeszállásban, ellentétes kézzel bokáértintés; egyik láb az asztalra, törzshajlítást előre, bokáértintéssel (2a, b, c ábra)

4. Hasgyakorlat (nyújtó) — törzshajlítást hátra. Tulajdonképpen a nyújtózkodás is hasonló hatású. Lassú ütemben végezzük. Ügyeljünk a helyes végrehajtásra, ne derékból (3a ábra), hanem a hát felső szakasza tájékán hajoljunk hátra (3b ábra).

5. Lábgyakorlat (nyújtó). Ez lehet láblendítés vagy lábkörzés, amely növeli a csípő mozgékonytását és nyújtja a comb izomzatát. Néhány gyakorlat: Láblendítés hátra, térdelő-támaszban; láblendítés előre, kézértintéssel;

lábörzés előre (4a, b, c ábra).

6. Oldalgyakorlat (nyújtó). Törzsfordítás vagy -hajlítás oldalra, amely a has-, illetve a háizmokat nyújtja és növeli a gerinc mozgékonytását. Például: törzshajlítás oldalra, egyik láb a széken; törzshajlítás oldalra S-tartással (egyik kar a fej fölött, a másik a test mögött behajlítva); törzshajlítás oldalra, az ellentétes térd behajlításával; törzsfordítás páros karlendítéssel (kaszállás); (5a, b, c, d ábra).

7. Lábgyakorlat (erősítő). A lazító gyakorlatok után a lábat erősítő térdugózással, guggolással folytassuk a reggeli tornát. Egy-két példa: térdhajlítás guggolásba, karemeléssel előre; guggolótámaszban, egyik lábunkat hátranyújtva, rugózással lábcseré (6a, b ábra).

8. Hasizom-erősítő gyakorlatokkal folytassuk. Erre alkalmasak az ülésben vagy hanyatt fekvésből felülések. A hasizomgyakorlatok a helyes testtartást, a jó emésztést biztosítják, a pocakosodás ellen szereznek. Néhány gyakorlat: ülésben „biciklizés”; hanyatt fekvésben lábeme- őrös les talajérintéssel; hanyatt fekvésből felülés, szekrény alá csúsztatott láb segítségével (7a, b, c, d ábra).

9. Háterősítő gyakorlatok, a helyes testtartást segítik elő. Ilyenek a törzsdöntések,

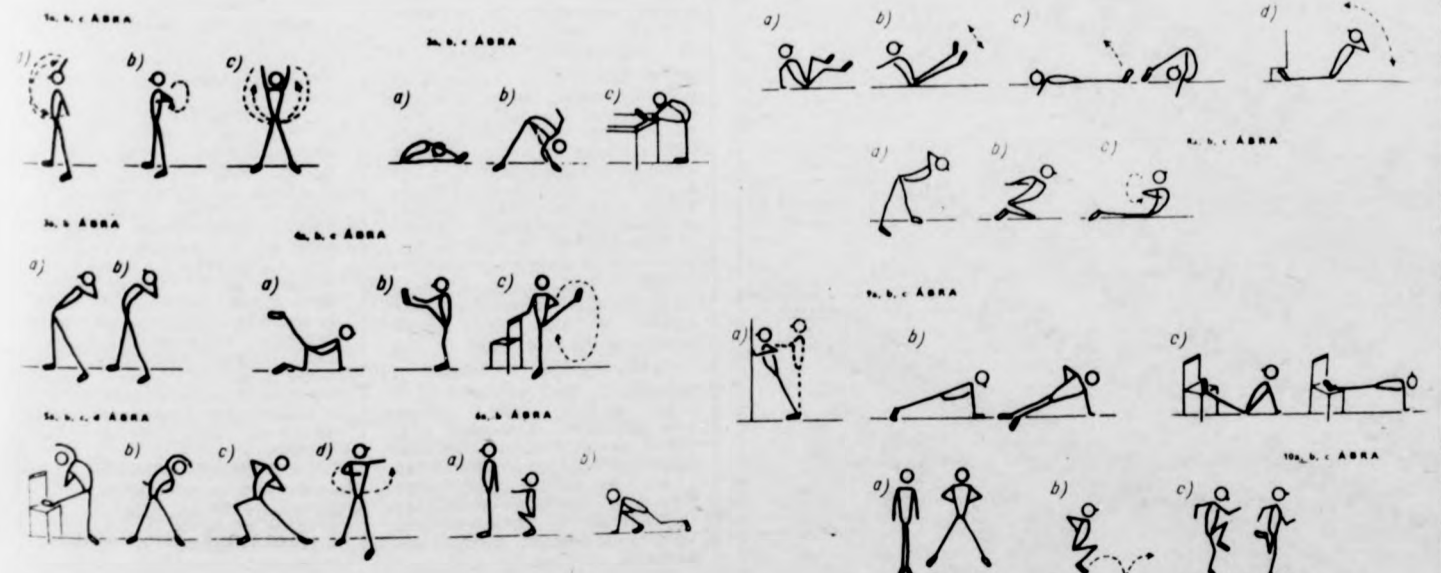
a hason fekvésből hátrahajlítások. Néhány gyakorlat: törzsdöntés előre, terpeszállásban, tarkóra tett kézzel; térdülésben törzsdöntés, ujjfényessel a törzs mögött; hason fekvésből törzse- őrös les, könyökörzéssel (8a, b, c ábra).

10. Ezután erősítő kargyakorlatokat végezzünk. A különböző fekvőtámaszokkal és karhajlítással természetesen a törzsünk izmait is megdolgoztatjuk. Példák: falnál dőlés előre, karhajlítás és ellökés; fekvőtámaszból fordulás oldalra, csipőre tett kézzel; csipő-emelés ülésből, hátsó fekvőtámaszba (9a, b, c ábra).

11. Erősítő lábgyakorlattal folytassuk. Legalkalmasab- őrös bak a szökdelések, ezek nagymértékben fokozzák a vérkeringést. Néhány példa: szökdelés zárt és terpesz- őrös tett lábbal; guggolásban szökdelés elő- őrös rehaladással; helyben futás magas térd- őrös és sarokemeléssel (10a, b, c ábra).

12. Csillapító hatású, lassú ütemű járással vagy egy-két mély be- és kilégzéssel fej- őrös zünk be a reggeli tornát. A lábboltozott erősítés érdekében járjunk váltakozva láb- őrös ujjhegyen és sarkon.

A gyakorlatok sorrendjét nem kell ilyen szigorúan betartani. Viszont nagyon fontos, hogy fokozatosan me- őrös gítsük be az egész szerve- őrös tünket, és a torna végére jusssanak a nagyobb terhelést jelentő gyakorlatok.

Burgonyából készült ételek

BURGONYAROPOGÓS

Hozzávalók 4 személynek: 1 kg burgonya, 2 fej hagyma, 4 dkg vaj vagy margarin, 2 kávéskanál só, kevés szerecsendió, 25 dkg füstölt sonka, 20 dkg sajt, 4 evőkanál liszt, valamint 1 tojás sárgája, 2 evőkanál tejszín, bors.

A burgonyát héjában körülbelül 25 percig főzzük. Hideg vízzel leöntjük és le- őrös csepegtetjük. Még melegen meghámozzuk és burgonya- őrös nyomón vagy szitán áttörjük. A hagymadarabokat zsira- őrös dékban üvegesre pároljuk. A burgonyapüréhez keverjük. Sózzuk, szerecsendióval íze- őrös sítjük és hozzákeverjük a sonkadarabokat, reszelt saj- őrös tot és lisztet. Sima masszává kikeverjük. A nyújtódeszkát beszórjuk liszttel, és a mas- őrös szából hengert formálunk és 12 egyenlő részre osztjuk. Ovális zsemleformákat alakítunk belőle, és beszírozott sütőlapra tesszük. A for- őrös mácskákat tejszínben elke- őrös vert tojássárgájával beken- őrös jük, és borsal megszórjuk. Előmelegített sütőben 20 per- őrös cig sütjük. Zöldságát adunk mellé kóritésnek.

BURGONYAPIZZA

A burgonyamassát pizza- őrös alapnak is felhasználhatjuk. Ekkor nem keverünk bele sonkadarabokat. A masszából lapos, kerek formákat készítenk és kiszírozott sütő- őrös lapra tesszük. Tetejére ton- őrös halat, kaprot, paradicsomsze- őrös leteket, apróra vágott hagam- őrös mat teszünk és sok reszelt sajttal megszórjuk. Előmelegi- őrös tett sütőben fél óra hosszat őrös sütjük.

SAJTOS BURGONYAFANK

A burgonyamassát kiszí- őrös rozott, zsemlemorzssával megszórt sütőlapra tesszük, laposra formáljuk és tetejére reszelt sajtot és kevés papri- őrös kaport szórunk. Sütőben aranybarnára sütjük.

HAGYMÁS BURGONYA

1 kg hagymát olajban üve- őrös gesre párolunk. Sóval, kö- őrös ménnnyel, borsal és papri- őrös kával fűszerezük. Kissé le- őrös hűtjük. Tojást és 10 dkg re- őrös szelt ementáli sajtot a hag- őrös yamához keverünk, és a kinyújtott burgonya-

masszára kenjük. Előmelegi- őrös tett sütőben fél óráig sütjük.

PARAJOS BURGONYA

Hozzávalók 4 személynek: 1 csomag (50 dkg) mélyhű- őrös tött paraj, 1 kg burgonya, 2 tojás sárgája, 2 kávéskanál só, 4 dkg vaj, 4 dkg reszelt mandula, 10 dkg reszelt sajt, 2 fej hagyma, 2 gerezd fok- őrös hagyma, 5 evőkanál olaj, 2 kávéskanál liszt, 5 evőkanál tejszín, só, őrölt bors, 1 evő- őrös kanál vaj. A mélyhűtött parajt felol- őrös vadni hagyjuk. A burgonyát héjában körülbelül 25 percig főzzük. Majd hideg vízzel le- őrös öntjük és jól lecsöpögtetjük. Még melegen meghámozzuk. Krumplinyomón vagy szitán áttörjük. Majd hozzákeve- őrös rjük a tojássárgáját, vaját, mandulát és 3 evőkanál re- őrös szelt sajtot, sózzuk és íze- őrös sítjük, és meleg helyre tesszük. A hagymát feldaraboljuk és a fokhagymát felszeleteljük és forró olajban megpárol- őrös jük. Liszttel beszórjuk, for- őrös gatjuk, tovább pároljuk, és a tejszint hozzáöntjük. A felol- őrös vasztott, lecsöpögtetett pa- őrös rajt hozzákeverjük. Még egyszer forni hagyjuk. Sóz- őrös zük és borsozzuk. A burgo- őrös nyamasszát lapos tűzálló edénybe tesszük. Kanállal kis mélyedéseket nyomunk bele. A parajt beleöntjük és a maradék reszelt sajttal megszórjuk. Tetejére vajot szórunk. Előmelegített sütő- őrös ben 20 percig sütjük. Tükör- őrös tojást és virsli adunk hoz- őrös zára.

HŰSÖS BURGONYA

Paraj helyett a következő őrös töltelékkel is tölthetjük a burgonyamasszába: 30 dkg vegyes darált húst hagymá- őrös val megpárolunk, borsal és sóval fűszerezük. 2 db sa- őrös vanyó almát meghámozzuk, feldaraboljuk és hozzáke- őrös verjük. Paraj helyett ezzel őrös töltjük meg a burgonya- őrös masszát. Tetejére reszelt saj- őrös tot szórunk, és előmelegített őrös sütőben 20 percig sütjük.

Ésszerűen, könnyebben

Világszerte — így hazánk- őrös ban is — lépések történtek a nők házi munkájának meg- őrös könnyítésére. Napjainkban egyre több készülék, gép, berendezés kerül a háztar- őrös tásokba, és fontos, hogy ezek az újdonságokat rendeltet- őrös szerűen használjuk. Az ALUFIX edényben nem sül le az étel, zsiradék nélkül készíthetők az ételek, gyorsan és könnyen tisztít- őrös ható. A kuktában gyorsan elkészíthető az ebéd, a vac- őrös sora, és az ételekben több vitamin marad, mint a hagy- őrös gományos edényekben főzött ételekben. A korszerű hűtőszekrények nagy segí- őrös tésnek az ételek tárolásában. Megkönnyíti a seket helyezük rá (például a kávéfőzőt, kenyérszeletelőt, teafőzőt, gázugyújtó stb.). A polc alá akaszthatjuk a fo- őrös gókesztyűket (a háziasszony kezének kímélésére), vala- őrös mint az emlékeztető füzeteit, amelybe azokat az élel- őrös mi-szerkeket vagy holmikat írjuk fel, amelyeket meg kell vá- őrös rni. Így nem fordul berendezések segítségével — őrös elő, hogy valamit elfelejtünk, és kétszer kell elmenni a kőzértbe. A faeszközöket is felakaszthatjuk a polc alá falra. A galuskaszagató egyik felét ráfestett színes virágokkal díszíthetjük. Minden háztartásban ezer- őrös féle lehetőség van a háziass- őrös zony munkájának könnyí- őrös tésére. Javaslatom: ha van egy kis idő, gyűljön össze a család, és mindenki mondja el, szerinte hogyan lehet ügyes megoldásokkal egy- őrös milyen sok lépést, fáradsá- őrös got takarítani meg. Ugyanez vonatkozik az egyéb, főzéshez szükséges holmokra, anyagokra is.

A háziasszony munkáját Fási Katlín

CENTRUMHÉTFŐ

női és gyermek
fürdőruhák,
bébinapozók,
egyes hajsamponok

20%

HÁZ

Családi ház eladó a Bujdosó u. 50. alatt, amely háromszobos lakó-konyhából áll.

Hajdúszoboszló, fűrdőszobával, fürdőszobával, konyhával, 2-3 szobás, összkomfortos lakrészes eladó. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Bocskai u. 11. sz. Telefon: 60-014. (Szabadság útjából) Csak szombat, vasárnap 18 óráig.

Eladó kétszobás, összkomfortos, kis kerttel családi ház fehérvári úton. Érdeklődni: Szilágyi Mihályné, Debrecen, Mikszáth K. u. 31. dt. 17 óráig.

Eladó jól beépített, kertészkedésre is alkalmas tanya, 1000 négyzetméter területtel, a többi bekerített 640 méterre. Varga Lajos, Hajdúszoboszló, Kölcsey Ferenc u. 22.

Eladó Kú u. 32. szám alatti, két rendelt, utcai házrész, víz, gázfűtés van, plusz nyári konyha, mellékhelyiség. Esetleg kis garzont beszámítok. Érdeklődni szombaton, vasárnap délután.

Hajdúszoboszló, Kun Béla u. 65/A alatti 121 négyzetm. telken levő, új, tetőtérbeépítéses, négyosztós, összkomfortos családi ház garzonnal eladó. Érdeklődni lehet: Hajdúszoboszló, Vörös Hadserg útja 31. III. l. Telefon: 60-669.

Gázfűtéses, kétszobás, összkomfortos házrész eladó. Garázs van. Debrecen, Simonffy u. 46.

A DEBRECENI KONZERVGYÁR

felvételre keres

KONYHAMÉSZÁROST
ÉS LAKATOSOKAT

Jelentkezés a gyár munkaügyi osztályán.
Ne jelentkezzenek azok, akik egy éven belül kétszer, vagy annál többször változtattak munkahelyet!

Ipari vállalat

felvételre keres

számítástechnikában
jártas, felsőfokú
iskolai végzettséggel
rendelkező

szakembert.

JELENTKEZÉS:

„Vezetői munkakör”
jellegére a kiadóba

APRÓHIRDETÉSEK

Utcai 2 szobás, fűrdőszobával, fürdőszobával, udvarral, konyhával, 2-3 szobás, liftes tanácsai bérlettel beosztottak. Dugovics utca 16. (Szabadság útjából) Csak szombat, vasárnap 18 óráig.

Elcserelem püspökudányi, kétszobás, összkomfortos tanácsai lakóházat Debrecenre. „Nyári költözés” jellegére a kiadóba.

LAKÁS

Nagyerdőn 2 szobás, kétszobás lakás. Érdeklődni: Károlyi János, Debrecen, Károlyi János u. 31. dt. 17 óráig.

Sürgősen eladó Damjanich utcai, 11. emeleti, kétszobás lakás. Érdeklődni a 22-308-as telefonon.

Eger legszebb helyén, zöldövezetben, strandhoz, szolgáltató üzletekhez, 2-3 percre elcserelem 2 szobás, előszoba, konyha, fűrdőszoba, spájz, terasz, 1. emeleti, nagyméretű, gázfűtéses, tanácsai rendelkező lakóházat Debrecenre hasonlóra, lehetőleg belvárosban. (Esetleg egyszerűbb, összkomfortos, megévezéssel.) Ajánlatokat „Dobó” jellegre a kiadóba kérem.

Elő emeleti, 2 szobás, kétszobás, nagy erkélyes, garázsos örökös lakás eladó kp.+OTP-átvállalással. „Reprezentáció” jellegre a kiadóba.

Szolnoki, nagy másfél szobás, erkélyes, II. emeleti, távfűtéses, szép, kiemelt övezeti tanácsai lakóházat elcserelem hasonló Debrecenre. „Zagya-part 090 421” jellegére a kiadóba.

Elcserelem püspökudányi, kétszobás, összkomfortos tanácsai lakóházat Debrecenre. „Nyári költözés” jellegére a kiadóba.

OSZÉKÖLTÖZŐK!

Elcserelem 2+1 szobás, III. emeleti, loggias, összkomfortos, távfűtéses tanácsai lakóházat hasonló két másfél szobás tanácsai lakással. Egyik lehet Szoboszlón is. „Bármikor” jellegére a kiadóba.

Kétszobás, ékezős, új, kertről szomszédos lakóház elcserelem legalább 2 szobás, kertes házra. „Nagy-Sándor-telep” jellegére a kiadóba.

Vénkeri másfél szobás, távfűtéses, tanácsai lakást cserélek egy-két fél szobásra. „Távűtéses” jellegére a kiadóba.

Szabadság úti, másfél szobás, első emeleti, 45 négyzetméter alapterületű, gázfűtéses szövetkezeti lakás eladó. „Novembri költözés” jellegére a kiadóba.

INGATLAN

Eladó 300 négyzetm. területű 8-as busz végállomáshoz 2-3 percre. Érdeklődni szombaton, vasárnap: Kollárék.

Hálpai zárterületen 213 négyzetm. területű kerttel, kis ház, beültetve gyümölcsösökkel és szőlővel eladó. Érdeklődni: 15-370.

Alsó-Józsin, Vendég u. 43. sz. alatt 592 négyzetm. területű kerttel, építési engedéllyel, 2 szobás, 11. sz. dt. 17 óráig.

ALBÉRLET

Másfél szobás albérlet keres fiatal, gyermek, vőlegény, „Kétnyelmes otthon” jellegére a kiadóba.

ÁLLÁS

Magyarból és oroszból pótvizsgára előkészítők. Telefon: 12-795.

HÁZASSÁG

42 éves, 175 cm magas, elvált férfi feleséget keres. Egy gyermek nem akadály. Csak fényképes levelet várak. „Szerény kis kertés ház” jellegére a kiadóba.

Dolgozókat alkalmaznak

Meghatározott időre felvételre keresünk középfokú végzettséggel rendelkező gondnoksági ügyintézőt (lehet nyugdíjas is), valamint gyors- és gépirót. TANERT 1 sz. mechanikai gyár-egység, Debrecen, Hámán Kató utca 76. szám.

A HEG Híradástechnikai Vállalat 2. sz. gyára felvételre keres: szerszámkészítőket, elektronikai műszerészeket, kazánkezelőket, villanyszerelőket, hegesztőket, szerszámkészítőket, ferri és női betanított gépvezetőket, szaksz. és betanított galvanizálókat, két műszakban tisztá, könnyű fizikai munkára női dolgozókat. Jelentkezni lehet a gyár munkaügyi osztályán, Debrecen, Köntösgát sor 1-3. sz. alatt.

A Debreceni Állami Gazdaság felföldi üzemébe láda-szűrés munkára férfiak és nők nyújtásokat felvételre keres. Jelentkezés: Debrecen, Leiningen u. 2. sz. alatt, az üzemi vezetőnél.

Árszakeréltől vizsgával rendelkező műszaki előkészítőket alkalmaz a H. B. m.-i Udítóipari Vállalat. Jelentkezni a technológiai osztály vezetőjénél: Debrecen, Hámán Kató út 27. szám alatt lehet.

A KEVÉP felvételre keres 2 fő hidegburkoló, 3 fő festő, 4-4 fő víz- és fűtésszerelő szakmunkást, Debrecen, Vágóhid u. 18. munkahelyén.

A RICO Kötszerművek hajdúszoboszlói gyára felvételre keres raktári segédmunkásokat és targoncavezetőket egy és több műszakba, valamint egy fő belső ellenőrt (5 napos munkahely, minden szombat szabad). Jelentkezés: RICO Kötszerművek, Hajdúszoboszló, Szinisi tér 7., munkaügyi iroda.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vételre és eladásra. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Bútor eladás-vétel. Pásti u. 8.

Bútor vételre és eladásra, szekrények, rejtő bútorok, hűtőszekrény, kávékészítő, párhuzamos. Borsosmező, Makó, Kálvini u. 15.

ÁLLAT

Nutriak aron alui, süldő, vándor, vasméh, anyák eladók. Hajdúszoboszló, Báthori u. 1. B. Dóró.

EGYÉB

Figyelem! Gumiabroncsok, műanyagok, gépjárműalkatrészek, személygépkocsik, kerek autók, szerszámok, valamint javítását garantáló vállalat. H. Czirják István, Debrecen, Eötvös u.—Maróthy u. sarkán. Tisztelettel várunk minden kedves megrendelőt.

Eladó használt négy személyes sátor, kempingfelszerelés, 8 db Warburg külső gumi, új, bukósák, 160 l-es boroshordó, 2 db és egy rokkantlító kocsik. Érdeklődni telefonon: 21-874. Cím: Vágóhid u. M. u. 18. sz., Szabóék.

A Debreceni Állami Gazdaság központi gépjármű műhelye (Leny. telep) felvezet autómotor-szerelőt, motorgazdaságtan-szerelőt, karosszerialakatost és dízeladagoló szakmunkásokat legalább 5 éves szakmai gyakorlattal. Aki egy évben 3-szor vállalt munkahelyet, ne jelentkezzen! Üzemi életvezetés biztosítása, közlekedés vállalati autóbusszal. 44 óras munkahely. Felvétel a központi műhelyvezetőnél.

Fiatalok, szakma nélküliek, figyelem! 16 évet betöltött lányokat felvételre és betanított szövőneket, lánccsevelőket, szegőneket. Betanulási idő 3-6 hónap, fizetés 2800-2900 Ft/hó, utána teljesítménybér 3800-5000 Ft/hó. 18 évet betöltött fiúkat felvételre és lakatos, segéd-mester, író, festő szakmára képezünk ki. Betanulási idő 6-12 hónap, fizetés 2800-3000 Ft/hó. Betanulás után teljesítménybér függően 3800-5000 Ft/hó. Szállást biztosítunk, üzemi ebéd van. Jelentkezés esetén részletes tájékoztatást küldünk. Jelentkezés: PATEX Anyaföldi Szövetség, Budapest XIII. Fáy u. 81-83., munkaügyi osztály.

Debrecen 1. sz. megyei Postahivatal (Hatvan u. 5.) dolgozókat alkalmaz — jó kereseti lehetőséggel — hiriapokiosztó menetekelő munkakörbe. Jelentkezés a hivatalvezetőnél.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat felvételre keres kőműves, ács, festő, asztalos, szerszám, hegesztő, szigetelő, villanyszerelő, bádógos szakmunkásokat, valamint betonozókat, kúbosokat és segédmunkásokat. Munkásszállás, fűtkezés biztosítva. Jelentkezés a munkaerő-gazdálkodáson, Debrecen, Kálvini tér 11.

Bölcsöt vennék. Ajánlatokat „Debreceni, fehérvári” jellegre a kiadóba.

Jácint fehér és halvány rózsaszín, tűzpiros, korai sárga, fehér és lilá tulipánhajmát, korai sárga dudujú és narancsszínű, nagy, pettyes közepű nárciszhajmát utánvétellel szállítok. Borsosmező, Makó, Kálvini u. 15.

Tégla, Árpád u. 4. szám alatt 3-5-ös épület műhely céljára eladó, vagy bérbe adó. Érdeklődni: Katona János, Nyiregyháza, Városmajor u. 24. II. 6. Délután 5 óráig.

„A” típusú garázs a Thomas Mann utcán eladó. Érdeklődni a 17-806 telefonon.

Jól bevezetett trafik áradó. A megkeresést „Forgalmas helyen” jellegre a kiadóba kérem leadni.

Krisztina kötődében, Vár u. 2. (a Zeneművészeti Szakközépiskolával szemben) divatos gyermek köntött és divatruha mellett kis szőnyeg és kispárti áron női selyem, gyűrű és pólyerjese anyagból ruhák, blúzok, szoknyák, szüveg- és bársonyblézerek kaphatók. Szükség esetén alakra igazítva.

Július 12-én, vasárnap

a Csokonai kávéház (Kossuth u. 21. sz.) a nyitva tartási idő alatt, 8-tól 20 óráig minden kedves

süteményt fogyasztó és vásárló vendégeink egy üveg,

a Hajdú-Bihar megyei Udítóipari Vállalat által készített Viking üdítőt ad ajándékba.

CSAK EGY NAPIG!

Kóstolja meg Ön is, legyen a vendégünk!

ALFÖLDI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

LEGYEN VILÁGOS

A világító
tört

Mai

Egy bizonyos, hogy éppen nevével fogva a lámpát tan szegény és tapasztalatban gyegaránt kell és kellett ke ünnepe volt a lámpagyűjtés idősebb lányunk a feladat pokban használhatók, fu az evőeszközök vagy a sze világitóeszköz alig-alig is században nemigen volt, a értett stílusok, az eklektik Mivel azonban a talpazat világitótestnek fokozott sze díszítése, abban a korban, gári társadalom egyszerű valkodás, versengés isméri é: be'sz felépítésének kon a díszíthető felületek, ele

Az elektromos világitás a tizenharmadik század vé jji olajlámpák egyszerűség ratorok, az Auer-égek. ismét csak a működésük következő használhatóságá lyánál, formájánál fogva „konzol” is, a rácsos „hara alakú” cilindert mint bura modern lámpafórmát. F sötét fém és világos üveg) len letéteményese.

Edison izzólámpája (1878)

Az elektromos világitóes múlt formavilágában él telnek el, hogy a világító klasszikus formáját, legi korszak kezdődik mellette élt a feudalizmus, mikor Még uralkodik a barokk é nak a barokk és rokokó p mechanikus rendszerrel rós lámpából, az új kor Bár több mint száz eszté égő, s még ma is hamis rossz fényüket otthonaink szemléletünk.

A művelődés történeté sabb fejezetét tekinthetü kőmészek világnál feste lára, a gyertyamártás m világitás technikai forra fejezet kezdődik korunk lassabb volt a korszakv ismét és hamarabb utolér máit használható tárgyaink

SÜLYEMELÉS

Ifjúsági CSB

A Veszprém megyei S emelő Szövetség rendezésé a Kiliánitelepi Expressz borbán bonyolították le a Balaton-bajnokság küz meit, melynek keretében bogóra léptek az Olim Reménységek Versenye patviadalon induló fiatal is. A D. Sportiskola együt a tavalyi hatodik helye után jelentősen lépett el ezüstérmes lett. Az esg versenyen Karsai Tibor Uzonyi Attila bajnoki c nyert, Uzonyi a serdülő kg-os súlycsoportban, Nér pedig az ifjúsági 75 kg három-három megyei re dot állított fel. Az úttörőknél Mária Csáki 105, Szőnyi 130, C 120, a serdülőknél Karsai Nagy 130, Uzonyi 252,5, a

**ÖSZTŐL
TAVASZIG
81-82**

**Megjelent az IBUSZ
külföldi utazásainak
új programfüzete**

DEBRECEN,
Vörös Hadserg útja
11-13.
Arany Bika Szálló
épülete

HAJDÚSZOBOSZLÓ,
Hősök tere 4.

CENTRUM EXPO

30-60% engedmény

Női, férfi készruha, kötöttáru, fehérnemű, lakástextil, szövet, selyem, pamut, méteráru, cipők, műszaki cikkek, háztartási és vegyi áruk

CENTRUM EXPO DEBRECEN

Petőfi tér (MÁV Kultúrotthon)

**NYITVA: július 16 - augusztus 1-ig
hétfő - péntek 10-18 óráig
szombat 8-13 óráig**

EXPO

GYÁSZHÍREK

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó férjem, testvérem, vejem, keresztapánk és jó rokonunk,

TÓTH PÉTER

Július 9-én, 56 éves korában, hosszan tartó betegség után hirtelen elhunyt. Temetése július 15-én, szerdán de, 10 órakor lesz a Köztemető I. o. 2-es számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint Minden külön értesítés helyett. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Ispóty u. 3. l. 4.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, testvérem és jó rokonunk,

DR. TÓTH LÁSZLÓ

balmazújvárosi nyugdíjas körzeti orvos, 79. évében, 1981. július 7-én elhunyt. Temetése 1981. július 14-én, kedden délután 11 órakor lesz a debreceni Köztemető I. o. 2-es számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Balmazújváros, Árpád u. 1.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy felejtetelen jó férjem, édesapánk, apósom, drága nagyapánk és jó rokonunk,

ID. JÓZSA ANTAL

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy szeretett jó férjem, édesapánk, testvérlünk, nagyapánk, dédnagyapánk, sógorunk és jó rokonunk,

KISS ISTVÁN,

a 6-os Volán nyugdíjasa, 79 éves korában, 1981. július 9-én, hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt. Drága halottunktól 1981. július 15-én délután 1 órakor veszünk végső búcsút a Köztemető I. o. 2-es számú ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Bánatos özevgye és a gyászoló család. Lakás: Debrecen, Monostorpályi út 130.

Mélyen megrendülve tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, apósom, sógorunk és jó rokonunk,

SZATHMÁRI ISTVÁN,

a nádudvari Vörös Csillag Tsz nyugdíjasa, 1981. július 6-án, szívtének 82. évében tragikus körülmények között elhunyt. Drága halottunktól 1981. július 14-én, kedden délután 1 órakor veszünk végső búcsút a debreceni Köztemető I. o. 2-es számú ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Bánatos özevgye és a gyászoló család. Lakás: Nádudvar, Kilián u. 11.

Köszönetet mondunk mind azoknak akik felejtetelen férjem,

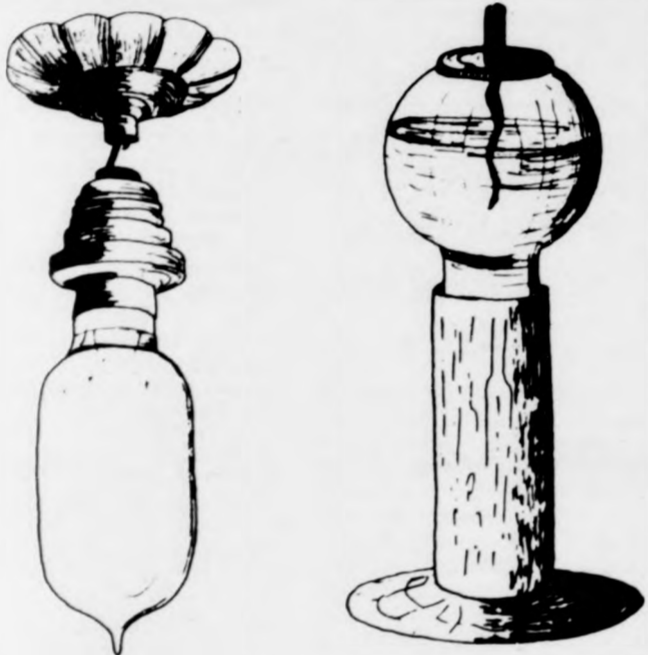
HAMECZ MIHALY temetésén megjelentek, ravatalozó koszorút, virágot helyeztek és bánatunkban részvételre osztottak. A gyászoló család.

A világítóeszközök története

Mai lámpák

Egy bizonyos, hogy éppen a lámpa gyakorlati követelményeinél fogva a lámpát tanulatlan és tanult gyakorlatban szegény és tapasztalatban gazdag felnőttek és gyermekek egyaránt kell és kellett kezelnie. A múlt században falun ünnep volt a lámpagyújtás: a ház asszonyának vagy a legidősebb lánynak a feladata. Voltak bár a lámpák szerények, vagy bármilyen ékesek, néha már túldíszítettek, mégis: kére estek, hozzánk nőttek. Vagyis a mindennapokban használhatók, funkciójukban egyszerűek, akár az evőeszközök vagy a szék. Rossz formájú, alkalmatlan világítóeszközt alig-alig ismerünk. Sajátos stílusuk a múlt században nemigen volt, a századforduló lámpája az utánérzett stílusok, az eklektika minden jegyét magán hordta. Mivel azonban a talpazatnak, a nyersanyag-tartálynak és a világítótestnek fokozott szerep jutott, érthető, hogy ezek díszítése, abban a korban, amikor már a század eleji polgári társadalom egyszerűsége a múlté volt, s a polgári hiálkaldok, versengés ismét úrrá lett, a lámpa konstrukciói és belső felépítésének konstruktív egyszerűségét leplezték a díszíthető felületek, elemek vonzó megmunkálásával.

Az elektromos világítás korszerű formavilágába egyrészt a tizenennyolcadik század végi, a tizenkilencedik század eleji olajlámpák egyszerűsége vezetett el, másrészt a modern lámpák, az Auer-égők, Aladdin-lámpák, acetilénlámpák ismét csak a működésükből, feladatukból, szerkezetükből következő használhatósága. Az égőanyag-tartály még súlylan, formájánál fogva egyben talp és a megfogható „konzol” is, a rácsos „harisnya” mint díszítőelem, a henger alakú cilinder mint burka, így és együtt határozza meg a modern lámpaformát. Formájuk, díszítésük, színük (a sötét fém és világos üveg): anyaguk és funkciójuk közvetlen letéteményese.

Edison izzólámpája (1879—) Falusi mécses a Dunántúlról

Az elektromos világítóeszközök, mint elődeik is, jó ideig a múlt formavilágában éltek vagy tévelygtek. Évtizedek teltek el, hogy a világítóeszközök megtalálják a maguk klasszikus formáját, leginkább akkor már, amikor új korszak kezdődik mellettük és ellenük. Még virágjában élt a feudalizmus, mikor már a polgárság hallatta szavát. Még uralkodik a barokk és a rokokó, még gyertyák lobognak a barokk és rokokó palotákban, amikor már megjelenik a mechanikus rendszerrel működő pumpálható lámpa, a lapos lámpabél, az új kort jelző Argand- és Carcel-lámpa. Bár több mint száz esztendeje gyulladt ki az első villany-égő, s még ma is hamis barokk utánzatú csillárok vetik rossz fényüket otthonainkra, a szó mindkét értelmében vett: szemléletünkre.

A művelődés történetének egyik legszebb és legizgalmasabb fejezetét tekinthetjük át: kezdve az ősembertől, aki kőmészek világánál festette vadászjeleneteit a barlang falára, a gyertyamártás ma is élő fortélyain át a petróleumvilágítás technikai forradalmáig. A villanyvilágítással új fejezet kezdődik korunkban. Ha a tizenkilencedik századig lassabb volt a korszakváltás, talán a technika századában ismét és hamarabb utolérjük magunk őszinte kifejezésformáit használati tárgyainkban.

(Vége)

Koczogh Ákos

SÚLYEMELÉS

Ifjúsági CSB: 2. D. Sportiskola

A Veszprém megyei Súlyemelő Szövetség rendezésében a Kiliántelepi Expressz táborban bonyolították le a VII. Balaton-bajnokság küzdelmeit, melynek keretében dobogóra léptek az Olimpiai Reménységek Versenye csapatviadalon induló fiatalok is. A D. Sportiskola együttese a tavalyi hatodik helyezés után jelentősen lépett előre, ezüstérmes lett. Az egyéni versenyen Karsai Tibor és Uzonyi Attila bajnoki címet nyert, Uzonyi a serdülő 82,5 kg-os súlycsoportban, Németh pedig az ifjúsági 75 kg-ban három-három megyei rekordot állított fel.

Az úttörőknél Máriás 75, Csáki 105, Szónyi 130, Gara 120, a serdülőknél Karsai 120, Nagy 130, Uzonyi 252,5, az if-

júsági II. korcsoportban a sérülten versenyző Kerek 225, Tóth 220, Németh 267,5 kg-os teljesítménnyel járult hozzá a sportiskolás együttes második helyezéséhez. A csapatversenyt a Szombathelyi Haladás VSE nyerte, a harmadik helyen az Olefin SC, a negyedik a Tatabánya AC, az ötödik a Diósgyőr, a hatodik helyen a Tatabánya végzett.

A Balaton-bajnoksággal egy időben Debrecenben is rendeztek ORV csapatbajnokságot — azoknak az együtteseknek a számára, akik nem jutottak az országos döntőbe. A területi viadalon a Hajdúszoboszlói Gálzang a negyedik helyen végzett, a D. Sportiskola II. csapata ötödik lett.

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

LABDARÚGÓ NB I

Augusztus 15.: DMVSC—Békéscsaba

A „nagy csapatok” tavasszal jönnek

A labdarúgó NB I. augusztus 15-én rajtoló küzdelem-sorozatának nyitófordulójában a DMVSC hazai környezetben fogadja a Békéscsaba együttesét. A debreceniek egyébként ősszel nyolc mérkőzést játszanak a Nagyerdőn: mindhárom újonc a vendégük lesz, a nagy csapatok közül csak a régi dicsőségére emlékező Újpest látogat a stadionba, az FTC, a Tatabánya, a Videoton, a Vasas és a Bp. Honvéd vendégszerelésére tavasszal kerül sor. Az idényzárásig három szerdai fordulóra kerül sor.

A Magyar Népköztársasági Kupa 64-es országos döntője december 2-án kezdődik. Válogatottunk hivatalos fellépései: szeptember 23.: Románia—Magyarország (VB és utánpótlás EB-selejtező), október 14.: Magyarország—Svájc (VB és utánpótlás EB-selejtező), október 31.: Magyarország—Norvégia (VB-selejtező), november 18.: Anglia—Magyarország (VB és utánpótlás EB-selejtező).

I. forduló, augusztus 15.: Haladás—Volán, ZTE—Vasas, SZEOL AK—Ú. Dózsa, Tatabánya—Videoton, Ózd—Rába ETO, Bp. Honvéd—Nyíregyháza, PMSC—DVTK, Ferencváros—Csepel, Debrecen—Békéscsaba.

II. forduló, augusztus 22.: Békéscsaba—Ferencváros, Csepel—PMSC, DVTK—Bp. Honvéd, Rába ETO—Tatabánya, Videoton—SZEOL AK, Ú. Dózsa—ZTE, Vasas—Haladás, Volán—Debrecen, Nyíregyháza—Ózd.

III. forduló, augusztus 29.: Haladás—Ú. Dózsa, ZTE—Videoton, SZEOL AK—Rába ETO, Tatabánya—Nyíregyháza, Ózd—DVTK, Bp. Honvéd—Csepel, PMSC—Békéscsaba, Ferencváros—Debrecen, Volán—Vasas.

IV. forduló, szeptember 2.: Ferencváros—Volán, Debrecen—PMSC, Békéscsaba—Bp. Honvéd, Csepel—Ózd, DVTK—Tatabánya, Nyíregyháza—SZEOL AK, Rába ETO—ZTE, Videoton—Haladás, Ú. Dózsa—Vasas.

V. forduló, szeptember 5.: Haladás—Rába ETO, ZTE—Nyíregyháza, SZEOL AK—DVTK, Tatabánya—Csepel, Ózd—Békéscsaba, Bp. Honvéd—Debrecen, PMSC—Ferencváros, Volán—Ú. Dózsa, Vasas—Videoton.

VI. forduló, szeptember 12.: PMSC—Volán, Ferencváros—Bp. Honvéd, Debrecen—Ózd, Békéscsaba—Tatabánya, Csepel—SZEOL AK, DVTK—ZTE, Nyíregyháza—Haladás, Rába ETO—Vasas, Videoton—Ú. Dózsa.

VII. forduló, szeptember 26.: Haladás—DVTK, ZTE—Csepel, SZEOL AK—Békéscsaba, Tatabánya—Debrecen, Ózd—Ferencváros, Bp. Honvéd—PMSC, Volán—Videoton, Vasas—Nyíregyháza, Ú. Dózsa—Rába ETO.

VIII. forduló, október 3.: Bp. Honvéd—Volán, PMSC—Ózd, Ferencváros—Tatabánya, Debrecen—SZEOL AK, Békéscsaba—ZTE, Csepel—Haladás, DVTK—Vasas, Nyíregyháza—Ú. Dózsa, Rába ETO—Videoton.

IX. forduló, október 7.: Haladás—Békéscsaba, ZTE—Debrecen, SZEOL AK—Ferencváros, Tatabánya—PMSC, Ózd—Bp. Honvéd, Volán—Rába ETO, Videoton—Nyíregyháza, Ú. Dózsa—DVTK, Vasas—Csepel.

X. forduló, október 17.: Ózd—Volán, Bp. Honvéd—Tatabánya, PMSC—SZEOL AK, Ferencváros—ZTE, Debrecen—Haladás, Békéscsaba—Vasas, Csepel—Ú. Dózsa,

DVTK—Videoton, Nyíregyháza—Rába ETO.

XI. forduló, október 24.: Haladás—Ferencváros, ZTE—PMSC, SZEOL AK—Bp. Honvéd, Tatabánya—Ózd, Volán—Nyíregyháza, Rába ETO—DVTK, Videoton—Csepel, Ú. Dózsa—Békéscsaba, Vasas—Debrecen.

XII. forduló, november 7.: Tatabánya—Volán, Ózd—SZEOL AK, Bp. Honvéd—ZTE, PMSC—Haladás, Ferencváros—Vasas, Debrecen—Ú. Dózsa, Békéscsaba—Videoton, Csepel—Rába ETO, DVTK—Nyíregyháza.

XIII. forduló, november 21.: Haladás—Bp. Honvéd, ZTE—Ózd, SZEOL AK—Tatabánya, Volán—DVTK, Nyíregyháza—Csepel, Rába ETO—Békéscsaba, Videoton—Debrecen, Ú. Dózsa—Ferencváros, Vasas—PMSC.

XIV. forduló, november 28.: SZEOL AK—Volán, Tatabánya—ZTE, Ózd—Haladás, Bp. Honvéd—Vasas, PMSC—Ú. Dózsa, Ferencváros—Videoton, Debrecen—Rába ETO, Békéscsaba—Nyíregyháza, Csepel—DVTK.

XV. forduló, december 5.: Haladás—Tatabánya, ZTE—SZEOL AK, Volán—Csepel, DVTK—Békéscsaba, Nyíregyháza—Debrecen, Rába ETO—Ferencváros, Videoton—PMSC, Ú. Dózsa—Bp. Honvéd, Vasas—Ózd.

XVI. forduló, december 12.: ZTE—Volán, SZEOL AK—Haladás, Tatabánya—Vasas, Ózd—Ú. Dózsa, Bp. Honvéd—Videoton, PMSC—Rába ETO, Ferencváros—Nyíregyháza, Debrecen—DVTK, Békéscsaba—Csepel.

XVII. forduló, december 19.: Haladás—ZTE, Volán—Békéscsaba, Csepel—Debrecen, DVTK—Ferencváros, Nyíregyháza—PMSC, Rába ETO—Bp. Honvéd, Videoton—Ózd, Ú. Dózsa—Tatabánya, Vasas—SZEOL AK.

ATLÉTIKA

Jó eredmények a pályaaavatón

Sokan kíváncsiak voltak szombaton a város újdonsült sportlétesítményére, a nagy-erdei műanyagborítású atlétikai stadionra, s a szemlélődők mellett a versenyzők sem hiányoztak a kétnapos országos I—II. osztályú viadalaról: ők az osztrák gyártmányú vörös futószőnyegre jöttek „kóstogatni”. Az első napi eredményekből látszik, hogy az Esztországból érkezett válogatott sportolók vittek a primet: női diszkoszvetésben és a 100 m gátfutásban, valamint a férfi gerelyhajításban (a zavaró szél ellenére) nemzetközileg is rangos teljesítménnyel rukkoltak ki. A debreceniek közül Bodó és Benéné vetélytárs nélkül elsőként ért célba, magasugrásban a győztes Dembrowszky mögött a még serdülő korú Balogh K. és Vajda teljesítette az IBV nevezési szintet.

A ma délelőtt 11 órakor kezdődő programban újabb érdekes párharcok várhatók. Hármassugrásban rajtához áll a magyar rekordert Bakosi Béla (NYVSSC), rúdugrásban Makó és Fülöp vetélkedik, diszkoszvetésben Saskói, magasugrásban Gibicsár lehet az ést sportolók méltó ellenfele. A 400 m gátfutásban a debreceni Csapó és a dunajvárosi Simon—Balla egyaránt esélyes. Női távolban a Nyíregyházáról a DVTK-hoz igazolt egykori válogatott Szabó Ildikó is rajthoz áll.

Az első versenynap érdekes eredményei:

Nők, 100 m: Szabó (DVTK) 11,9. — **400 m:** Koháry (NYVSSC) 57,3. — **1500 m:** Benéné (DMVSC) 4:31,8. — **100 m gát:** Tilk (észt) 13,5. — **Magas:** Dembrowszky (DMVSC), Balogh (DSI) és Vajda (DSI) egyaránt 164. — **Súly:** Partz (észt) 15,96. — **Diszkosz:** Kubl (észt) 61,94. Partz 59,44. — **Férfiak, 100 m:** Urjadnyikov (észt) 10,4. — **400 m:** Simon-Balla (Dunajváros) 48,5. Vasvári (NYVSSC) 48,8. Nagy M. (DMVSC) 48,8. — **1500 m:** Selik (észt) 3:47,1. — **110 m gát:** Bodó (DMVSC) 14,0. — **Távol:** Fodor (Kun Béla SE) 724. — **Súly:** Romula (észt) 18,33. — **Gerely:** Moórást (észt) 81,30. Boigár (SZVSE) 78,46. Kalapács: Elek (NYVSC) 57,34.

SOROKBAN

Rokonok és ismerősök, sportbarátok és egyetemisták sokan, hétfőn délután 3 órakor a debreceni Köztetetőben kísérik utolsó útjára Dunka Csabát, a Hunyadi Tsz tehetséges sportolóját, aki a hortobágyi lovasnapok díjnyertes versenyén egy tragikus bukás következtében életét veszítette.

Davis Kupa teniszmérkőzésen Tel Avivban az első nap után: Magyarország—Izrael 1:1. Machán—Schneider 3:6, 6:2, 6:8, 7:5. Glickstein—Tároczy 7:9, 6:1, 6:3, 6:1 (I). Szombaton lapzártá után fejeződött be a páros, ma újabb két egyéni mérkőzést játszanak.

A magyar Ferjancz—Tandari kettős a második helyen ért célba Prágában az autós Skodarailey-en, melyen tizenhét német és 83 gépkocsija vetelkedett.

Kerek István, az építőipari szakközépiskola 17 esztendőes diákja meghívást kapott a magyar súlyemelő IBV-keret hűhetes edzőtáborába. A D. Sportiskola fiatal versenyzője megpályázza az októberben Kubában rendezendő Ifjúsági Barátság Versenye utazó magyar csapatba való kerülését.

Vívó-aranyak

A keddi lapszámban megjelent sportkommentárban még csak óvatosan fogalmazva írtuk: jó úton indult el a magyar vívósport. A törbravürként elkönyvelt két értékes helyezés (Orosz Gyula és Maros Magda) derekas kezdést jelentett a világbajnokságon. Nos, azóta már történt egy s más Clermont Ferrandban (női tör csapatunk bronzot, férfi gardánk hatodik helyezést nyert, kardban Gedővári második, Gerevich ötödik lett), a csattanó azonban — stílszerűen — a végen következett.

Korai nyomdai lapzártánk miatt csak késéssel tudunk hírt adni az eseményekről, az aranyak csillogása azonban így sem vesztít fényéből: a párbajtörő Székely Zoltán valamint a döntőben a szovjetek ellen diadalmasodó kardcsapat (Gerevich Pál, Gedővári Imre, Nébald György, Nébald Rudolf, Nagyházi Zoltán) világbajnoki elsőseget szerzett! Az utóbbi aranyérem egyébként a fegyvernem hazai képviselőinek jubileumi diadala, hiszen a világversenyekek (olimpia, VB, EB) ez volt a huszonötödik magyar kardgyőzelem. Nyílt egyetlen ország sem tud felmutatni! A franciaországi kardforgatás eredményeként a szakirók ismét a magyarok aranykorszakáról írnak, hiszen ezen a világbajnokságon válogatott ötosünk olyan egységet alkotott, mint az utolsó nagy triumvirátus: Kovács Pál, Gerevich Aladár és Kárpáti Rudolf.

Bár a franciaországi küzdelemsorozat záró verseny, a párbajtör csapatviadal még hátra van, az már most tisztázódott, hogy Kulcsár Győző szövetségi kapitány pengeművészei az eddigi hét számban 47 pontot gyűjtöttek (Moszkvában 27), felülmúlva az utóbbi évek eredményeit, megszerezve a nemzetek nagydíjának második helyezését. A Nemzetközi Vívó Szövetség tegnap közzétett ranglistája szintén a magyar vívók előretöréséről árulkodik. Az egyéni világ kupa helyezések alapján Magyarország kardvívásban az első, párbajtörben a második, női törben pedig az ötödik lett, egyedül férfi törvívásban nem került a legjobb hat közé.

A. S.

Huszonkilenc kassai egyetemista tornázik a napokban a Kossuth Lajos Tudományegyetem sportcsarnokában. A szlovákiai város Sa-farik egyeteme és a legnagyobb debreceni felsőoktatási intézmény már esztendőnk óta gyümölcsöző együttműködést alakított ki — a sport területén is. A Kassáról érkezett jogászok, bölcsészek és orvoshallgatók Vera Medgyegyo, Helena Adamcik és Anna Nav-

ratilova testnevelők vezetésével napi két foglalkozást tartanak a sportcsarnokban, illetve a nagyerdő fürdőben. A vendég egyetemisták otthon heti egy alkalommal vesznek részt gyógytornán — debreceni tartózkodásuk ideje alatt sürített programban van lehetőségük arra, hogy betegségyükéből, sérülésükéből adódó kisebb mozgásszervi fogyatékságukat kúrálják. (Fotó: Nagy Gábor)

